

AWULAA
TŌM TAKĒLAYA KANCAALAYA
NYĒŊKA
Kutulu

Awulaa takəlaya kancaalaya nyəŋka taa ké pa keesəyi Iseyeli wulav Tafiti pəyalv Saləmən kawulaya təyov təm. Kancaalaya taa, i təŋa Iə luyv nyəntv ké na i kawulaya la teu pə tu fei. Ama alaa heləsa-i tuŋ laav təm taa ké waali waali. Uena Iə faya i kawulaya ke təm naale. Iseyeli nyəma ke həyoluyv na Selopəwam keke pa wulav. Na Yuta nyəma ke həyoluyv na Ləpəwam keke pa wulav.

Iəna pa faya Awulaa I takəlaya t:

Tafiti kawulaya tēm, titite 1:1–2:12

Saləmən kawulaya təyov, titite 2:13–11:43

Saləmən kawulaya fayav, titite 12:1–14:20

Iseyeli awulaa naale yovu na pa ciikuɣu, titite 14:21–22:53

Atoniya nyuləyi kawulaya

¹ M'p'og' Iseyeli wulav Tafiti kpatəlaa təkun'kunku, na pá takəyi-i pəəŋ pu haŋəyi-i. ² Ntəna wulav waali nyəma tə si: Tá caa wulav, tu caa-ŋ pəelə wei i ta nyənta apalv tə na í paasəna-ŋ, na í həntəyi nyá kəŋkəŋ taa. Pu haŋi-ŋ.

³ Uena pá pəeki Iseyeli tetv təna taa ké pəelə telu, na pá hiki Sunem tv nəyolv. Pa yaa-i si Apisaki. Uena pá pona-i wulav. ⁴ Pəelə inu i isəntaa ka luwaya təkpara. M'p'og' i paasəna wulav. Ama wulav ta nyəmi-i apalv na alv.

5-6 Μρύγύ Hakii pəyalv Atoniya, Apəsələm neu yətəte nyəη lapa kalampaani, si inɪ ɪ ká təχəna kawulaya. ɪ isentaa ka luwaya. Pécó too ɪ kuluyv tɔ, ɪ caa ta kaləna-ɪ paa təm kuləm si pəlv. Μρύγύ kuyaku nakulɪ ɪ caa yooou kəkəkənaa, na kpaγanəη caγalaa, na ɪ tanlaa ke nule na naanəwa. ⁷ Μρύγύ ɪ nawa Sowari, na kətulv Apiyataa, na pele pa lanə heena ɪ təm nti. ⁸ Ama kətulv Satəki, na Yoyata pəyalv Penaya na Isə kuyəχətətv teləsulv Natan, na Simeyi, na Leyi, na Tafiiti tanlaa fei Atoniya tɔ.

Natan na Pasepa pa yəχətəyi Salvməη kawulaya təm

⁹ Μρύγύ kuyaku nakulɪ Atoniya yelaa na pá kv heen, na naan kvfan nim nyəη ke Soləeti pəle nte tə wə hite kəηkəη taa tɔ tɔ tɔ. Na í lá acima. Uena í yaa ɪ newaa na Yuta nyóma mpa pa laki wulav ke təmle təχə təχəv. ¹⁰ Ama Atoniya ta yaa ɪ neu yətəte nyəη Salvməη, na Isə kuyəχətətv teləsulv Natan na Penaya na wulav tanlaa.

¹¹ Mpuγule Natan polaa na í pəəsi Salvməη too Pasepa si: N nuwa si Hakii pəyalv Atoniya pəsa wulav na? Pəyele tá caa Tafiiti ná tá nyi-ti. ¹² Mpu tɔ, yele ma tasa-η layatv ke isəna n ká ya nyana nyá pəyalv Salvməη mə nyəəη tɔ. ¹³ Polo n ná wulav ke ləη, na n pəəsi-ɪ si: Hai, tá caa wulav, isu n heela-m na tuunav si, nyá pəyalv Salvməη ká təχəna kawulaya, na í ləeti nyá kumte tɔ? Ue pepe tɔ ké Atoniya təki kawulaya?

¹⁴ Ue ma mayamaya maa kəə waatv inəχi mə kin, na má səəsi nyá təm tɔ.

¹⁵ Mpuγule Pasepa svv wulav nan taa. Wulav ka kpatəla səsəm ké, na Sunem tv Apisaki paasəχəna-ɪ.

¹⁶ Uena Pasepa hənti wulav ke atə. Na wulav pəəsi-ɪ

si: Alaaføya kεε? ¹⁷ Ntεna Pasepa cɔ si: Eε alaaføya kέ. Hai, tá caa, n ka heela-m na n̄ tuuna nyá Iso Tacaa si, ma pəyalv Salvməŋ ká təɣona kawulaya, na í lεeti nyá kumte tɔɔ ilε? ¹⁸ Tɔv, nɔnɔɔ Atoniya təkəna nté, pécɔ n ta nu. ¹⁹ I lapa kətaya ke naaŋ, na heeŋ, na naaŋ kɔfaŋ nim nyəŋ ke səsəm. Na í lá acima, na í yaa nyá pəyalaa təna, na kətulv Apiyataa, na yoolaa wulav Sowari. Ama i ta yaa nyá pəyalv Salvməŋ. ²⁰ Hai, tá caa, nyaya Iseyeli nyéma təna nyənəyi si n̄ holi-wεyε wei i ká lεeti nyá kumte tɔɔ kέ nyá səm waali tɔ. ²¹ Ye pə taya mpv, waatu wei n kəŋ n si tɔ, yəlaa ká lu ma na ma pəyalv Salvməŋ ke koloŋa.

²²⁻²³ Waatu wei alv inu i təŋa m̄púyú yəɣɔtɔyɔ təɣɔ pa heela wulav si Nataŋ kəma. Uεna Nataŋ svu na í hənti wulav ke atε. ²⁴ Na Nataŋ pəsı wulav si: Tá caa, nyá heelina Atoniya si í təɣɔ kawulaya na í caya nyá kumte tɔɔ? ²⁵ Mpi tɔ, saŋa i kəma na í lá kətaya ke naaŋ, na heeŋ, na naaŋ kɔfaŋ nim nyəŋ ke səsəm. I yaa nyá pəyalaa təna, na yoolaa nyvɣv nyéma na kətulv Apiyataa, na pá na-i pá təɣɔ na pá nyɔɔ na pá wilitiyi si: Atoniya nyana tetv. ²⁶ Ama i ta yaa kətulv Satəki, yaa Yoyata pəyalv Penaya, yaa nyá pəyalv Salvməŋ. ²⁷ Uε, tá caa nyá heelina-i si i ká təɣɔ kawulaya ke nyá səm waali na n̄ ŋmεsı-tu?

Tafiti kpa Salvməŋ ke kawulaya

²⁸ Ntεna wulav tɔ si: I yaa-m Pasepa.

Uεna Paseya məli. ²⁹ M̄púyú wulav təma si: Ma tuukina Tacaa wei i waasa-m ma laŋwakəlle təna taa tɔ. ³⁰ Saŋa mayamaya maa la nti maa tɛma yəɣɔtɔyɔ na má su Iseyeli Iso Tacaa isentaa si, nyá pəyalv Salvməŋ ká təɣona kawulaya, na í caya ma kumte tɔɔ kέ ma səm waali tɔ.

³¹ Ɔlena Pasepa hɛntɪ wulav ke ate na í tó si: Hai, tá caa, nyana tetv.

³² Mpuɣɣɛ wulav Tafiiti tilaa na pá yaa-ɪ kɔtɔlv Satɔki, na Ɔso kuyɔɣɔtɔtv telɔsvlv Nataɲ, na Yoyata pɛyalv Penaya na pá kɔɔ. ³³ Na wulav tɔ-wɛ si: Ɔ koti yoolaa mpa pa lapa-m naani tɔ na í caɣasi Salɔmɔɲ ke ma kawulaya kraɲaya tɔɔ na í pona-ɪ Kihɔɲ hite. ³⁴ Tɔɲaya kɔtɔlv Satɔki na Ɔso kuyɔɣɔtɔtv telɔsvlv Nataɲ paa pɛli-ɪ nim, na pá kra-ɪ Ɔseyeli nyéma wulav. Ɔlena pá hɔli tutuɣu na pá wiliti si: Salɔmɔɲ, mɔ na tetv. ³⁵ Ɔlena mu tɔɲ ɪ waali, na Salɔmɔɲ kɔɔ í caɣa ma kawulaya kumte tɔɔ, na í tɔɣɔ kawulaya ke ma lonte. Ɔnɔɣi ma kraɔwa Ɔseyeli na Yuta pɔ wulav.

³⁶ Tɔɲayaɛ Penaya cɔwa si: Ɔso í kɔna mpv. Nyá Caa Ɔso yɔɣɔtɔna-ti na nyá nɔɣɔ. ³⁷ Ɔle Ɔso í wɛɛ Salɔmɔɲ waali, ɪsu ɪ ka wɛv nyá waali tɔ. Na í kɔsi Salɔmɔɲ nyuɣv na pɔ kɔli-ɲ.

*Pa kra Salɔmɔɲ ke kawulaya
(Kvtɔɔsvtv I 29:21-25)*

³⁸ Mpuɣɔ Satɔki na Nataɲ na Penaya na wulav taɲlaa pa caɣasa Salɔmɔɲ ke kawulaya kraɲaya tɔɔ, na pá pona-ɪ Kihɔɲ hite. ³⁹ Ɔlena Satɔki kraɣa nim na hɔlvɔv ke Ɔso cokɔle taa, na í pɛli-wɔɣi Salɔmɔɲ, na í kra-ɪ wulav. Mpuɣɔ pa hula tutuɣu, ɪlena yɔlaa tɔna wiliti si: Salɔmɔɲ nyana tetv. ⁴⁰ Ɔlena yɔlaa tɔna tv ɪ waali na pá kpeena-ɪ na hɔsi, na pá kiisiɣina laɲhɔlvmlɛ. Halɔna tetv nyamsɔɣi.

Salɔmɔɲ hɔlvɔɣi Atoniya ke suulu

⁴¹ Atoniya na ɪ nyɔ́ma pɛlɛ pa tɛɛsaya tɔ́ɔɔ, ɪlɛ pa nu Salɔ́mɔ́ŋ pa kɔ́kɔ́tɛ nté. Na Sowarɪ nu tutuyɔ, na í pɔ́ɔsɪ sɪ: Pepe tɔ́ kɛ́ ɪcɛtɛ cɔ́kaa na kɔ́kɔ́tɛ nyala mpɔ?

⁴² Pa tɔ́ŋna yɔ́ɔ́taya ke mpɔ, ɪlɛ Apiyataa pɔ́yalɔ Yonatan tapayalɛ. ɪlɛna Atoniya tɔ́mɪ-ɪ sɪ: Sɔv, mpi tɔ, n ke yulɔ wei ɪ wɛna nyɔ́ɔv tɔ́ɔ. ɪsɛntɔ tɔ́m kɔ́pantɔ ke n kɔ́naa. ⁴³ Kɛlɛna Yonatan sɪ: Aai yoo, tá caa wulav tɔ́na Salɔ́mɔ́ŋ ke kawulaya. ⁴⁴ ɪ tɔ́ma Satɔ́ki, na Natan, na Penaya, na tanlaa sɪ, pá cayasɪ Salɔ́mɔ́ŋ ke kawulaya kpanaya tɔ́. ⁴⁵ Na Satɔ́ki na Natan pá pɔ́li Salɔ́mɔ́ŋ ke nim ke Kihɔ́ŋ hite, na pá kra-ɪ wulav. Tɔ́naya ɪcɛtɛ yɔ́laa lunaa, na pá kiisiyina lanhulɔ́mlɛ. Mpi pɔ́ cɔ́ka ɪcɛtɛ taa tɔ́ɔ́lɛ. ⁴⁶ Halɪ Salɔ́mɔ́ŋ ná tɛma kawulaya kumtɛ tɔ́ kɛ́ cayalɛ kɛ́. ⁴⁷ ɪlɛna wulav Tafiiti waali nyɔ́ma polo na pá sɛɛ-ɪ, na pá tɔ́ sɪ: Tá caa, nyá ɪsɔ́ í kusɪ Salɔ́mɔ́ŋ nyɔ́ɔv na pɛ́ kɛ́li ɪsu nyá. ɪ kawulaya í kɛ́li nyá nyɔ́ŋka. ɪlɛna wulav hɛntɪ ɪsɔ́ kɛ́ atɛɣɛ ɪ kato tɔ́. ⁴⁸ Na í tó sɪ: Ma sɛɛ ɪsɛyɛli ɪsɔ́ Taca, wei ɪ yɛlaa sɪ má ná ma lonte taa lɛɛtɔ́lv tɔ́.

⁴⁹ Tɔ́nayaɛ sɔ́ɔ́ntɔ kpa Atoniya yɔ́laa tɔ́na, na pá kɔ́li na pá ya yemyem. ⁵⁰ ɪlɛna Salɔ́mɔ́ŋ tɔ́m kpa Atoniya ke sɔ́ɔ́ntɔ, na í polo na í tɔ́ kɔ́taya tɔ́latɛ ke kɔ́pɔ́lvɔv sɪ, pá taa lɛɛtɪ-ɪ. ⁵¹ M'pɔ́ɔ́yɔ́ pa polaa na pá heeli Salɔ́mɔ́ŋ sɪ: Nyá tɔ́m kpa Atoniya ke sɔ́ɔ́ntɔ ke sɔ́sɔ́m, na í polo í tɔ́ kɔ́taya tɔ́latɛ ke kɔ́pɔ́lvɔv. ɪ tɔ́ma sɪ: Ye Salɔ́mɔ́ŋ ta tuuna sɪ ɪ kaa kv-m, ma kaa lu cɔ́nɛ.

⁵² Ntɛna Salɔ́mɔ́ŋ sɪ: Ye u hɔ́ŋ ɪ ti, pulɔ́pɔ́v kaa tokina-ɪ paa pɔ́cɔ́. Ama ye ɪ laki kalampaanɪ, ɪsu ɪ sɔ́pa.

⁵³ M'pɔ́ɔ́yɔ́ wulav Salɔ́mɔ́ŋ tila yɔ́laa na pá lɛsɪ-ɪ tɔ́na. ɪlɛna Atoniya polo í hɛntɪ Salɔ́mɔ́ŋ ke atɛ, ɪlɛna

wulaw tãmɪ-ɪ sɪ: Kpe nyá tɛ.

2

Tafiiti kantakaya kuyayɔtɔv na ɪ sãm

¹ Pə kpeɣetəna wulaw Tafiiti sãm, ɪlena í heeli ɪ pəyalɔ Salɔmɔŋ sɪ: ² Ma wulɛ pɔwa. Mpu tɔ, kaasi nyá tɪ na ń lá ɪsu yulɔ. ³ Tɔkɪ Tacaa nyá ɪsɔ tɔm kɛ teu. Laki ɪ luɣu nyəntɔ kɛ tam, na ń tɛŋɛɣɪ ɪ kɔsəsutɔ, na ɪ kɔtɔtɔtɔ, ɪsu pa ŋmaav Moisi kiɪŋ takɔlaya taa tɔ. Waatɔ ɪnɛɣɪ n ká waa pə tɛna mpi n laki tɔ pə taa. ⁴ ɪlena Tacaa lá ɪsu ɪ ka su-m tɔ sɪ, ye ma piya tɛŋna laakali, na pá tɛŋɛɣɪ ma kɔsəsutɔ na lotu kɔlɔmtɔ, na pa ləsaya sɔv-ɪ teu, mpɛ paa tɔkɛna ma kawulaya kɛ tam kɛ ma sãm waali kɛ ɪseyeli taa.

⁵ Pələ pə paasi, n nyəmə nti Seluya pəyalɔ Sowari lapa-m tɔ. ɪsəna ɪ kɔwa ɪseyeli yoou nyɔɣu nyəma Nɛɛ pəyalɔ Apənɛɛ, na Yetɛɛ pəyalɔ Amasa tɔ. Yoou heev waatɔ kɛ ɪ kɔwa yɔlaa mpɛ, na pə kú ɪ yoou nyɔɣu. ⁶ Mpu tɔ, lana nyá layatɔ. Taa yele-ɪ na í sí sãm kɔpam. ⁷ Pə kaasa Kalaati tɔ Paasilayi pəyalɔ tɔ, tɔkɪ peɣɛ teu, na ń caləsɛɣɪ-wɛ. Ḿpúyó peɣɛ pa paasayana maya waatɔ wei nyá taalɔ Apəsalm tɔɣanaya-m tɔ. ⁸ Kelaa pəyalɔ Simeyi wei ɪ wɛ Pahulim kɛ Pɛncamɛɛ tetɔ taa tɔ, ɪlé ɪ tɛŋsa-m mpusi kɛ teu kɛ kuyaku ŋku ma pukaya Mahanayim tɔɣɔ. Pə waali kɛ ɪ sɛŋa-m Yaatanɪ nɔɣɔ kɛ ma mɔlaya tɔ, na má tuuna Tacaa sɪ ma kaa kɔ-ɪ. ⁹ Pənɛntɛ taa hulɪ-ɪ suulu. N kɛ yulɔ layatɔ kɛ. N nyəmə ɪsəna n ká lá na paa ɪ kpatɔlaa tɔ, í sí sãm ɪsayam tɔ.

*Tafiiti sãm na ɪ pəyalɔ ɛɛtɔvɔv kɛ ɪ lonte
(Kɔtɔsɔtɔ I 29:26-28)*

10 Pə waali ké wulav Tafiiti səpa, na pá pimi-i timpi pa yaa si, Tafiiti te tɔ. 11 Pusi nule tɔcu ké Tafiiti tɔɔ kawulaya ke Iseyeli tɔna tɔɔ. I tɔɔɔ pusi naatosompɔɔɔɔɔɔ ke Hepəɔɔɔ, na Yosalem ke pusi hiu na naanɔwa na tooso. 12 M'pɔɔɔ Salɔmɔɔɔ lɛɛta i caa Tafiiti lonte na i kawulaya la teu pə tu fei.

Atoniya sɔm

13 M'pɔɔɔ Hakii tu pɔɔɔɔɔ Atoniya pola Salɔmɔɔɔ too Pasepa kin, na Pasepa pɔɔɔ-i si: Alaafɔya kele? Na í cɔ si: Eɛ. 14 Na í tasa si: Faaci nɔɔɔɔɔɔ ma kɔmnaa. Ntɛna alɔ si: Yɔɔɔɔ.

15 Uɛna Atoniya tó si: Ntɔɔɔ n nyɔmá si má tɔna kawulaya ŋke, na maya Iseyeli tɔna kpaakaya wulav. Ama ma lanɔa na pɔ mɔli ma neu tɔɔ. Mpi tɔ, Tacaɔ celɔna-i ké. 16 Pɔnɛntaa ma sɔlɔmɔɔɔ-ŋ pɔɔɔ. Uɛ taa pɛ-m-wi. Alɔ si yɔɔɔɔ. 17 M'pɔɔɔɔ si: Heeli wulav Salɔmɔɔɔ si í ha-m Sunem tu Apisaki na má lá alɔ. Ye nyaa yɔɔɔɔna i kaa kisi. 18 Uɛna Pasepa tó si: Pə wɛ teu, ma heeli-i.

19 M'pɔɔɔ Pasepa pola wulav kin si i heeliyi-i Atoniya tɔm. Wulav na-i, uɛna í kɔli na í sɔɔɔ-i, na í hɛnti-i aɛ. Uɛna í mɔli i kumte tɔɔ. Na pá si toto ké kawulaya kpɛɔɔɔ, na wulav ntɔɔɔɔ tɔ na toto caya. 20 Ntɛna toto si: Ma kɔma-ŋ natɔɔɔɔ sɔlɔmɔɔɔ ke pɔcɔɔɔ, taa kisi-na-m. Salɔmɔɔɔ si: Hai, nyaa sɔlɔmi, ma kaa kisi. 21 M'pɔɔɔɔ si: Yele na nyá taalɔ Atoniya kpaɔa Sunem tu Apisaki.

22 M'pɔɔɔɔ Salɔmɔɔɔ si: Pepee? Pepe tɔɔ ke nyá caa si í kpaɔa-i? Aŋha, uɛ sana n ka sɔlɔmaa si má celɛ-i kawulaya. I ké ma taalɔ ke te. Mpi Apiyataa na Sowapi pa kooliyi tɔɔɔɔ.

²³ Tənaɣale wulav Salbməŋ yəɣətəa na ɪ tuu si: Ye ma ta kv Atoniya ke təm tənə tə tə, Tacaa í kv-m. ²⁴ Ma tuuna Tacaa wei ɪ tv má na ma təyaya nyəma ke kawulaya, na í leeti-m ma caa lonte tə si, ɪsu saŋa ma kɔwa Atoniya. ²⁵ Uena Salbməŋ tili Yoyata pəyalv Penaya na í kv Atoniya.

Salbməŋ təɣənəyi Apiyataa ke Yosalem

²⁶ Ye Apiyataa, wulav heela ɪɛɣe si: Kpe nyá tɛ Anatəti. N mɔna səm yaa, ɪɛ ma kaa kv-ŋ saŋa ké. Mpi tə, n paasəna ɪsə atakaa ké ma caa Tafiiti waatu taa. Halɪ nyá na ma caa Tafiiti í təɣəna pə wahala.

²⁷ Ḿpóɣú Salbməŋ ləsa Apiyataa ke kətuyv təmle taa. Uena pə la ɪsu Tacaa ka yəɣətuyv Ulii təyaya nyəma təə ké Silo tə.

Salbməŋ yelaa na pá kó Sowari

²⁸ Waatu wei Sowari nuwa Atoniya səm na Apiyataa təɣənuyv, ɪɛna í se na í svv ɪsə cokəle taa, na í tó kpuluyv ke kətaya təlata kin. Mpi tə, ɪ ka wɛ Atoniya təə ké. Ama ɪ taa təŋ Apəsalm ké. ²⁹ Uena pá tayasɪ wulav si Sowari svv ɪsə cokəle taa, na í tó kpuluyv ke kətaya təlata.

Ntəna wulav tili Yoyata pəyalv Penaya si: Polo na ń kv-ɪ.

³⁰ Penaya polaa, ɪɛna í tó Sowari si: Wulav təma si ń lu. Ntəna Sowari si: Hai, cənɛɣe ma caa si má si.

Ḿpóɣú Penaya məlaa na í heeli wulav ke nti Sowari yəɣətəa tə. ³¹ Kɛɛna wulav si: Polo na ń kv-ɪ tənə ɪsu ɪ yəɣətuyv tə, na ń pimi-ɪ. ɪɛ n kɛɛla má na ma caa təyaya ta nyuyv təə ké yəlaa mpa ɪ kɔwa mɔsvŋ tə, pa mpusi kɛɛ. ³² ɪ nyuyv taa ké Tacaa ká məŋna yəlaa kupama naale wei ɪ kɔwa tə pa səm təm. Paa

Iseyeli yoolaa wulav Apəneε, na Yuta yoolaa wulav Amasa. ³³ Mpe ɪni pa səm təm ká məli Sowari na ɪ piitim nyóma pa nyóɔŋ taa ké tam tɔɔ ké. Ama Tacaa ká yele na Tafiiti lɔlvɔv nyóma, na ɪ tɔyaga nyóma mpa paa leetəɣi ɪ kawulaya taa tɔ, pá heesi tam tɔɔ.

³⁴ Ḿpóyó Penaya kɔwa Sowari na í kpeena-ɪ ɪ cacaku tee, na í pimi-ɪ. ³⁵ Uena wulav kpa Penaya ke yoolaa wulav ke Sowari lonte. Na í kpa Satəki ke kətɔlv ke Apiyataa lonte.

Salwməŋ yelaa na pá kó Simeyi

³⁶ Ḿpóyó kɔyaku nakɔli wulav yaa Simeyi na í təmɪ-ɪ sɪ: Nma tɔyaga ke Yosalem taa na ń caya. Pə fei sɪ ń lu sɪ ń puki tiili. ³⁷ Ye kɔyaku ŋku pə cəpa-ŋ na ń lu, na ń tesɪ Setəlŋ lɔɔv, na ń hika mpi, n yapa.

³⁸ Ntɛna Simeyi sɪ: Hai, tá caa wulav, maa la ɪsu n yɔɣɔtɔv tɔ.

Uena Simeyi caya Yosalem taa na pá leeli. ³⁹ Pɪsɪ tooso sikaa, ɪlena Simeyi təmle nyóma naale se na pá polo Katɪ wulav Maaka pəyalv Akisi té. ⁴⁰ Waatv wei Simeyi nuwa sɪ ɪ təmle nyóma we Katɪ, ɪlena í kpeeli ɪ kraŋaya na í polo ɪ təmle nyóma waali na í kəna-we. ⁴¹ Ḿpóyó pa taɣasa Salwməŋ sɪ Simeyi pola Katɪ na í kɔɔ. ⁴² Ntɛna wulav yaa-ɪ na í pɔɔsɪ-ɪ sɪ: ɪsu má kisin-a-ŋ tɛsaɣasaɣa, na má yele na ń tuuna Tacaa sɪ, ye kɔyaŋku ń luwa na ń polo tiili n ká sɪ na? Haləna ń cə-m sɪ, pə we teu n nuwa? ⁴³ Pepe tɔɔ ké n ta təkɪ nyá tuunav na ń kpeena nti má kisin-a-ŋ tɔ? ⁴⁴ N nyəmá nyá taa ké ɪsaɣatv nti n lapa ma caa Tafiiti tɔ, Tacaa ká leetəna-ŋ. ⁴⁵ Uena í kooli maya kupantv na í su Tafiiti tɔyaga ke tam tɔɔ.

⁴⁶ Ḿpóyó wulav kusa Penaya na í kó Simeyi.

Ulena kawulaya náá suv tonj səsuyv ke Saləmən nin taa.

3

Saləmən kpaḱəyi Icipiti wulav pɛɛlɔ

¹ M̀p̀ỳg̀ỳ Saləmən kpaḱa Icipiti wulav pɛɛlɔ. Ulena akpaḱale nté t́ krenti awulaa mpe pa naale. Ntəna Saləmən pona alv inɪ na í su-ɪ Tafiti tɛyɛ Yosalem. Haləna í tɛɛsi kawulaya tɛyaya, na Iso təsɛɛɛ na ɪcɛtɛ kolɔŋa ke ŋmav.

²⁻³ Saləmən ka sɔla Tacaa ké na í tɔŋəyɪ ɪ caa Tafiti ɪkpaɛ. Paa na mpv tɔ, lona paḱale taa ké ɪ na yəlaa pa lakaya pa kɔtasi ke waatu inɪ. Mpi tɔ, pa ta ŋmata Tacaa ke ɪ təsɛɛɛ.

Saləmən sələməyɪ Iso ké ləmayasɛɛ

(Kv̄təsɔv̄tɪ II 1:2-13)

⁴ M̀p̀ỳg̀ỳ kuyaku nakvli Saləmən pola Kapawən ke kɔtaya lapv. Tɛtv təna taa kɔtaya tɔlatɛ səsəɔlɛ nté təna. Halɪ Saləmən lapa tənaya kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔ. ⁵ Kapawən tənaya Tacaa lu Saləmən tɔɔ ké ahoo ke toosee taa, na ɪ tɔmɪ-ɪ si: Sələmɪ-m mpi n caa tɔ.

⁶ Ntəna Saləmən si: Kvpantv səsəɔntv ke n lapa ma caa Tafiti, ke timpɪ ɪ tɔŋa tampana na lotu kvlm̄tv, na í lakɪ kvpantv tɔ. Halɪ n ha-ɪ apalvpəyaya, na keɛ ká lɛɛtɪ ɪ lonte taa, ɪsu pə wɛv saŋa ɪsəntɔ tɔ. ⁷ Hai ma Iso Tacaa, mayale n kpaḱaa na ń lɛɛtɪ ma caa lonte taa. Anɪ ma ké pəyaya ké na hələm na nəyɔ. ⁸ Pəyele nyá yəlaa kuləsaa mpa pa tɔɔ ma tɔkɪ kawulaya tɔ, pá wɛ tuutuuma ké pa fɛɪ kalvɔyɪ. ⁹ Mp̄v tɔ, ha-m layatv, na kvpantv na ɪsayatv pə cɛkənav. Ulena má pəsi na má paasəna nyá yəlaa samaa tuutuuma inɛ.

10 M̄p̄ȳḡ Tacaalane heena Salbm̄n̄j̄ s̄el̄m̄ȳȳu
 ŋku. 11 Nt̄ena í t̄ó sí: Timpi n̄ s̄el̄ma layatu sí n̄
 t̄əŋəḡəna tampana, n̄ ta s̄el̄m̄i weesuȳu kutayalyu,
 yaa w̄enav, yaa nyá kolontunaa í sí t̄ó. 12 Maa tu-
 ŋ layatu na nyəm mpi too nəḡəlv̄ ta hikita t̄ó. P̄c̄ó
 nəḡəlv̄ kaa tasa-w̄əḡi hikuȳu t̄ó. 13 P̄le p̄ə paasi, maa
 ha-ŋ mpi n̄ ta s̄el̄m̄i t̄ó. W̄enav na teeli, wulav nəḡəlv̄
 i kaa nəḡəsəna-ŋ, haləna nyá s̄əm. 14 Ye n̄ t̄əŋ ma
 mpaan̄ taa, na n̄ t̄əka ma kut̄ut̄ut̄u na ma kus̄əsut̄u, is̄u
 nyá caa Tafiiti, il̄e maa yele na nyá weesuȳu tayali.

15 Salbm̄n̄j̄ fema, il̄e s̄es̄e toosee nt̄e. Ilena í m̄əli
 Yosalem, na í lá i waali nȳəma t̄ənaɣa acima.

Salbm̄n̄j̄ h̄v̄k̄əna l̄əmaɣas̄e

16 M̄p̄ȳḡ kuyaku nakuli apalaa t̄əna alaa nap̄əli pa
 pola wulav t̄əḡe naale. 17 Ilena pa taa l̄əlv̄ t̄ó sí: Hai,
 má la-ŋ kaafala tá caa. Ma na alv̄ in̄e t̄ə w̄enna t̄əɣaya
 kul̄m̄aya taa, na má l̄v̄li apal̄p̄əɣaya. 18 Kuȳeŋ
 naale t̄eewa, il̄ena in̄i í l̄v̄li apal̄v̄ t̄ət̄ə. Na ta naale t̄ə
 w̄eə mp̄v̄. Krai tu nəḡəlv̄ ta s̄əəs̄i ta t̄ə. 19 M̄p̄ȳḡ i
 h̄ənta i p̄əɣaya t̄ə k̄e ahoə na k̄a sí. 20 Ilena í kraɣa
 ma p̄əɣaya na í hus̄i i k̄əŋk̄əŋ taa, na í hus̄i kus̄əɣaya
 k̄e ma k̄əŋk̄əŋ taa, na máá t̄əŋna tom. 21 P̄ə nyaalaa
 sí má c̄el̄əḡi p̄əɣaya k̄e h̄əte, il̄ena má maɣana s̄ətv̄.
 Ma nȳəna-k̄eɣe teu, il̄ena má c̄ek̄əna sí p̄ə t̄aya ma
 nȳəŋka.

22 T̄ənaɣale alv̄ l̄əlv̄ sí: Aai yoo, ma p̄əɣaya nt̄e
 weesuȳu nȳəŋka, nyá nȳəŋka nt̄e kus̄əɣaya.

Nt̄ena kancalaya nȳəŋ sí: P̄əp̄ətv̄ k̄e. Nyá p̄əɣaya
 s̄əp̄əna, ma nȳəŋka nt̄e weesuȳu nȳəŋka.

Ilena pá naali m̄p̄ȳḡ h̄əm k̄e wulav is̄entaa t̄əna.
 23 Nt̄ena wulav t̄ó sí: L̄əlv̄ ná t̄əŋ sí, ma p̄əɣaya nt̄e
 weesuȳu nȳəŋka, nyá nȳəŋka nt̄e kus̄əɣaya. In̄e il̄e sí,

pəpətu ké, nyá pəyaga nté kusəpaga, ma nyəhka nté weesuyu nyəhka. ²⁴Təu, ye mpu í kəna-m layate.

Pa pona wulav ké layate, ²⁵lɛna í tə si: I faya weesuyu nyəhka ké cali na í tala-wɛɛɛ həɣəlvu həɣəlvu.

²⁶Tənaɣale pə lapa weesuyu pəyaga too taa ké pulvu i pəyaga təm, na í tə si: Hai, wulav cele-i pəyaga hke, taa ku-ke.

Ntɛna alv lɛlv si: Yɛɛ, seti-ke, na ta naale tə lan.

²⁷Mpúyú wulav si: I cela kancaalaya nyəh ké pəyaga, í taa ku-ke, ka too kéle.

²⁸Mpúyú Iseyeli nyəma təna nu wulav huule nté, na pá ná si, Taca tu-i layatu, na í təhəyi tampana na í huukəna. lɛna pá nyaŋna wulav.

4

Salwməh tayənəyi i kawulaya

¹Iseyeli təna təo ké wulav Salwməh təkaya kawulaya. ²I waali nyəma həla na pa təma ntə. Satəki pəyalv Asaliya kéle kətəlv. ³Sisa pəyalv Iliholefi na Ahiya pələɣele takəlası ŋmaalaa. Ahiluti pəyalv Yosafati kéle takəlası sulv. ⁴Yoyata pəyalv Penaya kéle yoolaa wulav. Satəki na Apiyataa kéle kətəlaa. ⁵Natan pəyalv kancaalaya nyəh Asaliya kéle kumatəŋnaa nyuvu tv. Naale nyəh Sapu kéle wulav kupaɣalv. ⁶Ahisaa kéle kawulaya təyaga nyuvu tv. Apita pəyalv Atonilam kéle təlası təma nyuvu tv.

⁷Salwməh ka wɛna kumatəŋnaa nyuvu nyəma ké naanəwa na naaleɣe Iseyeli tetv təna taa ké. Pə wɛɛ si paa wei í cela wulav na i kawulaya təyaga nyəma pa isətv kuləm təɣənaɣa ké pənaya taa. ⁸Hali pa həla na pa tetvnaa həla ntə. Huuu pəyalv ké Ifəlayim pəəŋ

taa. ⁹ Teke pəyalu ké Makatı, na Saaləpim, na Pəti-Seməsı, na İləη-Pəti-Hanaη tetu taa. ¹⁰ Həsətı pəyalu ké Alupotı ıcatε taa. İlé ι ka tənna Soko na Hefεε tetu tənna. ¹¹ Apınatarı pəyalu ka tənna nteye Təəə pəəη həyələyυ tənna. İlé ι ka krayana Salbməη pεələ Tafa. ¹² Ahiluti pəyalu Paana ka tənna Taanaki, na Mekito, na Pəti-Seyan tetu tənna. Həyələyυ ηku ku krətəna Saatanη ke Sisilee tapuyυ tεε ké pə krayau Pəti-Seyan tə, na pə polo Apεεlı-Mehola, haləna Yəkəneyam. ¹³ Lamətı tυ Kεpεε pəyalu ka tənna Kalaatı tetu tənna, na Manasee pəyalu Yayii acalisi tənaya Kalaatı tetu taa, na Aləkəpı həyələyυ ke Pasaη, na pə koloosi acalεε səsəəna nutoso, wena pa təka nyəyətυ kuseemtu tə. ¹⁴ İtoo pəyalu Ahinatarı tənna Mahanayim tetu. ¹⁵ Asimaatı tənna nteye Nεfətali tetu, İlé ι kraya tətəyə Salbməη pεələ İelυ Pasəmatı. ¹⁶ Husayi pəyalu Paana tənna Aσεε na Peyalətı pə tetu. ¹⁷ Paluya pəyalu Yosafatı tənna nteye Isakaa tetu. ¹⁸ İla pəyalu Simeyi keλε Pεncameε nyəntυ. ¹⁹ Ulii pəyalu Kεpεε keλε Kalaatı tetu na pə kpenna Amolii nyəma wulav Sihon, na Pasaη wulav Oki pa tetu. Pəcə pə kaası kumatanaa nyuyυ tυ İelυ ke Yuta tetu taa.

²⁰ Yuta na İseyeli pə yələa ka wε payale ké İsu kanyəηa, na pə təkı na pə nyəəkı na pa lanη hεεwa.

5

¹ Salbməη ka ηmakələna tetu tənaya waatu İnı. Pə krayau İfəlatı pəyə, na pə yoosina Fılıisi nyəma tetu, haləna İcipiti tetu tonη tə. Na tetu nti tə nyəma fələyi Salbməη ke lampuunaa, haləna ι səm.

² Paa İfemle nte təyənaya ηka Salbməη na ι təyaya nyəma pə təkı təyələ. Məlum konyaaləm

təʒnənaa pəɣəlayafɛi naanɔwa, na mʊlɔm kukpəsəm ke təʒnənaa pələfɛi hiu. ³ Na naaŋ wei pa tu təɣənaya kupaŋka na í lá nim təɣə naanɔwa, na naaŋ wei pa læsa ntiyile taa təɣə hiu, na heeŋ ke nuɔnɔwa (100). Pécó pə kaasi naməŋ waani waani ke təm tooso, na kampee kupaana.

⁴ Salɔməŋ ŋmakəlayana pəɣə Ifəlati ilim tətule tetu təna. Pə kraɣau Tifəsa na pə polo Kasa tə, na pa awulaa təna. Uena í caɣana ɪ təyi tətunaa mpa pa cəʒna-ɪ tə pa taa. ⁵ Yuta na lseyeli nyəma təna ka caɣana pa təyi, na paa wei í haləyi tuŋ wei pa yaa si leseŋnaa na fikinaa təɣə isəna ɪ caaki tə, haləna Salɔməŋ səm.

⁶ Salɔməŋ ka wena yoou keekɛnaa kraɣanəŋ ke iyisi nule (40000) na kraɣanəŋ kucacayaŋ ke iyisi naanɔwa na naale (12000).

⁷ Kumataŋnaa nyuɣu nyəma naanɔwa na naale ka paasayanana wulau təyaya təɣənaya təm. Paa wei na ɪ isətu, pulu taa laŋəyi. ⁸ Pa kəŋayana təɣənaya pee, na camtu ke kraɣanəŋ, na təla wena a laki təma təɣə timpɪ wulau ka weɛ təɣə teitei ké ɪsu paa keesa-we tə.

Salɔməŋ tee yəlaa tənaya ləmayasɛɛ

⁹ Ḿpúyú Iso ha Salɔməŋ ke nyəm na layatu səsəntu na í nyi yaasinaa ke waani waani, pə fɛi kaluɣu. ¹⁰ Í ká kəla ilim təlule təɔ laalupunaa na Icipiti nyəma tənaya nyəm ké. ¹¹ Í na yulu nəɣəlu pa taa keesəyi nyəm. Halɪ ɪ tee Isələhi tu Itəŋ na Mahəli pəyalaa Hemaŋ na Kaləkəli na Taata. I hətə yaawa piitimnaa mpa pa cəʒna-ɪ tə pa taa ké. ¹² Atuwa iyisi toosoɣo (3000) Salɔməŋ tukaa na í lu yontunaa iyaya (1000). ¹³ Salɔməŋ yəɣəta tuŋ səsəŋ kupaŋpaŋ təm, na í kpenna nyulisi nsi si nyəɔki kutuluŋ kila tə si təm na

ί γαγῶτι. Na ί γαγῶτι tala, na taale wontu, na sumasi na ate nyamanyamanaa na tiina pə təm. ¹⁴ Antulinya awulaa yəlaa təna kəŋaya ké na pá nukı Saluməŋ nyəm təm.

Isə təsele ηmav təm tayanvɔv
(*Kvtəəsvtv II 2:2-15*)

¹⁵ Tiii wulav Hilam nuwa si Saluməŋ ke pa kpa kawulaya, na pá læti ι caa Tafiiti lonte, ilena Hilam tili ι waali nyəma si pá see-ι. Mpi tə, ι ceu nté Tafiiti.

¹⁶ Mpuvule Saluməŋ tilaa na pa heeli Hilam si:

¹⁷ Ma caa Tafiiti ta pəsi na ί ημά Isə Tacaa ke təsele. Mpi tə, ι kolontunaa ka tama-ι ké, na pá yookina-ι tam. Haləna Isə yele na ί kəli-we. ¹⁸ Ama pənentε ma Isə Tacaa yelaa na ma heesi pə təna pə taa. Ma fei kolontu, pécó mpusi nəγəlv ι fei. ¹⁹ Halı má mayasi ma taa si maa ημά Isə Tacaa ke təsele. Mpyúy Isə ka heela ma caa si: Nyá pəyaya ηka kaa læti nyá lonte tə ηke kaa ηmana-te. ²⁰ Mpu tə, yele na ma təmle nyəma mayana nyá nyəma, na pá seti-m tuŋ səsəŋ wei ι we Lipaŋ tə. Ilena n heeli-m isəna maa fei nyá təmle nyəma tə. Mpi tə, nəγəlv ta nyi tuŋ setvɔv, isu Fenisii nyəma mpe.

²¹ Hilam nu mpv, ilena ι lanle hulvmı səsəm na ί sa Isə si: Tacaa kele teeli tv. Inı ι hana Tafiiti ke pəyaya nyəntv ine si, ί təγə kawulaya. ²² Ilena ί tili na ί heeli Saluməŋ si:

Ma nuwa nti n tilaa si pá heeli-m tə. Maa la teitei isu n caa təγə tuŋ səsəŋ inı ι təm taa. ²³ Ma təmle nyəma ká kpaγa-ι na pá tiina tenku nəγə. Ie keesi-m timpi n caa-ι tə. Na má tv-ι ləm taa, na ί tala təna, ilena η kpaγa. Mpi ma caa si η fei-m təγəle ma kawulaya təyaya nyəma təγənaγa.

²⁴ Μρύγύ Hilam hawa Salbməη ke tuη səsəəη kupaη inəγi isəna Salbməη caaki tə. ²⁵ Uena Salbməη nάά haaki-i paa pənaya ηkaya təγənaγa pee ke tənənaa ke iyisi naatoso (6000) na olifinaa nim kupaη ke liitilinaa iyisi pələfei naanəwa (8000).

²⁶ Taca ka hawa Salbməη ke nyəm kέ isu i ka heeluyu-i tə. Uena heesuyə kəə í na Hilam pa heku na pá pəeli nəγə.

Salbməη tayana təlası təma
(*Kvtəəsvtv II 1:18; 2:1,16-17*)

²⁷ Μρύγύ Salbməη ləsa Iseyeli nyəma təna taa kέ təmlə lataa ke yəlaa iyisi hiu na naanəwa (30000). ²⁸ Na pá puki Lipaη ke yəlaa iyisi naanəwa naanəwa (10000) kέ isətv isətv, na pá lakı təmlə ke pa nyuyə tv Atonilam kiη. Uena pá kpeη pa teγe isətonaa naale naale na pá heesəγi. ²⁹ Pə kaasa səγəllaa ke yəlaa iyisi nutoso na naanəwa (70000) na pəe saakəlaa ke yəlaa iyisi nunaasa (80000) kέ puyə taa. ³⁰ Pəcə pá kaasi kumataηnaa səsaa waali nyəma ke iyisi tooso na ηmunuyə na nuəwa (3300). Salbməη ka suna-we si pá feηiyi təmlə nyəma təə. ³¹ Μρύγύ wulav təma si pá ləsi pəe səsəəna kupaηa nna pa saakaa tə, na pá suna Iə təseelə kite. ³² Μρύγύ Salbməη təmlə nyəma, na Hilam təmlə nyəma, na Pipələsi icate nyəma pá saaka pəe anı na kpeηkpolonaa mpa paa ηmana Iə təseelə tə.

6

Iə təseelə ηmav
(*Kvtəəsvtv II 3:1-14*)

¹ Μρύγύ Salbməη caala Iə təseelə ηmav təmlə ke Iseyeli nyəma Icipiti taa luw pənaya nasəle na

nunaasa (480) nyəŋka taa. Salɔməŋ kawulaya pənaɣa liyiti nyəŋka nté na isətɔnaa naale.

² Kutuluyu ŋku Salɔməŋ ŋmá Taca tɔ ku taɣaləŋ we meətələnnaa hiu na naanɔwa, na ku wan ke meətələnnaa naanɔwa, na ku kuŋkɔlɔməŋ ke meətələnnaa naanɔwa na kakpasɪ. ³ Nan səkpəluɣu ŋku n takɪ na pɔ́cɔ́ n tɛɛ Isə təsɛɛle maɣamaɣa taa tɔ, kɔle ku taɣaləŋ we meətələnnaa naanɔwa ké teitei isu Isə təsɛɛle wan weɔ tɔ. Na ku wan tɔɔ ké meətələnnaa kakpasɪ. ⁴ Na pá tɔ́ ku pətɔlee ke nyəɣəɔv. ⁵ Ḿpɔ́ɣú ɪ maləsəna Isə təsɛɛle, na ɪ nan lɔlɔ nyəŋku koloosi na awali tɔɔ ké atɛ na isə kutuluyu na pɔ́ cɔɔ. Ku kutulun we naale, atɛ nyəŋku paasi. ⁶ Atɛ na isə kutuluyu atɛ nyəŋku wan we meətələnnaa naale na həɣəlɔɣv. Kancalaya nyəŋku ke meətələnnaa tooso. Pə tɔɔ nyəŋku ke meətələnnaa tooso na həɣəlɔɣv. Isə təsɛɛle kolunɣa yasəlaya fɛi kɔlɔmaya. Ka yasəla pə tɛɛ ké na ká ŋmukəna isə. Pa ŋma-keɣe ḿpɔ́ɣú na pá səkəɣɪ sɪ pá hiki lona wena a taa paa tənɪ atɛ na isə kutulun patanaa kpatəŋ tɔ. ⁷ Paa tɛma pɛɛ wena pa ŋmaakayana Isə təsɛɛle ke mpv təɣə saakɣv ké. Pə tɔɔ ké pa ta lana laale, yaa maalətoɔ, yaa nyəɣəlɔɣv nakuləɣɪ ŋmav waatv. ⁸ Isə təsɛɛle ilim mpətəŋ tɔɔ ké atɛ na isə kutuluyu atɛ nyəŋku nənɔɔsɪ ka wennaa. Na tənaya pa lapa atɛ na isə kutulun ɪnɪ ɪ təkpalɛ nte yulɔ kpaaki na í cɔɔki kilikite tɔ. ⁹ Pa tɛma-ɪ ŋmav, ɪlɛna pá tɔ́ ɪ patanaa ke tuŋ kuɔan kpenkpelasi. ¹⁰ Atɛ na isə kutuluyu ŋku pa maləsəna Isə təsɛɛle koloosi ke mpv, na pɔ́ cɔɔ tɔ, ku kuŋkɔlɔməŋ ka we meətələnnaa naale na həɣəlɔɣv həɣəlɔɣv. Ḿpɔ́ɣú pa tənə patanaa kpatəŋ ke Isə təsɛɛle kolunɣa tɔɔ.

¹¹ Ḿpɔ́ɣú Taca tɔma Salɔməŋ sɪ: ¹² Isu n

ημακνυυ-m Ισο τσεεελε τene ισαντο το, ye n τηηα ma kiιη, na η τəkəγι ma kutututu, na ma kusəsutu, maa la-η nti maa su nyά caa Tafiiti το. ¹³ Maa kəə na má caya ma yəlaa Ισεγι nyóma heku, ma kaa lə-we.

Ισο τσεεελε τaa tayanvyu

¹⁴ Pa tema Ισο τσεεελε ημαυ, ιsu Saluməη ká keesuyu-we το. Uena ¹⁵ pá matι kpenkpelasi toη nyənsι ke kutuluyu koloosi τəə na pə taa τəə ké pə krayau ate na pə yoosina pata το, na pá pə-sι tətəγə ate. ¹⁶ Uena pá cosi Ισο τσεεελε ke meətəlnaa naanowa na pá kaya kpenkpelasi toη nyənsι sι pa sukι Ισο atakaa. Uena pá ha tənaya hətə sι təcayale kate taa kate nyənte. ¹⁷ Uena pá kaasi Ισο τσεεελε mayamaya ke meətəlnaa hiu. ¹⁸ Kpenkpelasi toη nyənsι tike waasəna Ισο τσεεελε τaa τəə. Pu naaki pee wena pá ηmana-te το. Uena pá ləsi kpenkpelasi τəə ké yaayenaa na tuη nuli ι pee fotoonaa. ¹⁹ Uena pá tayani kate taa kate təcayale ηté sι pa sukι Ισο atakaa. ²⁰⁻²¹ Kutuluyu ηku ku tayaləη na ku wan ka we meətəlnaa naanowa naanowa ké. Na pá pə wula ke ku taa, na Ισο τσεεελε τaa τətə. Uena pá kaya wula alukpala ke ku nəγə. Na pá su təna tətəγə kətaya təlate nte pa kama taasι na pá waasi-təγε wula το. ²² Ισο τσεεελε təna na kətaya təlate ke pa pəwa wula.

²³⁻²⁶ Μρύγυ pa saaka τυγυ ηku pa yaa sι Olifi τəγə ιsətəa tanlaa mpa pa yaa sι Selupəηnaa τə pa ləsəη naale na pə kuηkuluməη ke meətəlnaa kakpasι sι pa sukι Ισο atakaa cələ. Paa wei ι keη naale tayaləη kpentəγι meətəlnaa kakpasι kakpasι. ²⁷ Μρύγυ pa su-weγε kate taa kate kutuluyu heku taa, na pá hətι pa keη na pa kenəəsι naale suli heku taa. Na inε ι nyəηka

yoosina kutuluyu na cəne, na ine na cəne. ²⁸ Uena pá waasi-weye wula.

²⁹ M'pógó pa ləsa isətaa taŋlaa, na paan fotoonaa na yaayenaa ke kutuluyu koloosi təna taa na si waali.

³⁰ Na pá waasi wula ke Isə təsele na kate taa kate təcaale pə ate.

³¹ Uena pá saaki Olifi tyyu ke Isə atakaa kutuluyu nənəyə kampu ke kutəkəŋ naale. Paa saaka-i tuusola kakpası kə, na í we isentaa na isətaa tə. ³² M'pógó pa ləsa i tə kə isətaa taŋlaa, na paan fotoonaa, na yaayenaa, na pá waasi isətaa taŋlaa na paan ke wula.

³³ Tyyu ŋku inı tətəyə pa saaka Isə təsele kampu. Ue tuusola liyiti tike ke pa tó ílé. ³⁴ Kutəkəŋ naaleye pa saaka-i. Paa kutəkəyü ŋku ku kpiliyi təm naale.

³⁵ Uena pá ləsi pə tə kə isətaa taŋlaa, na paan fotoonaa na yaayenaa, na pá waasi pa tə kə wula.

³⁶ Pə waali kə pa ŋmá Isə təsele taya koluŋa na pəe kusaakee loosi tooso, na kpenkpelası ton nyənsi ke looŋa kulbmaya na pə cə na pə tá.

³⁷ Salbməŋ kawulaya pənaya liyiti nyəŋka ke pa isətu naale nyəŋ taa kə pa su Tacaa Isə təsele kite.

³⁸ Salbməŋ kawulaya pənaya naanəwa na kulbmaya nyəŋka isətu pələfei naanəwa nyəŋ taa kə pá teesa Isə təsele ŋmav. Na tə we teitei isu paa keesa-weye tə təm tə.

Isə təsele ŋmav pusi kpenta naatosompəyolaya nté.

7

Salbməŋ kawulaya təyaya ŋmav

¹ M'pógó Salbməŋ ŋmawa i mayamaya i təyaya. Pusi sika naanəwa na tooso, ule i tema-keyele.

² Kutuluɣu ŋku pa yaakaya si, Lipaŋ hətɣu tɔɔ Saloməŋ caaləna ŋmau. Ku taɣaləŋ we meətələnaa nule na naanɔwa na ku waŋ ke meətələnaa hiu na kakpasi. Ku kəŋkəlməŋ ke meətələnaa naanɔwa na kakpasi. Paa tema ku pata kpeŋkpelasi ton nyənsi na tesikasi kupaŋsi ke loosi liyiti tɔɔ pa yaakaya-kuyu mpu. ³ Kpeŋkpelasi ton nyənsi nule na kakpasi ke pa kayaa, ɔlena pɑ təni pata kratəŋ. Paa looŋa ŋkaya kpeŋkpelasi naanɔwa na kakpasi, na si lu loosi tooso na si təna tesikasi tɔɔ. ⁴ Pə kaasi na pɑ tɔli pətlee loosi tooso tooso kə kutuluɣu ŋku ku kəŋkəməŋ naale tɔɔ, na ɑ nyənəyi təma. ⁵ ɔlena pɑ tɔli ku kəŋkəməŋ naale tɔɔ kə nənəəsi kootanaa nyənsi ke tooso tooso na si nyənəyi təma.

⁶ ɔlena pɑ ŋmɑ akelenaa kutuluɣu na ku taɣaləŋ ke meətələnaa hiu na kakpasi, na ku waŋ ke meətələnaa naanɔwa na kakpasi. Ku na ku akelenaa na ku sakaya. Ku we kə ɔsu kutuluɣu ŋku pa yaa si Lipaŋ hətɣu tɔ.

⁷ Mpuɣy pa ŋmawa kawulaya kraaŋ tɔtɔ. Tənaɣa Saloməŋ huɔkaya təm na i hɔlɔyɔ tampana. ɔlena pɑ pə ku tənaya kpeŋkpelasi ton nyənsi, ke pə kraɣau a tɔ, na pə yoosina pata.

⁸ Pa ŋmawa i kutuluɣu kususu ke mpuɣy teitei kə Lipaŋ hətɣu kutuluɣu waali na waav leŋku taa.

ɔlena Saloməŋ ŋmɑ kutuluɣu leŋku ke mpuɣy teitei kə i alɔ Icipiti wulav pɛɛɔ.

⁹ Pɛɛ kusaa kə kupaŋana ke pa ŋmawa pə tənaya mpu, na pə koloosi ke too kite tɛɛ haləna ku ɔmaale. Pa saaka-yeyɛ a taa na a waali kə teitei kə ɔsu paa keesaa tɔ. ¹⁰ Kukpaməŋ kupaŋ wei i taɣaləŋ we meətələnaa kakpasi kakpasi na liyiti liyiti tɔɔ

pa suna kite. ¹¹ Ulena pá ηmana पेε kusaaकेε na kpenkpelasi ton nyənsi. ¹² Ulena pá ηmá kolunja səsaya na पेε loosi tooso, na kpenkpelasi loonja ke teitei isu pa ηman taya ηka n taki na η teləsi Iso təsεεε taa tə, na pə taa təə kolunja.

Koolu Hilam təma
(Kvtəəsvtə II 2:12-13)

¹³⁻¹⁴ Koolu nəğəlv ı ka wenna na pá yaaki-ı sı Hilam, ı caa ke Tiii tv, na ı too ke Nefətali kpekəle taa tv, ile ı too inı ı ka ké leelu. Apalv inı ı ka nyəmá nyəğətv kvεεmtv lupu ke teu ké. Pə təə ké wulav Saləmən tilaa sı í kəə na í lupi-ı wontunaa.

Nyəğəlvv kvεεmvyv akelenaa
(Kvtəəsvtə II 3:15-17)

¹⁵ Hilam lupəna nyəğəlvv kvεεmvyv akelenaa ke naale. Pa kvηkvləmən we meətələnaa pəğəlayafei naanəwa. Pa yasəlaya ke meətələnaa naatoso. ¹⁶ Ulena í lu kahusi taka ké nyəğəlvv kvεεmvyv ηkv na í tənı akelenaa mpε pa nyəəη taa. Paa ηkv kv wena meətələnaa naale na həğəlvv. ¹⁷ Na Hilam lu canəm wontu ke təm naale. Lentı we isu puluyv, lentı isu yəm na atvyusa, na í tó paa akele wei ı kahuka təə ké naatosompəğəlaya. ¹⁸ Ulena í lu canəm wontu, isu tvyv nakvli kv pee taka, na í tv-yeyε akelenaa kahusi pulvη inı ı təə ké loosi naale na pə taki. ¹⁹ Na pá tasa canəm wontu naaleyε lupu, tə nəğəsəna isu yaayenaa, na tə tayaləη we meətələnaa naale naale, na pá tənı paa akele wei ı təə. ²⁰ Paa lapa canəm pvləpvnaa ke kpayama kpayama ke akele kahuka təə ké puluyv na tvη pee leesəη ηmvnvyv (200) loosi naale. ²¹ Mpyóy pa sika akelenaa mpεyε Iso təsεεε nənəğə. Lelv na ntəğəη təə, na pá ha-ı hətε sı Yakeη.

(Pə nyɔɔɔ nté si Iso nyɔɔsəyi na pa te taa). Na pá ha mpətəɲ tɔɔ nyəɲ ke hətə si Poosi. (Pə nyɔɔɔ nté si inəyələ toɲ tu, na pa te taa).

²² Ule Hilam tema akelenaa mpe pa lupu nté.

Nyəɲəlyɔɔ kuseemɔyɔ nyampaani

(Kvətəsvtɔ II 4:2-5)

²³ Ḿpɔ́yó pa lupa nyəɲəlyɔɔ kuseemɔyɔ ke nyampaani anaam taka ké ikulutav, na pá pələyi lɔm, isu lulɛ. Nyampaani inɪ ɪ wan we mɛɛtələnaa kakpasɪ na ɪ kɔɲkɔlɔməɲ ke mɛɛtələnaa naale na titite. Na ɪ ikulutav tɔɔ we mɛɛtələnaa naanɔwa na kakpasɪ. ²⁴ Na pá ləsi nyutu natəli tə pee fotoonaa ke nyampaani tɔɔ ké ɪ lupu waatu, na pé cɔɔ na pé tá. Paa mɛɛtəli wei ké pee hiu. ²⁵ Ulena pá lu nyəɲəlyɔɔ kuseemɔyɔ ke naan ɲɛsəɲ naanɔwa na naale, na pá puli-ɪ tooso tooso ke tɔm liyiti. Lələɲ nyənəyənəna ilim təlule, lələɲ na pə tətule, lələɲ na pə ntəyɔɲ na lələɲ na pə mpətəɲ. Ulena pá tənɪ nyampaani inəyi naan ɲɛsəɲ inɪ ɪ tɔɔ. ²⁶ Nyampaani inɪ ɪ kpusəɲ we ké isu yulɔ ntantaku wan. Na ɪ ntompee isu poosiya, na á nəyəsəna isu yaayenaa. Nyampaani inɪ ɪ təkɪ isu lɔm liitilinaa iyisi nunaasa (80000).

Nyəɲəlyɔɔ kuseemɔyɔ kekenaa

²⁷ Ḿpɔ́yó pa lupa nyəɲəlyɔɔ kuseemɔyɔ ke lɔm kekenaa ke naanɔwa. Pa tayaləɲ na pa wan ke mɛɛtələnaa naale naale. Pa kɔɲkɔlɔməɲ ke mɛɛtəli kɔlɔm na həyəlɔyɔ. ²⁸ Pa lupa nyəyətɔ ké, ulena pá tənɪ tə tɔɔ ké lentɪ. ²⁹ Na pá ləsi təle tə tɔɔ ké tɔyɔlasɪ na latəcenaa na isətəa taɲlaa fotoonaa. Na pá la mpɔ tətəyɔ lentɪ tɔɔ, na pá susi canəm atyɔusa taka ké fotoonaa mpe pa pətɛɛ na pa isətəa. ³⁰ Paa keeke wei ɪ ka wɛna nyəɲəlyɔɔ kuseemɔyɔ kpatəɲ naaleye, na

tə tɔɔ kɛ pɔpɔlɛɛ liyiti. Na pa tamsəna kpatəŋ inəyi nyəgətu liyiti isu nɔɔhɛɛ taka kɛ ŋkulunjasɪ taa. Uɛ nɔɔhɛɛ anɪ na kɛkɛ pɪ kɛ nyəgəluɔɔ kulɔmɔɔ kɛ. Ama a ta tɛɛ atɔɔɔsa kɛ taɔaləŋ. ³¹ Uɛna pɔ lɔ pulɔɔɔ isu pɔpɔtɛ taka na tɔ tapɔɔ kɛ koota na tɔ kulaa na pɔ tənɪ nyampaani. Tə wəŋ sɛka pɔcɔ sɪ pɔ la mɛɛtəlɪ kulɔm. Uɛna pɔ lɔsɪ tɔ tɔɔ kɛ fotoonaa. ³² Kɛkɛ tɛɛ kɛ ɪ pɔpɔlɛɛ liyiti wɛɛ. A kɔŋkulɔməŋ kɛ mpiiŋ tooso, na a nyəgətu kpatəŋ na kɛkɛ pə tamsa kulɔm. ³³ Paa lupa kɛkɛ inɪ ɪ pɔpɔlɛɛ kɛ teitei kɛ isu yooɔ kɛkɛ nyəna. Pɔ kraɔaɔ a maɔamaɔa na akpatəŋ, na a nyəgəluɔkpatasi, na a tiipeɛ tɔ, nyəgəluɔɔ kɔsɛmɔɔ kɛ pa lupa. ³⁴ Nyəgətu nti tɔ wɛ isu kɛkɛ nɔɔhɛɛ taka kɛ ɪ ŋkulunjasɪ taa tɔ, pə kɔpɛnta nyəgəluɔɔ kulɔmɔɔ kɛ. ³⁵ Paa kɛkɛ wei ɪ tɔɔ ka wɛ pɔpɔtɛ taka, na tɔ wəŋ kɛ mpiiɔ kulɔmɔɔ. Na nyəgəluɔɔ kɔsɛmɔɔ kɔkɔtɔŋ na kɔ hɔɔlasi tɔka-tɛ. Nyəgətu nti na kɛkɛ maɔamaɔa pə kɔpɛnta kulɔm. ³⁶ Uɛna pɔ lɔsɪ ɪsɔtaa taŋlaa, na tɔɔlasi, na paŋ fotoonaa kɛ kɔkɔtɔŋ na nyəgətu hɔɔlasi nsi sɪ tɔɔ. Na pɔ lɔsɪ atɔɔɔsa fotoonaa na pɔ cɔɔ na pɔ tɔ. ³⁷ Pa lupa kɛkɛnaa mɔpɛ pa naanɔwa kɛ teitei kɛ. Paa wei kɛ nyəgəluɔɔ kulɔmɔɔ ɪtamsaɔ, na pa wəŋ na pa taɔaləŋ na pa wɛɛtɔ wɛ teitei.

³⁸ Mɔpɔɔ pɔ lupa cɛmsɛnaa sɔsaa kɛ naanɔwa na pɔ tənɪ kɛkɛnaa mɔpɛ pa tɔɔ. Paa cɛmsɛ wei ɪ kɔŋkulɔməŋ wɛ mɛɛtəlɔnaa naale, na paa wei ɪ tɔkɪ lɔm tonoonaa pələfɛɪ naanɔwa. ³⁹ Uɛna pɔ su lɔm kɛkɛnaa kakɔpasi kɛ ɪsɔ tɔsɛɛɛ na ɪlim mɔpətəŋ ŋkulunja hɔɔluɔɔ taa.

*ɪsɔ tɔsɛɛɛ nyəgətu wontu
(Kɔtɔɔsɔtɔ II 4:7–5:1)*

40 Μρύγύ Hilam tema cemsena na cemsisi nsi pa ηmusəgəna caləm tə, na təluma ləyələsi, na pə təna mpi Saləməη ká tυ-ι si, í la Isə təseele taa tə.

41-42 Pə kpaγav akelena naale, na pa kahusi na si caηəm wontu, isu si təə puluη təm naale, na puluη
 ιηι ι təə
 tuyv pee nasəle (400). Paa akele wei ké loosi naale.

43 Na lum keekena naanwa, na pa təə cemsena naanwa tətə.

44 Na nyampaani anaam wei pa təna latəcena
 naanwa
 na naale təə tə.

45-47 Na wontu nti pa kuukina təluma tə, na pə ləyələsi na poosiyanaa mpa pa ηmusəgəna caləm tə. Nəyələ ta nyi nyəyəluyv kuseemuyv tuutuuma wei Hilam lupa Isə təseele wontunaa mpe na í sotiti tə, tə nyuyv. I lapa-təyι teitei ké isu Saləməη keesa-ι tə. Yaatanι tetekəle taa acaləe nna pa ya si Sukəti na Saatan tə a hekv taa ké pa lupa-tι, na pá tó-təyι Tacaa təseele taa.

48 Μρύγύ Saləməη lapa na pá lu wula nyəmnaa na pá tó Tacaa təseele taa:

Isu tulaalvnaa təwəte,
 na taapəli wei ι təə pa siki Isə potopotona tə.

49-50 Na fətəlanaa kpelee naanwa, na pá su-weyə katə taa katə kutuluyv isenta. Kakpasι na ntəyəη təə, kakpasι na mpətəη təə. Na pá lu fətəlanaa mayamaya na pa təə caηəm na pa kpətələη təm naale. Na pá lu cemsena na poosiyanaa mpa pa ηmusəgəna caləm tə, na kəpənaa, na cofolona, na kampənaa mpa pa təkə təcayalə katə taa katə nənəyə tə, pa nyəyətəv na Isə təseele kampənaa nyəntəv tətə.

51 Waatv wei Saləməη tema Tacaa təseele ηmav, ilena í kpaγa mpi ι caa Tafiti ka suwa Tacaa tə na í

tu pə tənaya Iso təseele kpancoou kutuluyu taa. Pə kpayau wula, na liyitee nyəgətu, na wontu lentənaa ke mpv.

8

*Iso atakaa suw ke Iso təseele taa
(Kvtəəsvtu II 5:2–6:2)*

¹ Waatu wei Salbməḡ tēma Iso təseele ke ḡmau, ilena íkoti Iseyeli kpayalaa, na pa kpeka, na pa luləḡ nyuyv nyəma ke Yosalem si, pá kpayə Iso atakaa ke Tafiti tē, timpri pa yaa si Siyḡḡ tḡ, na pá pona Iso təseele taa. ² Ḿpúyú Iseyeli nyəma tēna kota wulav tēye pa isətu naatosompəgəlaya nyəḡ ke coka acima tḡgəv. ³ Ilena Iseyeli kpayalaa su kətəlaa mpa pa səgəla Iso atakaa tḡ. ⁴ Ḿpúyú kətəlaa na Lefii nyəma pa kpayə Iso atakaa, na pə cokəle, na pə wontu. ⁵ Ilena wulav Salbməḡ na Iseyeli nyəma mpa paa kotina Iso atakaa tḡ, pá lá kətaya ke heeḡ na naaḡ tuutuuma pə fei kaləy.

⁶⁻⁷ Pə waalı ké kətəlaa svvna-i kate taa kate təcayale ke i lonte ke isətəa taḡlaa keḡ tēe, na pá kenti i na i kpatəḡ wei pa kpayəgəna-i tḡ i tḡ. ⁸ Kpatəḡ inu i ka tayalaa ké. Haləna ye n we Iso təseele taa, n naaki-i ké. Ama ye awalı tḡ, ilē nn naaki-i. Ḿpúyú pə we haləna saḡa. ⁹ Moisi kvsəsutu pēe kpaatanaa naale wei Iso ka cəla-i Holəpv puyv tḡ tḡ, pa tike pa wenna pə taa. Waatu inəḡi í na Iseyeli nyəma paa pēela nḡgə ke pa Icipiti luw waalı.

¹⁰ Waatu wei kətəlaa luna Tacaa təseele taa, ilena isəḡmuntv haya kutuluyu taa. ¹¹ Halı kətəlaa ta pəsi kətəyv təmlē. Mpi tḡ, Tacaa teu ka suna Iso təseele. ¹² Ḿpúyú Salbməḡ mapa kapuka si:

Hali Tacaa nyaa tōmna si,
səkpɛtɔyɔ taa ké n ká caya.

¹³ Ama ma ŋma-ŋ Iso təseele
nte tə taa n ká caya tam tə tə.

Iso təseele tɔlvɔy faaci
(Kvtəəsvtɔ II 6:3-11)

¹⁴ Mpyóy Salbməŋ keesəna kotilaa tə na í see-we.
¹⁵ Uena í tó si: Ma see Iseyeli Iso Tacaa. Mpi tə, n
lapa teitei ké isu n ka suw ma caa Tafiiti ke nəyɔ tə
si, ¹⁶ hatoo kuyaku ŋku unu n ləsvyɔ nyá yəlaa Iseyeli
nyəma ke Icipiti taa tə, n ta ləsəta pa acalɛɛ taa natəli
si pá ŋma-ŋ nyá təseele na í caya. Ama Tafiiti ke
n ləsaa si í la pa wulav. ¹⁷ Hali ílé ɪ mayasaya si
ɪ ŋmaaki-ŋ təseele. ¹⁸ Ama Iso nyá n tōma-ɪ si: N
mayasvyɔ mpy tə, pə we teu yaa, ¹⁹ ɪle nyá pəyaya
mayamaya ká ŋmana-m, pə taya nyá. ²⁰ Mpyɔɔle
Tacaa təkə isəna ɪ ka suwa tə, na má lɛɛti ma caa lonte
taa ké Iseyeli nyəma kawulaya kumte tə, na má ŋmá
Iso təseele tənɛ. ²¹ Haləna má la nyá atakaa təcayalɛ. ɪ
taa ké nəyɔ ŋka nyá na ta caanaa í pɛela pa Icipiti taa
ləsvyɔ waatu tə, ka pɛɛ kraatanaa wɛɛ.

Salbməŋ sələmvɔy səsəəv
(Kvtəəsvtɔ II 6:12-40)

²² Pə waali ké Salbməŋ səŋa kətaya təlɛte kite ke
Iseyeli samaa isəntaa na í kraasi ɪ niŋ na í sələmi Iso
si: ²³ Hai, Tacaa, Iseyeli Iso. Iso nəyɔlv ɪ fei isu nyá.
Paa isətənyɔ taa ké hatoo isətəta, paa tetu tə ké atɛ
cənɛ. N səla mpa pa laki nyá təmle na lotu kuləmtu
təyɔ, na í laki-wɛyɛ isəna n ka suwa tə. ²⁴ Mpy unəyɪ n
lapa mpi n ka su ma caa Tafiiti təyɔ saŋa. ²⁵ Hai Tacaa
Iseyeli Iso, la tətəyɔ nəyɔ ŋka n ka su-ɪ tə si, ye ɪ ləlvɔy
nyəma tōma teu isu unu ɪ təm tə, mpe paa təkəna

kawulaya ke i waali ké tam na pá kaasəyi təməya lseyeli yəlaa tə. ²⁶ Hai, ma wiikina-η si n̄ la nəyɔ ηka n ka su ma caa tə.

²⁷ Ile tampana lso pəsəyi na í caya ateyele? Mpi tə, paa isətənyu na kv təməη tə, i ta māya kv taa. Pəyele lso təsəele nte ma ηma-η tə, tə ta haηna mpv. ²⁸ Hai, Taca, paa na mpv keesi nyá ise na ma tə, na n̄ nu ma wiinav na ma yaav mpi ma yaaki-η saηa isəntə tə. ²⁹ Kuli nyá ise na n̄ paasəna kutuluɣu kvneye ilim na ahoo. Mpi tə, tənaya n təma si n ká caya. Ile nu ma kvsələmvtv. ³⁰ Nu yaav mpi ma na nyá yəlaa lseyeli nyəma tə yaaki-η cəne tə. Hai, nu ta kvsələmvtv ke isətaa timpi n wεε tə, na n̄ husi tá isayatu.

³¹ Ye nəyɔlv pəntəna i təyəntəle, ilena pa yaa-i si í kə lso təsəele tənə tə taa na í tuuna kətaya təlate isəntaa si i ta na. ³² Hai, Taca, nu pa təm ke hatoo isətaa, na n̄ fayasi-wε, na n̄ kv tasəkəle tv təm, na n̄ hólí tampana tv.

³³ Yaa ye pə kəma na lseyeli nyəma wakələna-η, ilena pa kolontunaa kəli-wε, na pá kə lso təsəele taa cəne si, n̄ tayan-wε, na pá sεε-η na pá wiina-η. ³⁴ Ile hai, Taca, nu pa təm ke hatoo isətaa, na n̄ tayan pa isayatu, na n̄ məηna-wεye pa tətənaa mpa n̄ ka ha pa caanaa tə. Mpi tə, pa ké nyá yəlaa ké.

³⁵ Yaa ye pa wakələna-η na n̄ yele na tev wəli-wε na pá cəkəna mpv. Ilena pá keesəna lso təsəele tənə tə tə, na pá sələmi-η, na pá sεε-η, na pá pasa pa ti, na pá tayan timpi pa wakələna-η tə. ³⁶ Ile Taca, nu pa təm ke hatoo isətaa, na n̄ husi pa isayatu. Mpi tə, pa ké nyá yəlaa ké, na nyá təmle nyəma. Pə waali, ile hūli-wεye isəna paa tə teu tə. Ilena n̄ yele na tev nu tətə nti n ha-wε si té pəsi pa nyəntv tə tə tə.

³⁷ Yaa ye yulokosəku luna, yaa kutəγəv məənaa, yaa ku səpa, yaa kutolon yaa nyəγəsi luna, yaa kolontunaa sɔvna lseyeli nyəma koloosi acalɛ taa na pɑ ɲmakələγi-wɛ. Paa wahala nəγəlv, yaa kutəɲ nakvli ku tu kəmnɑ, ³⁸ na pə haɲ nyɑ yəlaa lseyeli nyəma, na pa taa nəγəlv nu ɪ ɪsəγatv səɲ na ɪ kɛɛsəna nyɑ təsɛɛle tənɛ tə təə na ɪ wiina-ɲ, na ɪ tɛγɛ-ɲ niɲ. ³⁹ ɪɛ hai, Tacaa, nu ɪ təm kɛ nyɑ təcayalɛ kɛ hatoo ɪsətɑa, na ɲ tayanɪ paa wei ɪ təwakəllɛ na ɲ kɛɛsəna ɪ təntɛ. Mpi tə, nyɑ nyəmna paa wei ɪ lotu. ⁴⁰ Lakɪ-wɛγɛ mpv, ɪɛna pɛɛle pɑ seekɪ-ɲ tam kɛ tɛtv nti n ha pa caanaa tə tə taa.

⁴¹⁻⁴² Yaa ye kpai nyəma nu nyɑ hətɛ teu təm, na toma səsəəna wena n lakəna tə, na pɑ lu pa tɛ na pɑ səsɪ lseyeli nyəma təə, na pɑ kəə ɪsə təsɛɛle taa cənɛ na pɑ sələmɪ-ɲ. ⁴³ ɪɛ Tacaa, nu pa təm kɛ nyɑ təcayalɛ kɛ hatoo ɪsətɑa, na ɲ la-wɛγɛ pa kusələməm. Mpv pu yelina na atɛ yəlaa tənɑ nyɪ-ɲ, na pɑ seekɪ-ɲ ɪsu nyɑ yəlaa lseyeli nyəma seekuγu-ɲ tə. Paa nyɪ tətə sɪ ɪsə təsɛɛle nte ma ɲma-ɲ tə, tə kɛ nyɑ nyəntɛ təkpatɑa.

⁴⁴ Yaa ye ɲ tv nyɑ yəlaa lseyeli nyəma sɪ pɑ yoonɑ pa kolontunaa, na pɑ kɛɛsəna nyɑ ɪcatɛ kuləsəlɛ tənɛ na ɪsə təsɛɛle nte ma ɲma-ɲ ɪsəntə tə, pa təə na pɑ sələmɪ-ɲ. ɪɛ hai, Tacaa ⁴⁵ nu pa wiinaɪv kɛ hatoo ɪsətɑa na ɲ waasɪ-wɛ.

⁴⁶ Yaa ye pə kəma na pɑ wakələna-ɲ. Mpi tə, yulv nəγəlv ɪ fɛɪ sɪ u wakələγi. Ntanyɪ n kɑ mv-wɛ na pɑánɑ, na ɲ yeɛle na pa kolontunaa kəli-wɛ, na pɑ kpɑ-wɛγɛ yomle, na pɑ pona-wɛγɛ pa acalɛ taa kɛ pəcəlv pəcəlv yaa pooluɲ taa. ⁴⁷ ɪɛna pɑ pəsəna laakali kɛ tənɑ sɪ pa wakələna-ɲ, pa lapa ɪsəγatv, pa təm səpa. ⁴⁸ ɪɛna pɑ sələmɪ-ɲ na pa lotu tənaya timpi ɪnɪ pa wɛ mpv tə. Na pɑ kɛɛsɪ pa ləmayasɛɛ na nyɑ

icatε tēne na Iso tēsēle nte ma ηma-η isēntō tō pa tōō, ke tetv nti n ha pa caanaa tō tō taa cēne. ⁴⁹ Ue hai, Tacaa, nu pa wiinav ke nyá tēcayale ke hatoo isōtaa, na í waasi-we. ⁵⁰ Uena í tayani timpi pa wakələna-η tō, na í yele na pa kolontunaa na pa pētōtēle. ⁵¹ Pōpōtv fei, pa kē nyá piya ke hatoo kuyan̄ku n lēsa-weye Icipiti wahala sōsō taa tōyō.

⁵² Hai, Tacaa Iso, nukı səlēməη wei má na nyá yēlaa tu səlēməyi-η paa waatv wei tō. ⁵³ Mpi tō, nyá lēsəna-tuyv piitimnaa tēna hekv si tē pəsi nyá nyéma isu n yeluyv na nyá tēmlē tv Moisi heeli-weye saa wei n lēsa ta caanaa ke Icipiti taa tō.

Salvməη kooliyi samaa ke Iso koolē

⁵⁴ Kōtaya tēlatē kite ke Salvməη ka lun̄aa, na í kpaasi i niη na isōtaa, na í wiikina Tacaa. I tēma, ulēna í kulı ⁵⁵ na í kooli samaa wei i ka kōta tēna tōyō kvpantv si: ⁵⁶ Ma sēe Tacaa nyá wei n yēlaa na nyá yēlaa lseyeli nyéma hēesi, isu n ka yōyōtvuyv tō. Pōpōtv fei lelen̄, n lapa teitei kē isu n ká suw nyá nōyō kupaηka na nyá tēmlē tv Moisi nōyō tō. ⁵⁷ Ta Iso Tacaa wēe ta waali, isu n ka wēv ta caanaa caanaa waali tō. Taa lō-tv. Pēcó taa yele-tuyv waasuyv. ⁵⁸ Yele na tē nukəna-η tam, na tē tōη nyá mpaan̄ taa isu n caaki tō, na tē tōki nyá kiin̄, na nyá kvsəsutv, na nyá kutvōtv nti n ka tv ta caanaa caanaa tō. ⁵⁹ Tacaa Iso tōsəyi ma wiinav pəne pə tōō kē ilim na ahoō, na n səηna nyá yēlaa taya paa kuyaku ηku. ⁶⁰ M̄pōyó atē yēlaa tēna ká nyəna si, Tacaa tike nté Iso, nōyōlv fei tōtō. ⁶¹ Na mə lēsasi náa svv-i teu tēmammam na í təkəyi i kiin̄, na i kvsəsutv, isu í lakuyv saηa isēntō tō.

*Kōtası nsi pa lapa Tacaa tō
(Kvtōsvtv II 7:4-10)*

⁶² Μρύγύ wulav Salwm̄ḡ na Iseyeli nýma t̄na mpa paa kota t̄na t̄, pa lapa Tacaa ke ⁶³ ciikuyu k̄tasi ke naan̄ iyisi hiu na naale (22000) na heen̄ na p̄ḡ ke iyisi nun̄wa na hiu (120000) ke Tacaa t̄seele tul̄ȳ t̄. ⁶⁴ K̄tasi ta maḡa nȳḡ̄l̄ȳ k̄seem̄ȳ k̄taya t̄late t̄o k̄e k̄yaku ḡku. Uena Salwm̄ḡ yele na p̄á lá k̄tasi nsi k̄k̄o lusa si t̄na t̄ na t̄ḡḡnaḡa nȳnsi na ciikuyu nȳnsi nim c̄l̄o nim c̄l̄o ke Īso t̄seele taya t̄o.

⁶⁵ Waatu ūi i taa k̄e Salwm̄ḡ na Iseyeli samaa tuutuuma wei i luna tet̄v t̄na taa t̄. P̄e k̄p̄ayau Lepo-Hamat̄i hal̄na p̄é suna Icipiti l̄ōv t̄, pa t̄ḡo coka acima ke k̄yeȳḡ naatosomp̄ḡḡḡḡ. ⁶⁶ K̄yaku p̄elefei naan̄wa nȳḡ̄ku wule ke wulav yasa Iseyeli nýma. Uena p̄á polo p̄á se-e-i, na paa wei i k̄pe i t̄e na lan̄heele. Mpi t̄, Tacaa lapa i t̄mle tv Tafiti na i ȳl̄aa Iseyeli nýma ke kupantu.

9

Tacaa lu Salwm̄ḡ t̄o k̄e t̄m naale nȳm (K̄vt̄̄sv̄tv̄ II 7:11-22)

¹ Waatu wei wulav Salwm̄ḡ tema Īso t̄seele na i kawulaya t̄yaya na p̄e t̄na mpi i caakaya t̄ḡo ḡm̄av t̄. ² Uena, Tacaa lu i t̄o k̄e t̄m naale nȳm ke teitei is̄u i ka luw i t̄o k̄e Kapaw̄ḡ t̄. ³ Na i ȳḡḡti si: Ma nuwa nýa wiin̄av, il̄e Īso t̄seele nte n ḡm̄á is̄ant̄o t̄o t̄e p̄esa ma nȳante. Maa wee t̄e taa k̄e tam na má paas̄ena-te, na má laki-meȳe kupantu ke tam. ⁴ Ye nyaa t̄ma teu na lotu kol̄um̄tv̄, is̄u nýa caa Tafiti, na ḡ t̄ḡḡḡi ma kiin̄ na ḡ t̄k̄ḡḡi ma k̄vt̄vt̄v̄ nti ma tv-ḡ t̄, ⁵ il̄e maa yele na nýa kawulaya nȳō ton̄ ke tam t̄o k̄e Iseyeli nýma taa. Μρύγύ maa si n̄ḡo ke nýa caa

Tafiti si, i lɔlɔyɔ taa nyóma ká tákəna lseyeli nyóma tɔw kɛ kawulaya ke i sɛm waali. ⁶ Ama ye nyana nyá yɔlaa na nyá lɔlɔyɔ nyóma í lɔ-m, na í kisi ma kusəsutu na ma kiinj wei ma tu-me tɔ, na í mɔlɔna tunj tɔw na í laaki-i. ⁷ Ue maɔa kpiisi-meɣe tetu nti ma ha-me isəntɔ tɔ tɔ tɔw, na má lɔ lɔw tɔsɛele nte ma pɛsa ma nyəntɛ isəntɔ tɔ, na yɔlaa tɔna wonj-me na pá paana-me. ⁸ Waatu inəɣi yɔlaa ka tɔnjəɣəna lɔw tɔsɛele nte tu te teu ke mpɔ tɔ tɔ kin, na sɔɣontu kra-we na pá la-weɣe piti, na pá pɔsəɣi pa ti si: Ue pepe tɔw kɛ Tacaa lapa tetu tɔne na lɔw tɔsɛele tɔneɣe mpɔ? ⁹ Uena pá cɔ-we si: lseyeli nyóma lɔwa pa lɔw Tacaa. Inu i ləsəna pa caanaa ke Icipiti tetu taa. Uena pá tɔnjəɣi tunj. Pɔ tɔw kɛ lɔw tɔnjsa-weɣe mpusinaa mpɛ pa tɔna.

Salwməŋ təma

(Kwtəəsvtɔ II 8:1-18)

¹⁰⁻¹¹ Tiii wulav Hilam ka hana wulav Salwməŋ ke taasi kɔpaŋsi tɔna, na wɔlanaa tɔna mpɔ i nyulaya si i ŋmaakəna tɔ. Pusi sika hiu na Salwməŋ tɛ lɔw tɔsɛele na i kawulaya tɔyaya ke ŋmau. Uena í ha Hilam ke acalɛɛ hiu ke Kalilee tetu taa. ¹² M'pɔɣú i lu Tiii na í kɔw acalɛɛ anəɣi nau. Ama i lanjɛ ta heɛ. ¹³ Ntɛna í tɔ si: Ma taapalu Salwməŋ, acalɛɛ nna n ha-m isəntɔ tɔ a ta nii isɔɛ. Pɔ tɔw kɛ haləna saŋa pa sɔv hɔɣɔlɔyɔ ŋkuyɔ yaav si: Tetu ta nii isɔɛ. ¹⁴ Pəyele wɔla tɔnənaa tooso na hɔɣɔlɔyɔ ke Hilam ka tilina Salwməŋ.

¹⁵ Tɔlasɔ tɔma ke wulav Salwməŋ ka tɔwa yɔlaa na pá ŋmá lɔw tɔsɛele na i kawulaya tɔyaya, na Milo, na Yosalem koloosi. Uena pá ŋmá Hasəw na Mekito na Kesɛɛ pə acalɛɛ. ¹⁶ Icipiti wulav ka yoonə Kesɛɛ icatɛ kɛ, na í kú Kanaaŋ nyóma mpɔ paa we tɔ taa tɔ na í sɔ-tɛɣe kəkɔ. Pɔ waali kɛ Icipiti wulav pɛɛɔ

saa wulav Saluməŋ ulena Icipiti wulav ha Saluməŋ ke icate nte. ¹⁷ Pə təw ké Saluməŋ tayana-teye ŋmav, na í ŋmá tətəwə Peti-Holon-pətete nyəŋ, ¹⁸ na Paala na Tamaa ke wulaya tetu həwəlwəy taa. ¹⁹ Na acalee wena a taa i sukaya i təwənasɪ tə. Na wena a taa i sukaya yoo keekenaa, na krayanəŋ tə. Na Saluməŋ ŋmá pə təna mpi i caa təwə Yosalem icate taa mayamaya, na Lipan pyu taa na i tetu təna taa.

Isəna Saluməŋ ka tayana təlasɪ təma anɪ təwəlw. ²⁰ Waatu inɪ i taa, yəlaa mpa pa taa ké Iseyeli nyəma tə pa we tetu taa ké. Isu Amolii nyəma, na Hiti nyəma, na Peliisi nyəma, na Hifi nyəma, na Yepusi nyəma. ²¹ Iseyeli nyəma taa pəsi na pá ku-we təwə pa kaasaa. Mreye Saluməŋ tuwa təlasɪ təma, na pá laki mpyəy haləna saŋa. ²² Ama pə kaasa Iseyeli nyəma tə, wulav ta tu peleye təma ke mpv. Peleyele i waali nyəma, na i yoolaa səsaa, na səkpema, na yoo keekenaa na krayanəŋ paasənlaa. ²³ Mpyəy təmle paasənlaa kra təma lataa kpeka nyuwə nyəma ke nasəle na nunowa na nule na naanowa (550) na pá feŋiyi Saluməŋ təmle lataa.

²⁴ Waatu wei Saluməŋ alb Icipiti nyəŋ lu Tafiiti te, na í suv təyaya ŋka i paalu ŋma-i tə ka taa, ulena wulav tayani lonte nté na í ŋmá taya ŋka pa yaana pa te taa si Milo tə.

²⁵ Paa pənaya ŋka təm toosoŋo Saluməŋ lakaya Taca ke kətasi nsi kəkə lusa si təna tə, na ciikuɣu nyənsɪ ke kətaya təlata nte i ŋma-i tə tə təw. Mpyəy i lakaya təma wena a təwə pá ŋmá Isə təsəele nté tə.

²⁶ Ulena Saluməŋ yele, na pá saaki kpuləŋ ke Isəwəŋ-Kepee, ke Ila cəwəwə tenku kuɣeem nəwə ke Itəm tetu taa. ²⁷ Mpyəy Hiram pona Saluməŋ ke kpuləŋ

saalaa kupaama, na pá səhna i nyéma. ²⁸ Uena pa təna pá polo Ofii tetu taa na pá kraɣa wula ke kiloona iyisi naanowa na naale (12000) na pá pona Salbməŋ.

10

Sapa wulav alv nyəŋ pola Salbməŋ wiiluyi (Kvtəəsvtə II 9:1-12)

¹ Mpróyó Sapa tetu wulav alv nyəŋ nuwa Salbməŋ hətə yaav. Uena í polo si i pəəsəyi-i təmnaa katə nyəntv, na í ná i nyəm tənaya. ² Alv inu i tala Yosalem taa tə, na i yomaa ke tuutuuma, na yooyoonaa náá səyəla tulaalɔnaa, na wɔlanaa, na liyitee pɛe ke tuutuuma. Uena í pəəsi Salbməŋ ke təmnaa mpa pa təna i ka tayanna tə. ³ Na Salbməŋ cə tə təna, i ta səə kulmuyv. ⁴ Mpróyó alv inu i nuna i ŋkraŋyov ke salbməŋ nyəm təm, na í sa i kawulaya təyaya ŋka i ŋmawa tə. ⁵ Na təyənaya ŋka pa saakaya tə. Na yaasi wei Salbməŋ ka tayanna i waali nyéma na pá laki təma tə. Na kutəyov na konyənyəəm tallaa wontu. Na kətasi nsi pa lakaya Taca ke Iso təsele taa tə, na pá la Sapa wulav inəyi piti na pá məti i nəyov.

⁶⁻⁷ Ntəna wulav alv nyəŋ inu i tə si: Pa kɛesa-m nyá nyəm təm ke hatoo ma tɛ. Ama ma ise taa nata, ile ma ta mɔ-ti. Ama nəənəə ma nawa si tampana ke pa heela-m təcŋŋ. Nyá nyovv kulovv na nyá nyəm tɛewa isu paa kɛesa-m tə təyamyam. ⁸ Nyá waali nyéma na nyá təyaya taa yəlaa təna lapa nyuleleŋ ké. Mpi tə, pa we nyá kiŋ na pá nukɪ nyəm təm ke tam. ⁹ Ma sama nyá Iso Taca wei i ləsa-ŋ si n təyov kawulaya ke lseyeli taa tə. Iso səəla i yəlaa ke tam təə təyov i kra-ŋ pa wulav, na í tv-ŋ si n təŋ tampana na n laki kusiyisim.

¹⁰ Pəle pə waali ké Sapa wulav ɪni ɪ hawa Salɔmən̄ ke wɔla tənən̄aa tooso na hɔɔlvɔ na tulaalv ke sɔsɔm, na liyitee pɛɛ tɔtɔ. Too tɔ, nɔɔlv ta nata tulaalv ɪsu m̄p̄ɔɔȳ ɪseyeli taa.

¹¹ M̄p̄ɔɔȳ wulav Hilam kpuləɲ pola Ofii tetv taa na p̄a kɔna wɔla, na kpen̄kpelasi kupaɲsi nasəli na liyitee pɛɛ. ¹² Kpen̄kpelasi nsəɣi Salɔmən̄ yelaa na p̄a kaga ɪsɔ tɛsɛɛ taa na ɪ kawulaya tɔyaya taa tɔtɔ. ɪlena p̄a kaasi na p̄a saaki yonyoolaa ke saɲkɔnaa. Too tɔ, nɔɔlv ta nata ɪseyeli taa ké kpen̄kpelasi na si tɔɔv tala mpv pə taka.

¹³ M̄p̄ɔɔȳ Salɔmən̄ hawa alv ɪnəɣi pə tən̄a mpi ɪ nawa na ɪ səl̄əmi tɔ. Na ɪ lapɪ-ɪ kv̄cɔɔɲ tɔtɔɔ ɪsən̄a ɪ p̄əsaa tɔ. ɪlena wulav alv nyəɲ ɪni na ɪ waali nyəma p̄a m̄əli pa tetv taa.

Salɔmən̄ tɔɲ tɔm

(Kv̄tɔsɔtv II 1:14-17; 9:13-28)

¹⁴ Paa pənaya ŋka wɔla kiloonaa iyisi hiu (20000) ke pa kəɲna wulav Salɔmən̄. ¹⁵ ɪlena p̄əcɔ p̄a kaasi mpi mpi taatəlaa fɛlaya-ɪ wontunaa tɔ tɔ, na lampuunaa mpa ɪ kv̄mataɲnaa sɔsaa, na Laalupunaa awulaa fɛlaya-ɪ tɔ.

¹⁶ M̄p̄ɔɔȳ wulav Salɔmən̄ yelaa na p̄a lu wɔla kpaləɲ ke ŋm̄ɔnɔvɔ (200). Paa ŋku kv̄ tɔɔ wɔla kiloonaa naatoso. ¹⁷ Kpaləɲ səkpen̄ ke ŋm̄ɔnɔvɔ nun̄wa (300). Paa ŋku kv̄ tɔɔ wɔla kiloo kv̄l̄m̄ na titite. Na p̄a su kutuluyv ŋku pa yaa si Lipaɲ hɔtɔv tɔ kv̄ taa.

¹⁸ Na wulav yeke na p̄a saaki kawulaya kpelaya na tuu kela, na p̄a tɔ ka tɔ ké wɔla. ¹⁹ M̄p̄ɔɔȳ pa lapa təkpaɛ ke kumlee naatoso ke təma tɔ, na p̄a su kpelaya ŋké. Paa saaka-keɣe na p̄a tv tət̄esile

kukulukulle, na pá tó tǝǝlası leesǝη ke ηkpalası tǝsulǝ. ²⁰ Na tǝǝlası leesǝη naanǝwa na naaleye kumlee anı a tǝǝ. Naatoso ke ntǝǝǝη tǝǝ, na naatoso ke mpǝtǝη tǝǝ. Wulav nǝǝǝlv ı ta saakǝta kawulaya kpelaya ηke ka taka.

²¹ Wula ke paa lupa Salǝmǝη tǝyaya taa lǝm poosiyanaa tǝna, na Lipaη hǝtǝǝv kutuluyǝ taa wontunaa kutǝsǝtv. ²² Wulav ka wǝna ı maǝamaaya ı kpulǝη kǝ. Na ı na Hilam nyǝη pá puki pooluη. Paa pusi tooso wei, pa kǝηna wula na liyitee nyǝǝtv, na tuu kela, na tǝkpaalǝη na kacǝka suması sǝsǝǝnı nasǝlı.

²³ Salǝmǝη ka tǝe antulinya tǝna awulaa tǝnaya toη kǝ na nyǝm. ²⁴ Pǝpǝtv feı lelen, İǝ ka ha-ı nyǝm kǝ na yǝlaa lukǝna paa timpi na pá kǝηı-ı tǝmnaa pǝsǝǝv. ²⁵ Paa pǝnaya ηka, yǝlaa mpe pa kǝηaǝana-ı kuvǝǝη ke liyitee wontu, na wula, na wontu kuvusuutu, na yoou wontu, na tulaalǝnaa, na kraǝanǝη, na kraǝası.

²⁶ Mǝpǝǝyǝ Salǝmǝη kpɛyela ı yoou keekǝnaa, na pǝ kraǝanǝη, na pǝ lu keekǝnaa iyaya na nasǝle (1400), na kraǝanǝη iyisi naanǝwa na naale (12000). İlena Salǝmǝη cosi pǝ taa na ı su ı kin ke Yosalem. Pǝ kaasa nti İlena pá su tǝleye timpi timpi paa tǝyanaa sı paa su-tı tǝ. ²⁷ Salǝmǝη kawulaya waatu, liyitee ka we Yosalem taa kǝ İsu pǝe. Na pǝ kaası na kpenkpelası kuvǝnı nǝá tǝlı yem İsu tuη kraı nyǝη wei ı nyǝkǝ tǝtǝkǝle taa tǝ. ²⁸ İcipiti na Silisii pǝ acalǝe taa kǝ paǝatǝlaa pukaya na pá yaki wulav ke kraǝanǝη na pá kǝηna. ²⁹ Liyitee nyǝǝtv nasǝtosı (600) ke pa yakaya İcipiti yoou keekǝnaa. İlena pá ya kraǝanǝη ke nyǝǝtv nunǝwa na nule na naanǝwa

(150). Paɣatɛlaa kulɔmaa mpɛ pá yakayana na pá pukina Hiti awulaa na Silii nyéma.

11

Salɔmɔŋ ta tɔŋ Iso luyɔ nyəntɔ
(*Kvtəsɔtv II 11:18–12:1*)

¹ Icipiti wulav pɛɛlɔ paasi, Salɔmɔŋ tasa piitimnaa krai nyəm paɣalɛ alaa kɛlvɔv kɛ. Paa Mowarɔv nyéma, paa Amoni nyéma, paa Itɔm nyéma, paa Sitɔŋ nyéma, paa Hiti nyéma. ² Pəyele Tacaa ka tɛma Iseɣeli nyéma kɛ kisinav kɛ piitim krai nyəmnaa mpɛ pa tɔm kɛ si, pá na wɛ pá taa kpaɣa tɛma pɛcɔ pa taa saa tɛma. Pə taa kɔɔ na pɛɛɛ pá svsi-wɛɣɛ pa tɔŋ laav taa. Ama Salɔmɔŋ luyɔ ná svv piitim krai nyəm mpi pə alaa kɛ. ³ Haləna í kpaɣa awulumpiya alaa kɛ nasətoso na nunɔwa (700), na alaa lɛlaa kɛ ŋmɔnɔvɔv na nunɔwa (300). Mpɛ inɪ pa tolisina-i səsɔm. ⁴ Tampana tɔɔ pə kɔma na Salɔmɔŋ kpatɛli, lɛna i alaa mpɛ pá svsi-i tɔŋ laav taa. Haləna í yeɛɛ i Iso Tacaa kɛ sɔɔlvɔv na lotu kulɔmɔv isɪ i caa Tafiiiti. ⁵ Ḿpɔ́ɣó Salɔmɔŋ laa Sitɔŋ nyéma tɔvɔv alɔ nyəŋkɔv Asətati na Amoni nyéma tɔvɔv isayav Milikom. ⁶ Tənaɣa i lapəna mpi pə ta maɣa Tacaa tɔ. Mpi tɔ, u tasəyi-i nunav kɛ teu isɪ i caa Tafiiiti. ⁷ Waatɔv inɪ i taa kɛ Salɔmɔŋ ŋmá Mowarɔv nyéma tɔvɔv isayav Kɛmɔsi kɛ kutuluyɔv kɛ pulayɔv tɔɔ kɛ Yosalem isɛntaa, na í ŋmá Amoni nyéma tɔvɔv isayav Milikom kutuluyɔv tɔtɔ. ⁸ Na í ŋmá mpɔv tɔtɔɣɔv i alaa mpa pa ta nyi Iso tɔ pa tɔŋ si pá wɔki-i tulaalɔnaa, na pá laaki-i. ⁹⁻¹⁰ Tɔm naalɛɣɛ Tacaa Iseɣeli Iso ká lu Salɔmɔŋ tɔɔ, na í heeli-i təsiɣisiɣi si: Taa luŋ tɔŋ. Ama Salɔmɔŋ tá nuna Tacaa, lɛna Tacaa náá mv-i

na páána. ¹¹ Na í yǝǝti-ι si: Timpi ḥ tǝma mpυ pǝ taka na ḥ kisi ma kusǝsutu na ḥ yǝki ma na-η ta nǝǝ pǝelbyu tǝfaa tǝ, maa lǝeki nyá kawulaya na má cǝla-keye nyá waali nyǝma taa nǝǝlu. ¹² Paa na mpυ nyá caa Tafiiti tǝ ma kaa la-η mpυ, halǝna nyá sǝm. Ama nyá pǝyaya ke maa lǝeki kawulaya. ¹³ Tafiiti kolum inu na Yosalem ıcate nte má lǝsaa tǝ, pa tǝ tǝtǝǝ maa kaasi-ι kpekǝle kulǝmtǝle.

Salwǝḥ kolontunaa

¹⁴ Mǝpǝyǝ Taca lapa na Itǝm awulumpu Hatati lu Salwǝḥ ke kolǝḥa.

¹⁵⁻¹⁶ Waatu nǝǝlu Tafiiti ká yoona Itǝm nyǝma na í kǝli-we. Ulena ι yoolaa wulav Sowari na ι yoolaa pá polo lǝyeli nyǝma mpa pá sǝpa tǝyoole tǝǝ pim.

Mǝpǝyǝ pá caya tǝnaya ısatunaa naatosompǝyǝlaya, na pá kv Itǝm apalaa na pá kǝenna apalǝpiya.

¹⁷ Waatu inu Hatati ka ké pǝyaya. Mǝpǝyǝ ι na ι caa tǝmlǝ nyǝma Itǝm nyǝma narǝli pá sewa na pá polo Icipiti.

¹⁸ Pa kula Matiyah, ulena pá fayana Palah wulaya tetu taa. Pa kǝenna apalaa narǝli na pá pona Icipiti.

Ntǝna Icipiti wulav ha Hatati ke tǝyaya na tetu, na í heeli-ι si: Maa tǝǝ-η.

¹⁹ Icipiti wulav lapa Hatati ke kǝpantǝ ké. I ha-ι ι alv Tarǝnesi neu na í la alv. ²⁰ Mǝpǝyǝ alv inu ι lula apalǝpǝyaya na Hatati ha-keye hǝte si Kenupa. Ka cǝpa hǝte, ulena Tarǝnesi mu-ke na í tǝǝ-keye wulav tǝyaya taa.

²¹ Waatu wei Hatati nuwa si Tafiiti na ι yoolaa wulav Sowari pá sǝpa, ulena í sǝlǝmi Icipiti wulav si: Yele na má mǝli ma tetu taa.

²² Ntǝna Icipiti wulav pǝǝsi Hatati si: Pepeye ḥ lah na kin na ḥ nyulǝyi kǝpente? Mpuyule si: Ma ta lah pulv yaa. Ule yele-m na má mǝli te.

23 Μρύγύ Ισά yelaa na Salwməη wεena kolontu lεlv. Ueyεle Iliyata pəyalv Lesəη wei ι ka sewa ι caa Hatatəσεε wei ι κε Sopa wulav tə. 24 Waatu wei Tafiiti ka kwaa Hatatəσεε yoolaa təγə Lesəη kota tetelataa κε ι κη, na ί pəsi pa nyvγv tv na pá polo Tamasi na pá caya təna, na ί can ι təkι kawulaya 25 κε Siliι tetv taa. I lapa Iseyeli nyəma kolontu κε Salwməη kawulaya pusi tənaya, na ί footiyi-wε na ί laki-wεye isayatu isu Hatati.

Solopwam kolvγv κε wulav təə

(Kvtəəsvtv II 9:29-31)

26-27 Salwməη ka wena təmlε tv nəγəlv na pá yaaki-ι si Solopwam. I tεγεle Seleta κε Ifəlayim tetv taa. Pa yaa ι caa si Nepa, na ι too si Seluya, ι too ιni ι kέ leelu. Μρύγύ kvayaku nakuli, Solopwam kula Salwməη təə.

Waatu wei Salwməη ηmaakaya Milo*fa* na Tafiiti tε koluηa tə, ^a səəsi təγə pa yaa mpv. 28 Solopwam ka kέ ifepu kvpaη kέ. Wulav paasəna mpv si ι laki ι təmlε κε teu, ιena ί kpa-ι Ifəlayim na Manasee pa kpeka təlasι təmlε nyəma feηlv. 29 Μρύγύ kvayaku nakuli, Solopwam luna Yosalem, na ί na Ιsə kvγəγətv tv teləsulv wei ι wε Silo na pá yaaki-ι si Ahiya tə pá suli mpaav taa kέ pa naaleye nyutv taa, na Ahiya suu kpai kvfalv. 30 Tənaγale Ahiya cəla ι kpai κε həγəlasι naanəwa na naale. 31 Pə waali kέ ί təma Solopwam si: Mv həγəlasι naanəwa. Mpi tə, Iseyeli Ιsə Tacaa yəγətaa si: Ma təηna Salwməη kawulaya lεεkvγv si, ma cεləγi-η na ί təγə kawulaya κε Iseyeli kpeka naanəwa təə. 32 Kpekəle kolvmtəle κε ma kaasi-ι ma təmlε tv Tafiiti na Yosalem ιcətε

^a 11:26-27 Milo: Pulasi hεku taa lυmpvγv ηku pa suulaa si Yosalem patəma ί

pa tɔɔ. Mpi tɔ, tɔ tike ke ma lɛsa Iseyeli tetu tɛna taa. ³³ Mpi pɛ tɔɔ ma laki mpɔ tɔ, Iseyeli nyɔma lɔm na pɔ lunj Sitɔn nyɔma tɔɔɔ alb nyɛŋku Asɛtati, na Mowapɔ nyɔma tɔɔɔ Kemɔsi, na Amoni nyɔma tɔɔɔ Milikom. Iseyeli nyɔma kisa mpaav ŋku maa hulawe tɔɔ tɛnɔɔ. Pa ta la nti tɔ keesɛna-m tɔ. Pɛyele pa ta tɔki kusɛsuto na nti nti ma tu-we tɔ, isu Tafiti lakaya tɔ. ³⁴ Paa na mpɔ ma kaa lɛeki Salɔmɔn niŋ taa kɛ kawulaya. Maa nyɛnɛɣi-i i yɔlaa wulav ke tam kɛ, halɛna i sɛm. Maa la mɔpɔɔ ma tɛmle tu Tafiti wei ma lɛsaa, na i tɔki ma kiin na ma kɔtɔtɔ tɔ i tɔɔ. ³⁵ Ama Salɔmɔn pɛyalɔ kɛ maa lɛeki awulumpiitu, na mɔ cɛla nyɔ, na n tɔɔ Iseyeli kpeka naanɔwa tɔ kɛ kawulaya. ³⁶ Paa na mpɔ maa yelina i pɛyalɔ kɛ kpekɛle kɔlɔmtɛ. Ile pu la na Tafiti tɛyaya tu weɛ kawulaya taa kɛ Yosalem ɔcate nte ma lɛsaa si pɔ sɛm tɔ tɔ taa.

³⁷ Mɔpɔɔ Tacaa tasaa si: Solopɔwam, maa cɛle-ŋ kawulaya isu n sɔlaa tɔ, na n tɔɔ Iseyeli kpeka naanɔwa tɔɔ. ³⁸ Ye n tɔkɛɣi ma kɔyɔɔtɔtɔ, na n tɛnɔɔ mpaav ŋku ma hulɔɣi-ŋ tɔ, na n laki mpi pɛ keesɛna-m tɔ, na n tɛnɔɔ ma kiin na ma kɔtɔtɔ, isu ma tɛmle tu Tafiti. Ile maa weɛ nyɔ waalɔɣi tam na nyɔ lulɔɔ nyɔma kɔ tɔki kawulaya ke tam, isu Tafiti nyɔma. Maa cɛle-ŋ Iseyeli kpeka naanɔwa na naale, ³⁹ na pɔ nɔ na pɔ wɔ-we. Ama pɛ kaa weɛ mɔpɔɔ tam.

⁴⁰ Mɔpɔɔ Salɔmɔn pɛekaa si i kɔɔ Solopɔwam. Ilena Solopɔwam se na i polo Icipiti wulav Sisaki tɛ na i tu-i kɔlɔɔ. Halɛna Salɔmɔn sɛm.

⁴¹ Pa keesa Salɔmɔn tɔm lentɛnaa na i kɔlɔpɛm tɛna, na i nyɛm tɛnaya takɔlaya ŋka pɔ yaa si, Salɔmɔn Tɔm takɔlaya tɔ ka taa. ⁴² Pusi nule tɔcu

κέ Salwməŋ təγə kawulaya ke Iseyeli nyəma təna təw ke Yosalem. ⁴³ Salwməŋ kəma na í sí, ɪlena ɪ pəyalu Lwpuwam lɛɛti ɪ lonte taa.

12

Iseyeli nyəma kotuyu ke Sikem (Kwtəəsvtv II 10:1-15)

¹ Mpuγó koyaku nakuli, Iseyeli ilim ntəγəŋ təw kpeka kota Sikem, ɪlena Lwpuwam polo, si pá kraaki-ɪ wulav. ² Waatu ɪni tə, Nepa pəyalu Solopuwam wei í ká sewa wulav Salwməŋ na í cəəsi Icipiti tə, ɪ we tənaya tam. ɪ nuwa Sikem kotuyu ŋku ku təm, ɪlena í tó ɪ taa si, ɪ ká saali təna. ³ Ama pa tila ɪ waali, na í kəw na í na ilim ntəγəŋ təw kpeka pá yəγəti Lwpuwam si: ⁴ Nyá caa ka tu-tuyu təlası təma ké, na tə feləγi-ɪ lampuunaa. ɪle ye nyaa waasi-tu na n soki-tuyu tá səγəla anı, tá səəlu puwa si tə nyəni-ŋ tá wulav. ⁵ Mpuγule Lwpuwam si: ɪ yele má mayası ma taa, na cele na ku fe í kəw na má na-me tə ná.

ɪlena ilim ntəγəŋ təw kpeka nyəma tɛɛ. ⁶ Ntəna Lwpuwam pəəsi səsaa mpa paa we ɪ caa cələγə waatu wei ɪlé í ká wəna ɪ weesuγu tə si: Suweye má cə yəlaa mpe?

⁷ Səsaa si: Ye n hula-we si nyá səəlu puwa si n ká paasəna-we, na n yəγətəna-weye təm kupantu, nyaya paa nyəni pa wulav ke tam təw.

⁸ Ama Lwpuwam ta mu səsaa təm nti. ɪlena Lwpuwam polo í pəəsi ɪ malanaa ifepiya mpa pa we ɪni ɪ kin tə si: ⁹ Yəlaa mpe si má pasa-weye səγəla nna ma caa ka svka-we tə. ɪle má cə-we suwe?

¹⁰ Mpuγule ɪ ifepu təγəntələnaa mpe pá təma si: Cə-we si, mpaləm ta kisi-weye təγəw, kacəŋfana pəγə

na? ¹¹ Səγəla wena maa sukɪ-mɛ tɔ, a ká kəli ma caa nyəna. Pécó təpila ke ma caa ka casa-mɛ. Ama alukpala ke maa casa-mɛ.

¹² Ḿpúgú Solopuwam na yəlaa pa məla Lɔpɔwam kin ke kuyɛɛɛ tooso wule, ɪsu ɪ ka heeluɣu-wɛ tɔ.

¹³ Ḿpuyule wulav kisa layatv nti səsaa ka tasa-ɪ tɔ. Ulena í holina ¹⁴ samaa, ɪsu ɪ ifepu tɔɣɔntələnaa ká seɣɛsa-ɪ tɔ si: Ɛɛ, ma caa ká sukɪ-mɛɣɛ səγəla yuɲ nyəna. Ama maa sukɪ-mɛɣɛ wena a tɛɛ mpv tɔ. Pécó təpila ke ma caa ka casa-mɛ. Ama alukpala ke ḿá casa-mɛ.

¹⁵ Ulena Lɔpɔwam kisi samaa ke nunav. Uɛ Tacaa ka lapəna mpv si ṕ la teitei ɪsu ɪ ká heeluɣu ɪsɔ kuyɔɣɔtvtv teləsulv Ahiya ke Silo si í teləsi Solopuwam tɔ.

Kawulaya fayav

(Kvtəsvtv II 10:16–11:4)

¹⁶ Waatv wei ɪseɣeli nyóma cekənaa si wulav kisa pa təm ke mɔɣv, ulena pá təmɪ-ɪ si:

Tana Tafiti tə fəina natəli.

Tana-ɪ tə kaa we?

ɪseɣeli nyóma mɛ,

ḿí kəɔ taa məli tá tɛ.

Tafiti lɔlɔɣv tv nyá,

nyaa tɔɣɔ nyá kawulaya.

Ulena pá yá. ¹⁷ Yuta tɛtv yəlaa tike nyənaɣana

Lɔpɔwam ke pa wulav. ¹⁸ Paa na mpv, na í tili teləsi

təma nyɔɣv tv Atolam ke ɪseɣeli nyóma mpa pa wɛ

ilim ntɔɣɔɲ tɔɔ tɔ pa kin. Ulena pɛle pá yaɣa Atolam

ke pɛɛ na pá kó. Ḿpúgú Lɔpɔwam kpa ɪ kɛkɛ taa

ké kpakpaa na í se na í polo Yosalem. ¹⁹ ɪsəna ilim

ntɔɣɔɲ tɔɔ ɪseɣeli nyóma kisina Tafiti lɔlɔɣv nyóma

kawulaya tɔɣɔle. Na ḿpúgú pə wɛ haləna saɲa.

²⁰ Waatu wei pa nuwa si Solopuwam mēlaa, ilena pá koti pa taa pa tike. Na pá yaa-i na pá kpa-i Iseyeli kpeka tēna wulav. Yuta kpekəle tike ta luna Tafiiti tēyaya nyóma waali.

²¹ Waatu wei Lɔpɔwam tala Yosalem, ilena í koti Yuta na Pɛncamɛɛ pə yoolaa taa yoolaa ke iyisi nunɔwa na nunaasa (180000) si: ɪ polo na í yoonaa Iseyeli nyóma na pá məŋna-m ma kawulaya. ²² Ama Iso heela ɪ kɔyɔɔtɔtɔ teləsɔlɔ Semaya si: Polo ń heeli ²³ Lɔpɔwam na Yuta na Pɛncamɛɛ pə yəlaa si: ²⁴ Tacaɔ yɔɔtaɔ si: ɪ taa polo Iseyeli nyóma yoonav. Mpi tɔ, pa ké mə tɛɛtɔnaa ké. Má yelina si pə la isu pə lapɔ tɔ.

Paa wei í məli ɪ tɛ. Pa nu Iso Tɔm nti, ilena pá hee.

²⁵ Ḿpɔ́yú Solopuwam ɲmá koloosi na í cɔɔna Ifəlayim pulasi taa ɪcatɛ Sikem na í caya. Pəle pə waali ké ɪ kɔla Sikem na í ɲmá koloosi na í cɔɔna Penuweli ɪcatɛ.

Solopuwam isayatu

²⁶⁻²⁷ Ḿpɔ́yú Solopuwam mayasa ɪ taa si: Ye Yosalem ke yəlaa tēna ká puki na pá laki kɔtasɪ ke Tacaɔ tɛsɛɛɛ taa, pə kɔŋ na ma kawulaya yəlaa luuŋ sɔv pa caa kɔpəŋ Yuta wulav Lɔpɔwam. Ilena pa kɔ-m na pá təŋi-i. ²⁸ Ḿpɔ́yú ɪ yəlaa na pá lupi-i wɔla nawee lɛsəŋ naale, na í hɔli ɪ yəlaa si: Hatoo í poluyu Yosalem ke Iso sɛɛv tɔ pə taɔŋaa tɔcam. Ilɛ u naaki mə Iso wei ɪ ləsa-mɛyɛ Icipiti tɛtɔ taa tɔyɔlɔ.

²⁹ Ilena pá siki lɛsɔyɔv lɛŋkɔ ke Petɛɛli, na lɛŋkɔ ke Taŋ. ³⁰ Isəna Solopuwam tolisa yəlaa na pá la isayatu tɔyɔɛ. Na yəlaa tuutuuma náá pona lɛsɔyɔv naale nyəŋkɔ ke Taŋ.

³¹ Uena Solopuwam yelee na pá ημά tuη kutuluη, na í kpa yəlaa kraí nyéma mpa pa ta ke Lefii nyéma təγə kətəlaa. ³² Na pá su acima ke pa isətu pələfei naanəwa nyəη kuyeeη naanəwa na kakpasí wule, isu acima wena pa təkaya Yuta tə. Na ι mayamaya í lá kətasi ke wula nawee leesəη wei ι yepa na pá lu tə ι tə. Na í tú kətəlaa mpa ι krawa təγə təkətəlena. Mpi ι lapa Peteeηi təγəle.

Peteeηi kətaya təlate mpusi təηsvy

³³ Mpyúy waatu nəγəlv Solopuwam ləsa isətu pələfei naanəwa nyəη kuyeeη naanəwa na kakpasí nyəηku wule, na í lá Iseyeli yəlaa ke acima ke Peteeηi. Na í lá kətasi ke ι mayamaya ke acima anι a tə.

13

¹ Mpyúy Isə kusa ι kuyəγətutu teləsulv nəγəlv ke Yuta tetu taa, na í tala Peteeηi ke waatu wei Solopuwam isəle seena kətasi nsi kəkə lusa si təna təγə lapv tə.

² Mpyúy Isə kuyəγətutu teləsulv təηsa kətaya təlate ke mpusi wei Tacaa ká heela-ι si í təηsi-te tə si: Kətaya təlate nyá, kətaya təlate nyá, nu. Isə yəγətəa si, paa luli apaləpəyaya ke Tafiiti ləlvγv taa, na pá ha-keγe hətə si Sosiyasi. Kaa wə kətaya təlate nyá nyá tə kə tuη kətəlaa mpa pa wəkaya tulaalənaa ke nyá tə tə, na ká kpenna yəlaa mowa na ká wə.

³ Mpyúy Isə kuyəγətutu teləsulv tasaa si: Kətaya təlate ká γəki na tə tə təluma yaasi. Waatu inəγi í ká nyi si Tacaa yəγətəna tampana.

⁴ Waatu wei wulav Solopuwam nuwa nti Isə kuyəγətutu teləsulv yəγətə Peteeηi kətaya təlate təm tə, ulena í húlí Isə kuyəγətutu teləsulv ke mpəle, na í má kapuka si: I kpa apalv inι.

Tənaɣa Solopuwam ŋkpalaya tɔvɔlaa na ká saali mpɔ. 1 tá pəsi na í kooti-ke. ⁵ M̀p̀ỳg̀ỳ kətaya tɔlate yɔka kɔakɔaa inɪ, na tɔlɔma yaasi teitei isɪ Isɔ kɔyɔɔtɔtɔ teləsɔlv ká keesɔyɔ tɔ. ⁶ Ntɛna wɔlav tɔ Isɔ kɔyɔɔtɔtɔ teləsɔlv ke tənɛ inɪ si: Hai, la suulu na ń wiina Tacaɔ nyá Isɔ si, í husɪ ma isayɔtɔ, na í waa-m ma ŋkpalaya.

Ulena Isɔ kɔyɔɔtɔtɔ teləsɔlv wiina Tacaɔ, na wɔlav ŋkpalaya məli isɪ kaa wɛv tɔ. ⁷ M̀p̀ỳg̀ỳle wɔlav tɔma Isɔ kɔyɔɔtɔtɔ teləsɔlv si: Kɔɔ na tɔ polo tɔyaya na ń nyɔɔ lɔm, na má la-ŋ ikɔntɔ.

⁸ Ulena Isɔ kɔyɔɔtɔtɔ teləsɔlv cɔ wɔlav si: Ma sama. Ama ma nɔɔhɔle kaa feli nyá tɛ. M̀p̀ỳg̀ỳ pu la si ma tɔɣa pɔlv. Paa nyá wɛnɔv hɔɣɔlvɔv ke ń ha-m ma kisaa. ⁹ Pɔle pə paasi Tacaɔ kisina-m si má taa tɔɣɔ. Pɔ́cɔ́ má taa nyɔɔ pɔlvɔv cənɛ. Pəyele ye má kɔla kpente, má taa tɔɣ ŋku maa tɔɣaa na má kɔɔ tɔ.

¹⁰ Ulena Isɔ kɔyɔɔtɔtɔ teləsɔlv kpaya mpaav kɔfalɔv na í məli kpente.

Isɔ kɔyɔɔtɔtɔ teləsɔlv liɣituyɔ na ɪ sɔm

¹¹ Isɔ kɔyɔɔtɔtɔ teləsɔlv kɔkɔpatɔlv nɔɣɔlv ɪ ká wɛnna Petɛeli. M̀p̀ỳg̀ỳ ɪ pəyalaa pɔlaa na pá keesɪ-ɪ pə tɔna mpi Yuta Isɔ kɔyɔɔtɔtɔ teləsɔlv kɔma na í lá pa tɛ tɔ. Na mpi í na wɔlav pɔ́ tɛsɛnaa tɔ. ¹² M̀p̀ỳg̀ỳle cɛcɛ pɔɔsa-wɛ si: Lé tɔɔ ké ɪ kpemnaa?

Ntɛna Petɛeli Isɔ kɔyɔɔtɔtɔ teləsɔlv pəyalaa polo na pá cɛkɔna timpi tɔɔ í tɛnaa tɔ. ¹³ Ulena pa caa si: ɪ kpɛeli-m kpaɣaya.

Ulena pá kpɛeli-ɪ na í kpa. ¹⁴ M̀p̀ỳg̀ỳ ɪ kpaya mpaav kɔlɔmɔyɔv ŋku Yuta Isɔ kɔyɔɔtɔtɔ teləsɔlv ká tɔɣaa tɔ, na í hiki-ɪ. Mpi tɔ, ílé ɪ ká heesaya tɔyɔv sɔsɔɔv nakɔli kɔ

τεε κέ. Uena í p̄w̄si-i si: Nyagale Iso kyw̄ȳwt̄wt̄u tel̄sw̄lu wei i luna Yuta t̄w̄? Ué si: Yee, maya.

¹⁵ M̄pȳyle si: T̄w̄ m̄li na ḥ nȳw̄ l̄wm. ¹⁶ K̄elena ílé i c̄w̄-i si: P̄w̄ f̄ei si má m̄li na má t̄ȳw̄ pul̄ȳw̄ t̄ena. ¹⁷ Iso kisina-m k̄é t̄ak̄pataa si, ma taa t̄ȳw̄ pul̄ȳw̄ t̄ena. P̄w̄c̄w̄ p̄w̄ f̄ei si má t̄ȳw̄ m̄p̄aaw̄ kul̄wm̄ȳw̄ ḥku na má k̄pe.

¹⁸ Nt̄ena Iso kyw̄ȳwt̄wt̄u tel̄sw̄lu kuk̄patul̄w̄ caadi-i si: Ma mayamaaya ma k̄é Iso kyw̄ȳwt̄wt̄u tel̄sw̄lu t̄wt̄ȳw̄ is̄u nȳá. Tacaā tilina i tillu na í heeli-m si má m̄l̄ona-ḥ na má la-ḥ ik̄ant̄w̄.

Sēse ile kaloolaya nt̄é. ¹⁹ M̄pȳȳ Yuta Iso kyw̄ȳwt̄wt̄u tel̄sw̄lu in̄i í t̄ȳḥa-i na pá m̄li.

Yuta Iso kyw̄ȳwt̄wt̄u tel̄sw̄lu s̄am t̄am

²⁰ Pa t̄ȳḥna t̄ȳw̄w̄, uena Tacaā heeli Pet̄eel̄i Iso kyw̄ȳwt̄wt̄u tel̄sw̄lu kuk̄patul̄w̄ in̄ȳḥi t̄am. Uena ²¹ í má kapuka na i t̄w̄ i m̄sul̄w̄ si: Tacaā ȳw̄ȳwt̄wt̄a si, n̄ kisa n̄ti ma tu-ḥ t̄ȳw̄ t̄ak̄ȳw̄. ²² M̄pi t̄w̄, n̄ k̄w̄ma c̄āne na ḥ t̄ȳw̄ na ḥ nȳw̄. P̄w̄c̄w̄ maa kisina-ḥ k̄é si pul̄ȳw̄ í taa k̄pa nȳá n̄ȳw̄ taa. P̄w̄ t̄w̄ ile, n̄ k̄á si ḥaya s̄am.

²³ Pa t̄ema t̄ȳw̄w̄ na nȳw̄w̄, uena kuk̄patul̄w̄ in̄i í k̄p̄eel̄i i taap̄al̄w̄ k̄e k̄p̄aḥaya, ²⁴ na ílé i tu m̄p̄aaw̄. M̄pȳȳ t̄ȳw̄l̄aya lu i t̄w̄ na k̄á ku-i na k̄á p̄eti m̄p̄aaw̄ taa, na k̄á na k̄p̄aḥaya pá tu-i ḥeku. ²⁵ M̄p̄at̄ont̄aa mayana m̄p̄u na pá tala Pet̄eel̄i icate taa, uena pá ȳw̄ȳwt̄wt̄i. Kuk̄patul̄w̄ ²⁶ wei i k̄á yaa Yuta Iso kyw̄ȳwt̄wt̄u tel̄sw̄lu k̄e t̄ȳw̄w̄ t̄w̄ i nu m̄p̄u, uena í t̄w̄ si: Yuta Iso kyw̄ȳwt̄wt̄u tel̄sw̄lu k̄é. In̄i i kisina Tacaā kus̄s̄ut̄w̄ k̄e t̄ak̄ȳw̄. P̄w̄ t̄w̄ k̄é Iso ȳelaa na t̄ȳw̄l̄aya ku-i teitei is̄u i k̄á heela-i t̄w̄.

²⁷ Uena kuk̄patul̄w̄ t̄w̄ i p̄ȳalaa si: I k̄p̄eel̄i ma k̄p̄aḥaya.

Ilɛna ²⁸ í kpaɣa-ke na í polo na í maɣana sɛtu ke mpaav taa. Na kraɲaya na tɔɔlaya ke pa lona taa. Ama ka tá tɔɔ-i, pɛyele ka ta kra kraɲaya. ²⁹⁻³⁰ Ilɛna kukpatulɔ inɪ í kpaɣa-i na í tɛni ɪ kraɲaya tɔɔ, na í mɛɲna Petɛɛli, na í pimi-i pa tɔɔaya pɛlaav taa, na pá lá lɔɔaya. Ilɛna ɪ na ɪ piya pa wii-i si: Aa, kasa, sɛm ta nyi.

³¹ Lɔɔaya tɛma, ilɛna kukpatulɔ heeli ɪ pɛyalaa si: Ye ma sɛpa í pi-m tá tɔɔaya pɛlaav ŋku kv taa tɛna. ³² Mpi tɔ, Tacaɔ tila-i na nɔɔɔ isayaa ŋka si í tɔɲsi Petɛɛli kɔtaya tɔlate, na Samalii acalɛɛ tɛkɔtɛle waanɪ waanɪ tɔ, ɪ nɔɔɔ ŋke kaa tɔɔɔ kɛ.

³³ Paa na pa kpaala Solopɔwam tɔ, ɪ ta nu. Pɛ́cɔ ɪ ta yele kraɔ ke kraɪ kɔtɛlaa mpa pa sɔɔla kɔtɔɔv tɛmlɛ tɔ. ³⁴ Solopɔwam yaasi inɪ, ɪ sɔsa ɪ tɔɔaya nyɛma tɛnaya isayatu taa kɛ. Pɛ tɔɔ kɛ pɛ kpiisa pa tɛna tɛcaɔacaɔa ke tɛtu tɛna taa.

14

Solopɔwam I kawulaya tɛm

¹ Ḿpɔ́yɔ Solopɔwam pɛyalɔ Apiya hɛnta wɔsasɪ ke waatu inɪ ɪ taa. ² Ilɛna wulav tɔ ɪ alɔ si: Yɔsi nyá ti pa taa nyi-ŋ, na ń polo Silo na ń maɣana Iɔ kɔyɔɔtɔtu tɛlɛsulɔ Ahiya wei ɪ ká kra-m kawulaya ke Iɛyeli yɛlaa tɔɔ tɔ. ³ Kpaɣa potopotonaɔ ke naanɔwa na kakalasi, na tuŋ nim hɛɛv na ń kpɛntɛna-i. ɪ ká heeli-ŋ nti tá pɛɔaya ká tɛna tɔ.

⁴ Ilɛna alɔ la isɪ ɪ paalɔ heeluyɔ-i tɔ, na í polo Iɔ kɔyɔɔtɔtu tɛlɛsulɔ Ahiya tɛyɛ Silo. Ilɛ ɪ ka kpatɛla teu kɛ, halɛna í yulɔmi. ⁵ Ama Tacaɔ yɛpa na Iɔ kɔyɔɔtɔtu tɛlɛsulɔ wɛɛna pɛ nyɛm, na í heeli-i nti nti ɪ ká cɔ alɔ inɪ tɔ.

⁶ Ahiya nu i tan, ilena í tó si: Suv yoo, Solopɔwam alu. Pepe tɔɔ ké n nɔkaa na n lakɩ isu pɛ taya nyá? Ma tu wena lanwakɛlle tɔm natɛli si ma heeliyi-ŋ. ⁷ Mɛli na n heeli nyá paalu si, Iseyeli Iso Tacaa yɔɔɔtaa si: Waatu wei ma kpa-ŋ ma yɛlaa Iseyeli nyɛma wulav tɔ, n we teitei ké isu paa yulv wei. ⁸ Tafiiti tɛyaya kawulaya ke ma mɔwa na má cɛɛ-ŋ. Ama n ta la ma luyɔ nyɛntv. Pɛcɔ n tá tɔki ma kɔtɔtɔv na n lakɩ ma tɛmle na luyɔ kulɔmuyv isu Tafiiti. ⁹ N lapa isayatu na pɛ kɛli mpa pa laala-ŋ kawulaya tɔɔv tɔ, na n ha-m siyile na n kusɩ ma páná na tun wei n lupa tɔ. ¹⁰ Pɛ tɔɔ ké maa yeke na mpusi suv nyá tɛyaya taa. Maa kpiisi nyá luluyv nyɛma apalaa tɛna. Pɛ kraɔav sɔsaa na piya tɔ, na pɛ saali yem. Isu pa hasuyv nyutu na san tɔ. ¹¹ Ye nyá tɛyaya tv wei í sɛpa tɛyaya, hasi ká tɔɔna-i. Na wei í sɛpa taale, kpeliŋ náá tɔɔ. Nti Tacaa yɔɔɔtaa tɔɔle.

¹² Ilena Iso kuyɔɔtɔv telɛsulv tasa alu inɛyi heeluyv si: Nyaa kulɩ na n mɛli tɛyaya. N ká kɔɔ isu n suvki icate ile pɛyaya ká si. ¹³ Nke ka tike kaa nyɛna pɛlaav ke Solopɔwam luluyv taa. Ka tike ka lɛyaya ke Iseyeli nyɛma ká caya. Mpi tɔ, ka tike ke Tacaa nawa sooci tv. ¹⁴ Pɛle pɛ paasi maa kpa Iseyeli wulav kufalv. Ilé i ká kpiisina Solopɔwam luluyv nyɛma. Nti inɩ tɔ kɔmna nteye sanja isɛntɔ. ¹⁵ Tacaa ká hɔ Iseyeli nyɛma ŋkraŋuyv, na paa sele, isu lum taa sɛsɛncanɔ. I ká lɛeki-weye tetv kɔpantv nti í ha pa caanaa tɔ, na í yasɩ-we na pá tesɩ Papiloni pɔɔɔ Ifɛlatɩ waali. Mpi tɔ, pa sika tun kulalaan ké na pɛ kraasi Tacaa páná. ¹⁶ Pɛ taya pulv, Solopɔwam lapa isayatu nti na í tusi yɛlaa ke tɔ taa tɔ tɔ kufeloyv nté.

¹⁷ M'pɔyú wulav alu mɛla Tiisa. I suv tɛyaya

nənəkeelası ɔle ɔ pəyalu heewayale. ¹⁸ ɔlena pə pimi-ɔ na Iseyeli nyəma tənə caya ɔ ləyaya ke teitei ɔsu Tacaa ká yəyətənə ɔso kuyəyətutu teləsulu Ahiya nəyɔ tɔ.

¹⁹ Pa keesa Solopuwam təmnaa lentɔ ke Iseyeli awulaa takələya taa. Ka taa ké pa keesa ɔsənə ɔ yooowa, na ɔsənə ɔ təyɔ ɔ kawulaya tɔ. ²⁰ ɔ təyɔ kawulaya ke pusɔ hiu na naale ɔlena í si. Ḿpúyú ɔ pəyalu Natari ləeta ɔ lonte taa.

*Yuta wulav Lɔpɔwam kawulaya
(Kvtəəsvtɔ II 12:1-16)*

²¹ Waatu wei Saləmənə pəyalu Lɔpɔwam təyɔ kawulaya tɔ, ɔ lɔlɔyɔ pusɔ we nule na kulɔmaya. ɔ too ka ké Amoni tu na pə yaa-ɔ si Naama. Pusɔ naanɔwa na naatosompəyɔlaya ke ɔ təyɔ ɔ kawulaya ke Yosalem ke Yuta tetu taa. Tənaya ɔso ka ləsaa si paa seeki-ɔ.

²² Ḿpúyú Yuta kpekəle nyəma tasa lapu ke mpi pə ta maya Tacaa tɔ. Pa lapa ɔsayatu na ɔ pááná kuli, na pə kəli ɔsu pa cəsənəa ka lapu tɔ. ²³ Pɛle pá ŋmá təkətəle tətəyɔ, na pá siki pɛɛ, na pa ká kankanasɔ ke pulasɔ nyəəŋ taa hətɔ tɛɛ. ²⁴ Halɔ alaa na apalaa ka lakaya wasanjalətu ke lona anɔ a taa ké, na acaalətu ɔsu piitimnaa mpa Tacaa təyənəa na mpe pá caya tɔ.

²⁵ Lɔpɔwam kawulaya pənaya kakpasɔ nyəŋka taa ké Icipiti wulav Sisaki polaa na í yooona Yosalem.

²⁶ Ḿpúyú Sisaki koosa ɔso təsɛɛle na kawulaya təyaya kpancoou tənə. ɔlena pə tí kələna wula kpaləŋ wei Saləmənə ka lupa tɔ. ²⁷ Ḿpúyú wulav Lɔpɔwam lupa nyəyəlɔyɔ kuseemuyɔ kpaləŋ, na í ləeti wula nyəŋ ɔnu ɔ lonte, na í cɛɛ-ɔ kawulaya təyaya tanlaa nyuyɔ nyəma. ²⁸ Ye wulav í puki ɔso təsɛɛle, ɔle tanlaa su-ɔ na kpaləŋ ɔnu. Ye pa tɛma, ɔle pa mənə-ɔ ɔ tɛcayale.

29 Pá keesa Lɔpɔwam tɔm lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. 30 Ɔ na Solopɔwam pa yookaya tam ké. 31 Ɔ səpa, ɔlena pá pimi-ɪ pa tɔyaya pəlaav taa ké Tafiti te. Ɔ ikpenaa nté Amoni nyóma. Pa yaaki ɪ too si Naama. Ɔ pəyalɔ Apiyam leetəna ɪ lonte taa.

15

Yuta wulav Apiyam tɔm (Kvtəəsvtv II 13:1-3,22-23)

1-2 Ɔseyeli wulav Solopɔwam kawulaya pənaya pələfei hiu nyəŋka taa ké Apiyam tɔɔ kawulaya ke Yosalem, ke Yuta tetv taa ké pusi tooso. Pa yaakaya ɪ too si Maaka. Ɔ too ɪni ɪ ka ké Apisalɔm pɛelɔ. 3 M'pɔyɔ Apiyam təŋa ɪ caa nəhɛɛ taa. Ɔ ta təŋ ɪ cəsɔ Tafiti ikpate. P'əcɔ ɪ ta səəlɪ ɪ Ɔsɔ Tacaa na lotu kɔlɔmtv. 4 Paa na mpv Tacaa ha-ɪ pəyaya ŋka kaa leeti ɪ lonte tɔ, si Tafiti tɔyaya í taa saali yem. Pəyele Yosalem í wɛɛ tam ké kawulaya ɪcate səsəle ke Tafiti tɔɔ. 5 Mpi tɔ, ɪni ɪ lapəna mpi pə maya Tacaa ke teu tɔ. Ɔ ta wakəli Ɔsɔ kvsəsutv natəli. Ye pə taya Hiti tv Yulii tɔm taa.

6 Lɔpɔwam ná yookayana Solopɔwam ke tam ké.

7 Pá keesa Apiyam tɔm lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. Ɔlé ɪ mayamaya ɪ yona Solopɔwam tətɔɔ. 8 Ɔ səpa, ɔlena pá pimi-ɪ Tafiti te na ɪ pəyalɔ Asa leeti ɪ lonte taa.

Yuta wulav Asa tɔm (Kvtəəsvtv II 14:1-2; 15:16-19; 16:1-6,11-14)

9 Ɔseyeli wulav Solopɔwam kawulaya pənaya hiu nyəŋka taa ké Asa pəsa Yuta wulav. 10 Ɔ tɔɔ kawulaya ke Yosalem ke pusi nule na kɔlɔmaya. Ɔ nese kele Apisalɔm pɛelɔ Maaka. 11 M'pɔyɔ Asa lapa mpi pə maya Tacaa tɔ, ɪsu ɪ cəsɔ Tafiti. 12 Ɔ

təyənə apalaa na alaa mpa pa laki wasan̄kalətu ke təkətələnaa təyə tetu taa. 13 Haləna í læsi ı nese Maaka ke ı alv̄kawulaya taa. Mpi tə, ílé ı ka sika tɔyɔ ısayav ηku pa yaa si Asela təyə. M̄p̄ȳḡȳ Asa təma si pá kpesi tɔyɔ ηku na pá wə-kuyɔ Setələη ləəv nəyə. 14 Paa na wulav inı ı səəla Tacaa na lotu kuləmtu tə, ı ta wakəli təkətələnaa mpa paa wε tetu taa tə. 15 Ama ı yelaa na pá kəna Isə təsεele taa ké wola, na liyitee nyəyətɔ, na wontunaa lempa mpa ı na ı caa paa hawa Tacaa ke kuv̄əəv tə.

16 Asa yookayana Iseyeli wulav Pasa ke tam ké. 17 M̄p̄ȳḡȳ kuyaku nakvli Asa polaa na í niki Yuta ke yoonav. İlena í ηmaaki Lama ıcate ke kolun̄a si Asa na Yuta nyəma pa taa yeləna həyələyɔ ηkuyɔ ı səna pa səəlaa tə. 18 M̄p̄ȳḡȳ Asa koosa Isə təsεele na kawulaya təyaya kpancoou wulanaa təna, na í tilina ı waah nyəma, si pá pona Siliı wulav Tapilimonη pəyalv Pəni-Hatati. İlé ı cəəv keke Hesiyo. Si pá cεε-ı na pá heeli-ı si: 19 Ma ha-η kuv̄əəv ηkuyɔ si ma na-η tə pεeli nəyə, na nyana Iseyeli wulav í ya, na ílé í læsi ı yoolaa ke ma tetu taa. 20 M̄p̄ȳḡȳ Pəni-Hatati mu Asa təm nti, na í kuv̄si ı yoolaa na pá polo pá yoonaa Iseyeli nyəma, na pá lεeki pa acalεε, Yon̄, na Tan̄, na Apεeli-Peti-Maaka, na Kinelee həyələyɔ na Nεfətali tetu kuv̄kaasətɔ təna. 21 Pasa nu mpv, ılena í yeke Lama ıcate kolun̄a ηman̄ na í məli na ı caya Tiisa. 22 M̄p̄ȳḡȳ Asa kota Yuta nyəma təna, pə ta səə ıləyɔv pəyaya, na pá kuu pεe na taasi nsi Pasa ka kaawa si ı ηmaakəna Lama ıcate kolun̄a tə si, pa tayanəyənə timpi pa yaa si, Pəncamεε-Kepa na Misipa pa acalεε tə.

23 Pa keesa Asa təm lentənaa, na ı apalutv təm, na

pə tənə mpi ɪ lapa tɔ. Na acalee wena ɪ tayanaa tɔ, pə tɔm ke Yuta awulaa takəlaya taa. Pə kpeyetəna ɪ səm, ɪlena kətəŋ kra ɪ nəntaaləŋ. ²⁴ ɪ səpa, ɪlena pá pimi-ɪ pa təyaya pəlaav taa ké Tafiti te. Ḿpúyú ɪ pəyalv Sosafati leeeta ɪ lonte.

Iseyeli wulav Natari tɔm

²⁵ Yuta wulav Asa kawulaya pənaya naale nyəŋka taa ké Solopwam pəyalv Natari təgɔ kawulaya ke Iseyeli taa ké pusi naale. ²⁶ Ḿpúyú ɪ lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ. ɪ tɔma tɔntɛ ɪsayale ke teitei, ɪsu ɪ caa wei ɪ tɔsa Iseyeli nyəma ke ɪsayatv taa tɔ. ²⁷ ɪlena ɪsaka kpekəle tv Ahiya pəyalv Pasa caya Iseyeli wulav Natari acaya na í kv-ɪ. Waatv inəyi Natari na ɪ yoolaa pá nyala Filiisi nyəma ɪcate Kipetəŋ. ²⁸ ɪlena Pasa náá pəsi wulav, na Asa we ɪ kawulaya pənaya tooso nyəŋka ke Yuta. ²⁹ ɪ təgɔ-keye kprakpa, ɪlena í yele na pá kú Solopwam təyaya nyəma tənə. ɪ tá yele paa kolum ke ɪ luluyv taa ke teitei ɪsu Tacaa ká yəgətəna ɪsɔ kuyəgətvtv teləsvlv Ahiya nəgɔ ke Silo tɔ. ³⁰ Solopwam lapa ɪsayatv na í teləsi-təyi Iseyeli nyəma təgɔ pə kraasa Tacaa pááná ke səsəm.

³¹ Pa keesa Natari tɔm lentənəa ke Iseyeli awulaa takəlaya taa.

³² Yuta wulav Asa yookayana Iseyeli nyəŋ Natari ke tam ké.

Iseyeli wulav Pasa tɔm

³³ Yuta wulav Asa pənaya tooso nyəŋka taa ké Ahiya pəyalv Pasa təgɔ Iseyeli tənə tɔɔ ké kawulaya. Tiisa ɪcate taa ké ɪ təgɔ-keye pusi hiu na liyiti.

³⁴ Ḿpúyú ɪ mayamaya ɪ lapa mpi pə ta maya Tacaa

təγə teitei isu Solopɔwam ka tusuyu Iseyeli nyéma ke tɔŋ laav taa tɔ.

16

¹ M̀p̀r̀g̀ỳ Taca a kusa Hanani pəyalɔ Iso kuyəɔɔtutu teləsulu Yehu si í polo í heeli Pasa si: ² Ma kra-ŋ ma yəlaa Iseyeli nyéma wulav tɔ, n ké yulu ke yem ké. Ama n tɔŋa Solopɔwam ikpate na n tusi Iseyeli nyéma ke tɔŋ laav taa na pə kusi ma pááná. ³ Pə tɔɔ ké maa yele na nyá na nyá tɔyaga nyéma í saali yem. Isu maa lapu Nepati pəyalɔ Solopɔwam na í nyéma tɔ. ⁴ Ye nyá tɔyaga tu wei í sɔpa tɔyaga, hasi ká tɔɔna-ɪ, na wei í sɔpa taale, kpeliŋ náá tɔɔ.

⁵ Pa keesa Pasa tɔm lentənaa na í apalutu tɔm na pə tɔna mpi í lapa tɔ. Pə tɔm we Iseyeli awulaa takəlaya taa. ⁶ I sɔpa, ilena pá pimi-ɪ Tiisa, na í pəyalɔ Ila məli í lonte taa.

⁷ Waatu wei Taca a kusa Iso kuyəɔɔtutu teləsulu Yehu tɔ, tɔm naaleye í heela-ɪ si í polo í teləsi Pasa. Kancalaya ɪe, Pasa lapa mpi pə ta maya Taca a tɔ, na pə kusi í pááná ke teitei isu Solopɔwam na í luluyɔ nyéma. Naale nyəntu nté isəna Pasa ka kuyɔ Solopɔwam tɔyaga nyéma tɔ.

Iseyeli wulav Ila tɔm

⁸ Yuta wulav Asa kawulaya pənya hiu na naatoso nyəŋka taa ké Pasa pəyalɔ Ila ná tɔɔ ɪ nyəŋka ke Iseyeli taa ké pusi naale. ⁹ M̀p̀r̀g̀ỳ ɪ yoolaa səsaa taa ləlu Simili, wei ɪ paasəɔəna yoo kəkənəa hɔɔluyɔ ləŋku tɔ, ɪ kola wulav tɔɔ. Na wulav we kawulaya tɔyaga nyuyɔ tu Aləsa tɔyɔ Tiisa na í nyɔɔki na pə kuyɔ-ɪ. ¹⁰ M̀p̀r̀g̀ỳ Simili polaa na í ku-ɪ na í ləkɪ kumte. Asa kawulaya pənya hiu na naatosompəɔɔlaya nyəŋka

taa ké pə lapa mpv. ¹¹⁻¹² Waatu wei ı mɔ-keɣe mpv, ɪlena í kv Pasa tɔyaya nyóma tɔna. ı ta sɔɔ nɔɣɔlv, paa sɔsɔ paa pɔyaya. Paa ı nyóma yaa ı taapalaa taa nɔɣɔlv. Pə lapa teitei ké ısu Tacaa ká heeluyu ıso kuyɔɣɔtɔtv teləsvlv Yehu na í yɔɣɔti tɔ. ¹³ Pasa na ı pɔyalv ıla pá tusa ıseyeli yɔlaa ke tuɲ laav taa na pə kpaasi ıso Tacaa pááná tɔɣɔ pə lapa na Simili kv-weɣe mpv.

¹⁴ Pa keesa ıla tɔm lentənaa ke ıseyeli awulaa takəlaya taa.

ıseyeli wulav Simili tɔm

¹⁵ Yuta wulav Asa kawulaya pənaya hiu na naatosompɔɣəlaya taa, Simili tɔɣɔ ıseyeli taa ké kawulaya ke Tiisa ıcate taa ké kuyeeɲ naatosompɔɣəlaya. Waatu ınəɣi ıseyeli nyóma polaa sı pa yookina Filiisi nyóma ıcate Kipetəɲ. ¹⁶ Ntəna yoolaa nu sı Simili kɔla wulav tɔɔ, na haləna í kv-ı. Tənaya pa krenta nɔɣɔ ke tɔyoole tɔna na pá kpa yoolaa nyuyv tv Omili ke ıseyeli wulav ke kpaakraa. ¹⁷ ılena Omili na ı yoolaa pá kvli Kipetəɲ na pá polo pá nyala Tiisa. ¹⁸ Simili nawa sı pa lɛeka ıcate, ɪlena í svv kawulaya tɔyaya kutuluyv nakvli kv taa na í tv-kuyv kəkɔ na ká nyaya-ı kv taa tɔna. ¹⁹ Simili lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔɣɔ. ı təɲa Solopɔwam wei ı ká tusa ıseyeli nyóma ke tuɲ laav taa tɔ ı kpatə taa, pə tɔɔ ké pə lapa mpv.

²⁰ Pa keesa Simili tɔm lentənaa, na ısəna ı kɔla wulav tɔɔ tɔɣɔ ıseyeli awulaa takəlaya taa.

²¹ ı səm waalı ké ıseyeli nyóma faya tɔm naale. Lɛlaa sı pá kpa Kinatı pɔyalv Tipini ke wulav. Lɛlaa sı Omili ke paa kpa. ²² Ama Omili yɔlaa kəla tɔɔv ke

Tipini nyéma. Pó kóma na Tipini sí, ɛlena Omili náá tɔɔ kawulaya ke Iseyeli nyéma tɔna tɔɔ.

Iseyeli wulav Omili tɔm

²³ Yuta wulav Asa kawulaya pɛnaya hiu na naanɔwa na kɔlɔmaya nyɛnka taa ké Omili tɔɔ Iseyeli taa ké kawulaya ke pusi naanɔwa na naale. Tiisa ke ɪ caalɛna caɔav ke pusi naatoso. ²⁴ Pɛ waali ké ɪ pola Seme kin na í ya Samalii pulaya ke liyitee nyɛɔtɔv iyisi naatoso (6000) na í nma ɪcate na í ha-teye tɔ tv Seme hɛte si Samalii. ²⁵ Ama Omili lapa mpi pɛ ta maya Taca tɔ, na pɛ tee awulaa mpa mpa pa laala-ɪ tɔ. ²⁶ ɪ tɔma Solopɔwam wei ɪ tusa Iseyeli nyéma ke tun laav taa tɔ, ɪ ikpate taa ké teitei ké na pɛ kɔsi Taca paana.

²⁷ Pa keesa Omili tɔm lentɛnaa, na í kɔlapɛm na ɪ apalɔtv nti ɪ hulaa tɔ, pɛ tɔm ke Iseyeli awulaa takɔlaya taa. ²⁸ Waatv wei ɪ sɛpa, ɛlena pá pimi-ɪ Samalii. ɛlena ɪ pɛyalv Akari lɛeti ɪ lonte.

Iseyeli wulav Akari tɔm

²⁹ Yuta wulav Asa kawulaya pɛnaya hiu na naanɔwa na kɔlɔmaya nyɛnka taa ké Omili pɛyalv Akari tɔɔ kawulaya ke Samalii, ke Iseyeli tɔna tɔɔ ké pusi hiu na naale. ³⁰ Ḿpɔ́yú ɪ lapa mpi pɛ ta maya Taca tɔ, na pɛ kɛli awulaa mpa pa laala-ɪ tɔ. ³¹ Pɛ taya Solopɔwam ɪayav tike ke Akari keena. ɪ pola Sitɔn nyéma teye na í kpaɔa tɔna nyéma wulav ɪpaali pɛelɔ Sesapeeli ke av. Halɛna í lun pɛle pa tɔyɔ Paali na í laa-kv. ³² ɛlena í nma Samalii ɪcate taa ké kv kutuluyv na pɛ tɔkɔtɔle. ³³ Na í siki kv avnyɛnkv. ɪ kɔsa Taca Iseyeli ɪsɔ pááná ké na ɪ kɔlapɔtv, na pɛ kɛli awulaa mpa pa tɔna pa laala-ɪ tɔ.

³⁴ Waatu inɪ ɪ taa ké apalɔ nɔɔɔlɔ wei pa yaa sɪ, Hiyeli ké Peteeɪ tɔ ɪ ɲmawa Yeliko ɪcate. Ama nti Tacaa ka yɔɔtɔna Nuɲ pɔyalɔ Yosuwee nɔɔɔ tɔ, tɔ lapa m̀p̀r̀ỳg̀ teitei ké. Hiyeli pɔyalɔ kancaalaya nyɛɲ Apilam sɔpa waatu wei pa hula ɪcate nté tɔ kutulunɲ kila tɔ. ɪlena ɪ pɔyalɔ naale nyɛɲ Seku náá sí waatu wei pa tɔ tɔ kampɔnaa tɔ.

17

ɪsɔ kuyɔɔɔtɔtɔ tɛlɔsɔlɔ Ilii kpaalɔɲi wɔlɔɲa tɔm

¹ Apalɔ nɔɔɔlɔɲɔ pa yaakaya Ilii. ɪ ké ɪsɔ kuyɔɔɔtɔtɔ tɛlɔsɔlɔ, na í we Tisipe ɪcate taa ké Kalaati tetɔ taa. M̀p̀r̀ỳg̀ kuyaku nakɔli, ɪ heela wulav Akapɪ sɪ: Ma tuuna ɪseyeli ɪsɔ Tacaa wei ɪ tɔmle ma lakɪ tɔ. Cɔlɔv kaa kpa pɔsɪ nsi sɪ kɔɲ tɔ sɪ taa. M̀p̀r̀ỳg̀ pɔ la sɪ tɛv ká nu. Halɔna má tayani sɛlɔmɔɲɔ na p̀ɔ́c̀ɔ́.

Ilii ké Keli lɔɔv nɔɔɔ

² Pɔ waaɪ ké Tacaa tɔma Ilii sɪ: ³ Se na ɲ polo ilim tɛlɔle tɔɔ ké Yaatanɪ pɔɔɔ waaɪ, ké Keli lɔɔv nɔɔɔ na ɲ ɲmɛli tɔna. ⁴ N ká hiki lɔm ké lɔɔv taa tɔna na ɲ nyɔɔ. Maa heeli katɔkatɔɲ na í kɔna-ɲ tɔɔɔnaya.

⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ Ilii tɛɛ Keli lɔɔv nɔɔɔ tɔna, ɪsu Tacaa ka heela-ɪ tɔ, na í caya. ⁶ ɪlena katɔkatɔɲ kɔɲna-ɪ tɔɔɔnaya na nantɔ ké tanɔɲ na taanaya na í tɔki na í nyɔɔki lɔɔv lɔm.

Ilii na Salepɔta leelu pa tɔm

⁷ Pɔ kɔma na p̀ɔ́ kɛɛsɪ, ɪlena lɔɔv lɔm nyɔɔ. Mpi tɔ, tɛv ta nu tetɔ tɔna taa. ⁸ Ntɛna Tacaa tɔ Ilii sɪ: ⁹ Polo Salepɔta ɪcate taa ké Sitɔɲ cɔlɔ, na ɲ caya tɔna. Ma heela tɔna leelu sɪ í la-ɲ tɔɔɔnaya.

10 Μρύγυ Ilii tu Salepəta mpaav. I kəma isu i suuki icate, ile i mayana alv leelu nəγəlvυyle na í caaki taasi. Uena í yaa-i, na í sələmi-i si: Ha-m ləm konyənyəəm.

11 Alv tεε ləm waali, uena Ilii tayani-i yaav na í təmi-i si: La suulu krentəna-m təγənaγa ke pəcə.

12 Ntəna alv si: Ma tuuna Tacaα nyá Isə si ma feina təγənaγa. Mələmαγa kaasəna-m ηkute taa isəntəγə nyənaγa taa, na nim ke heeu taa. Ma kəmaγale si ma caaki tuputu na má tεεsi caləsvυv. Uena má na ma pəγaya t́ təγə na t́ taη səm. 13 Ntəna Ilii si: Taa nəγəsi, polo na η la isu n yəγətvυv tə. Ama caaləna-m təγənaγa ke pəcə na η kəna-m. Pə waali, uena η la nyá na nyá pəγaya mə nyəηka. 14 Pəpətv fei leleη, Tacaα lseyeli Isə suwαγa si nyá mələmαγa na nyá nimαγa pə kaa tε. Haləna í yelev na tεv nu tetv təv.

15 Μρύγυ alv polaa na í la isu Ilii ka heela-i tə. Na pá təγə na ṕ kaasi-wεγε təγənaγa ke tampana na ṕ leeli. 16 Mələmαγa ηke ka tá t́ nyənaγa taa, ṕcə nimαγa ná tá t́ heeu taa tətə. Teitei isu Tacaα ká heela-i na Isə kvyəγətvυv teləsvlv nəγə tə.

Ilii feesυγυ ke leelu pəγaya

17 Pəle pə waali ke pə wυ alv leelu pəγaya ηkeγε teu, haləna ká caη ká sí. 18 Mpyυyle ka too təma Ilii si: Isə kvyəγətvυv teləsvlv, pepe təv ḱ η lapa-m mpy? N kəma na η kuli ma isayətv təv na η hólí Isə, na ṕ kú ma pəγaya.

19 Na pəγaya wε alv niη taa. Keləna Isə kvyəγətvυv teləsvlv si: Cεε-m-ké.

Uena Ilii kpaana-keγε isətaa kutuluyυ taa timpi i həntəγi tə, na í husi-keγε i kato təv. 20 Uena í sələmi Tacaα si: Hai, Tacaα, ma Isə, alv inε i mv-m i tεγε

nin naaleye. Ue n caa si n ku i pəyaya na n̄ leeti-lanwakəlle na?

²¹ M̄p̄ȳḡ Ilii h̄anta ka t̄əw̄ k̄e t̄əm̄ tooso, na í t̄asa si: Hai, T̄acaa, ma Īs̄ə, ma wiikina-ŋ si n̄ ha pəyaya kaneye weesuɣu.

²² M̄p̄ȳḡ T̄acaa mu Ilii kusələmutu, na í feesi pəyaya ŋke. ²³ Uena Ilii məŋna-keɣe alu ke p̄ət̄e kutuluɣu taa na í t̄ə si: Nyá pəyaya fema.

²⁴ Nt̄ena alu si: P̄ənt̄eɣe ma cek̄naa si n̄ k̄e Īs̄ə k̄ȳɣ̄ɣ̄t̄u t̄ələsul̄u. Na nti nti n̄ ȳɣ̄t̄əɣi t̄ə, T̄acaa heeliɣina-ŋ-ti.

18

Ilii kpaalaa si wulaya t̄eŋ

¹ Wulaya leela s̄əw̄m̄, na k̄a t̄ala ka p̄ənaɣa tooso nȳŋka. Uena T̄acaa heeli Ilii si: Polo wulaw Akari t̄e na n̄ heeli-i si, maa yele na t̄eɔ nu.

² M̄p̄ȳḡ Ilii pola wulaw t̄eɣe Samalii, na nȳɣ̄ɣ̄si haŋa teu ke waatu in̄i. ³ Uena wulaw yaa kawulaya t̄əɣa nȳɣ̄ɣ̄u tu Opatiya. Apalu in̄i i seekaya Īs̄ə k̄e teu k̄e. ⁴ Waatu wei wulaw alu Sesapeeli kukaya T̄acaa k̄ȳɣ̄ɣ̄t̄u t̄ələs̄alaa t̄ə, Opatiya in̄i i ka waas̄əna pa taa nun̄wa (100), na í ŋmes̄i-weɣe kpeka nule na naan̄wa ke kukram̄əŋ p̄əŋ taa. Na í cel̄əɣi-weɣe t̄əŋnaɣa na l̄əm̄. ⁵ M̄p̄ȳḡ Akari yaa Opatiya na í t̄ə si: T̄ə c̄əw̄ t̄eɣu t̄əna taa h̄ila na l̄əŋ t̄əw̄. Nt̄anȳi tu ná tiiliɣi nyutu na t̄ə t̄u t̄a kraɣan̄əŋ na t̄a kraŋasi. Ue t̄ə kaa ku t̄a t̄əla.

⁶ Uena p̄a h̄ólí timpi timpi paa wei i k̄a c̄əw̄ t̄ə. Na Akari náá t̄eɣe ílé i h̄əɣ̄ɣ̄ɣ̄u. Na Opatiya náá t̄eɣe i nȳŋku. ⁷ Opatiya lu m̄paav̄, uena í sulina Īs̄ə k̄ȳɣ̄ɣ̄t̄u t̄ələsul̄u Ilii ke kpaakraa, na í nȳəm̄-i. Uena

í hənti-ı atε, na í pəəsi-ı si: Tacaa, nyayale Ilii? ⁸ Ilii si: Eε, maya. Polo n̄ heeli nyá caa Akarı si n na-m. ⁹ Ntəna Opatiya si: Ile isayatu ntiyi ma lapa na n̄ tɔyɔ-m Akarı niŋ taa? Səm taa ké n tiliyi-m mpv. ¹⁰ Ma tuuna nyá Isə Tacaa si Akarı tila yəlaa ke antulinya piitimnaa təna taa, si pá pɛeki-ŋ. Ye pa tala mpa pa tε, na pɛle pá tó si pa ta na-ŋ, ile ı tó si pɛle pa wulav í tuuna Isə. ¹¹ Uəna nəənəə nyaa tasəyi si má polo ma heeli-ı si n kəŋ yaa? ¹² Ama ye ma hatələna-ŋ, Tacaa Feesuyu ká kpaɣa-ŋ na kú tɛna timpi ma ta nyi tó. Uəna máa polo na má keesi-təyi Akarı. Pa kaa na-ŋ, ile paa kú má. Pəyele ma seeki Isə ké teu ke hatoo ma pəcaatu ké. ¹³ Tacaa, pa ta keesi-ŋ isəna ma ŋməsa Isə kuyəɣətutv teləsəlaa nunəwa (100) ke kpeka nule na naanəwa ke kukraməŋ pəəŋ taa tó? Haləna má cɛle-wɛyε təɣənaɣa na lvm ke waatu wei Sesapɛeli kukaya-wε tó. ¹⁴ Uəna nəənəə n̄ təŋ si má polo má heeli Akarı si ma na-ŋ tó, ı ká kv-m ké. ¹⁵ Ntəna Ilii si: Ma tuuna Tacaa Toma təna tv wei ı təmlε ma lakı tó, si sanja mayamaya maa polo Akarı tε.

Ilii pote ke Akarı tε

¹⁶ M̄póyó Opatiya polaa na í keesi Akarı ke tə təna. Uəna Akarı polo Ilii səŋyɔv. ¹⁷ Akarı na-ı, uəna í tó si: Nyá kəŋna Isɛyeli yəlaa təə ké mpusi.

¹⁸ Ntəna Ilii si: Pə taya má, nyaya. Mpi tó, nyana nyá təyaya nyəma í kisa Tacaa kutututv ke təkuyv, na í laaki Paalənaa. ¹⁹ Ama tili nəənəə na pá koti Isɛyeli yəlaa ke ma kiŋ ke Kamɛeli puyv təə, na pə kpenna tɔyɔ Paali kuyəɣətutv teləsəlaa nasəle na nule na naanəwa (450) na kv əbnyəŋkv nyəma nasəle (400) mpa Sesapɛeli təkı tó.

Ilii na Paali kuyogotutu teləsəlaa ke Kaməeli puyv taa

²⁰ M̄p̄ȳḡ Akari kota lseyeli kpeka təna, na Iso kuyogotutu teləsəlaa ke Kaməeli puyv tō. Pa kotaa, ulena ²¹ Ilii lu samaa isentaa na í tō si: Pəlee ké í ká hēesi yelēyēle inē? Ye Taca Iso mayamaya ke í seeki, í se-e. Yaa ye tuyv Paali ke í caaki, ilē í laa kule.

Ama samaa taa n̄ȳɔlv ta cō. ²² Ntēna Ilii tasa si: Ma tike təkōŋ ma kēna Taca kuyogotutu teləsolv. Ama tuyv Paali kuyogotutu teləsəlaa ná we nasəle na nule na naanowa (450). ²³ Pá kəna ma na-weyē latəce latəce, na mpe pá kú pa nyəŋ na pá tən̄i kətaya təlate taasi tō. Ama pá taa m̄usi kəkō. ²⁴ Uena pá sələmi pa tuyv, na m̄áá sələmi ma Iso tətō. Wei i nyəŋ ká tisi kəkō na ká nyaya kətaya ŋke t̄ȳɔle səsō.

Uena samaa təna tisi si, pə we teu.

²⁵ Ntēna Ilii tō Paali kuyogotutu teləsəlaa si: I ləsi latəcēnaa mpe pa taa ləlv na í caali. Mpi tō, mə kələna payale. Pə waali, ulena í sələmi mə tuyv na kú tisi kəkō.

²⁶ M̄p̄ȳḡ pa mu latəce na pá kú, na pá hiisi, na pá tó kətaya təlate tō, na pá sələməyi pa tuyv si: Hai, Paali, cō-tv. Na pá paaki na pá cəkəna pa kətaya təlate, haləna ilim sikuyv. Ama Paali ta cō-weyē paa təmuyv kuləmuyv. ²⁷ Ilim sikuyv waali ké Ilii wōŋa-we si: I kiisi səsəm, isəntō kv h̄wēē tēna tiiliyi, yaa isəntō p̄l̄p̄v təm caaləna-kv. Yaa ntanyi kv pola mpaav, yaa kv tooki, ilē í feesi-kv.

²⁸ M̄p̄ȳḡ pa səsə koou, na pá s̄ki pa t̄yi pa layale, na pa ŋmantaasi, isu pa tu laki tō. Haləna caləm kpeŋ. ²⁹ Ilim sikaa, ulena pá səsə koou isu kraŋtuna, na pá yaaki pa tuyv, haləna ilim kpiluyv

kotası lapu waatu. Ama pə ta cə-weye paa təmuyu kulomuyu. Pəcə pə ta hılı-weye yaasi nəyəlv.

³⁰ M̄p̄ȳȳ Ilii kota yəlaa ke ı kin. Uena í tayanı Tacaa kətaya təlate nte pa yəkaa t̄. ³¹ M̄p̄ȳȳ ı kula p̄ee naanwa na naale, na p̄ə keesəna Yakəpu l̄ulyu nyəma. Yakəpu inəyi Tacaa ka heela s̄ı, paa yaa-ı s̄ı İseyeli. ³² P̄ee anəyi ı ηmana Tacaa ke kətaya təlate. Na í hee lonte na í cəəna-te. Lonte nt̄é t̄ə t̄k̄ı ısu l̄m̄ liitilinaa hiu na naanwa k̄é mp̄v. ³³ M̄p̄ȳȳ ı tayana taası ke kətaya təlate t̄ə, na í hiisi lat̄əce na í t̄əni. ³⁴ Uena í t̄ə m̄pa paa we t̄əna t̄ə s̄ı: ı lu l̄m̄ heesi liyiti na í p̄əli nantu na p̄ə taası t̄ə.

Pa lapa mp̄v, uena Ilii s̄ı: ı l̄eli t̄əm naale nyəm. Ilii s̄ı: ı tasa t̄əm tooso nyəm.

Uena p̄á lu l̄m̄ na p̄á p̄əli mp̄v. ³⁵ Uena l̄m̄ k̄pe. Haləna p̄ə su lonte nte ı ka heewa na í cəəna kətaya təlate t̄ə.

³⁶ P̄ə k̄əma na p̄ə tala waatu wei pa lakı ilim kpiluyu kotası t̄ə, uena İ̄ə k̄uȳəç̄ət̄ut̄u tel̄əsv̄u Ilii k̄p̄ət̄əna kətaya təlate na í t̄ə s̄ı: Hai, Tacaa Ap̄əlaham na İsaaka na Yakəpu pa İ̄ə. H̄v̄li san̄a s̄ı nyayale İseyeli nyəma İ̄ə, na mayale nyá t̄əmle t̄u. Nyá t̄əmna s̄ı má la ı̄ənt̄ə. ³⁷ Tacaa, m̄v ma s̄ələm̄uȳv. Hai, m̄v ma s̄ələm̄uȳv. Yəlaa pane p̄á nyı s̄ı, nyayale İ̄ə Tacaa. Nyá caak̄əna s̄ı ĩ̄ m̄əηna-weye tampana nna pa t̄əηaya hatoo l̄əη t̄ə a taa.

³⁸ M̄p̄ȳȳ Tacaa tisa k̄ək̄ə na k̄á nyaya kətaya nantu, na p̄ə taası, na p̄ee, na t̄et̄v, na k̄á k̄p̄enna lonte taa l̄m̄. ³⁹ İseyeli nyəma ná mp̄v, uena p̄á h̄ənt̄ı pa t̄əneya ate na p̄á má kapusi s̄ı: Hei, Tacaa kele İ̄ə mayamaɣa. Inəyəle İ̄ə mayamaɣa. ⁴⁰ M̄p̄ȳȳ Ilii

tōma-wε si: I kra Paali kuyəgətutu teləsəlaa tēna, nəgəlv i taa fiti.

Pa kra-wε, ulena pá tiina-wεye Kisəŋ ləəv nəgə na í lenti-wεye tēna.

Tev kənte

⁴¹ Pə waali ké Ilii tōma Akarı si: Polo n̄ təgə na n̄ nyəə. Mpi tə, ma nukɪ tev taŋ.

⁴² Wulav tεεwa, ulena Ilii kra Kamεeli puɣv nyuɣv taa, na í hənti Tacaα ke atε. Ulena í tú i nyuɣv ke i yoo taa. ⁴³ M̄p̄ȳḡ i tōma i waali təŋlv si: Kra na n̄ nyəŋna tɛŋku həgəlvɣv təə.

I waali təŋlv krawa na í kəə, ulena í heeli-i si: Polv fεi.

Təm naatosompəgəlaya ke i tila-i mpv, na í nyənəgi. ⁴⁴ Naatosompəgəlaya nyəm ke təmle tv məlaa na í yəgəti si: Ma nawa isəŋmuntiya luna tɛŋku taa, na ká kraaki, ka ta kəli yvlv ntantakv.

Ntēna Ilii təm-i si: Polo n̄ heeli Akarı si í kpeeli i kraɣanəŋ na í tii ləŋ, tev i taa təkɪ-i.

⁴⁵ Ulena tev kra teu, na kú hukɪ səsəm na wulav wε i keεke taa na i kpeŋ Sisilee. ⁴⁶ M̄p̄ȳḡ Ilii ləla i tampa la na Tacaα ha-i toma. Ulena í kraɣa asewa ke Akarı keεke nəgə təə, haləna pá svv icatε.

19

Ilii apalvtv ləv

¹ M̄p̄ȳḡ Akarı keesa i alv Sesapεeli ke pə tēna mpi Ilii lapa tə. Na isəna i kuwa Paali kuyəgətutu teləsəlaa tə. ² Ulena Sesapεeli tili na pá heeli Ilii si: Ye cele isəntə taka ma ta ku-ŋ teitei isu n̄ kuɣv Paali kuyəgətutu teləsəlaa mpe tə, tuŋ í hə ma ŋkraŋuɣv na wahala səsə nəgəlv. ³ M̄p̄ȳḡ səgəntv kra Ilii, na í

kpaya ɪ tɛmlɛ tʊ na pʌ se na pʌ polo Pɛɛsɛpa kɛ Yuta tɛtʊ taa, na ɪ yeɛ ɪ tɛmlɛ tʊ kɛ tɛna. ⁴ Ʋɛna ɪ tɔ kʊyakʊ kʊlɔmʊyʊ kɛ wʊɔɔɔ tɛtʊ taa na ɪ ɔaya tiikasɪ nasɔli sɪ tɛɛ, na ɪ sɔlɔmɪ sɔm sɪ: Hai, Taaɔa, pɛ nu-m, kpaya-m mpʊ. Mpi tɔ, ma ta kɛli ta ɔaanaa kɛ teu.

⁵ Ʋɛna Ilii hɛntɪ tɛna na ɪ too. Na ɪsɔtaa tillu nɔyɔɔɔ ɪ kɔɔ na ɪ ma ɪ tɔɔ, na ɪ feesi-ɪ sɪ: Kʊli na ɲ tɔyɔ.

⁶ Ilii fema, ɔɛna ɪ maɔana pɛtɛpɛtaya puwa pɛɛ tɔɔ, na lʊm fulaya. Ʋɛna tɔyɔɔ na nyɔɔɔ, ɔɛna ɪ tayaɲi hɛntʊyʊ. ⁷ Mʊpʊyʊ Taaɔa tillu kɔma na ɪ mʌ ɪ tɔɔ na ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: Kʊli na ɲ tɔyɔ. Mpi tɔ, nyʌ mpaau tayaɔaa kɛ.

⁸ Ilii kʊɔaa na ɪ tɔyɔ, ɔɛna ɪ hiki aɔaafɔya na ɪ tɔ ilim na ahoɔ kɛ kʊyɛɛɲ nɪɔɛ tɔcu. Halɛna ɪ tala Ʋɔ puɔɔ Holɛpu.

Ilii apalɔtʊ nyɔɔɔ

⁹ Ilii tala Holɛpu puɔɔ taa, ɔɛna ɪ suu kʊkpamʊyʊ puɔɔ taa kɛ ahoɔ, na Taaɔa pɔɔsi-ɪ sɪ: N laki weye ɔɛɛ?

¹⁰ Mʊpʊyʊ Ilii sɪ: Hai, Taaɔa Ʋɔ, Toma tɛna tʊ, ma sɛɛsa ɪsɔɛ na nyʌ tɛmlɛ kɛ. Ama Ʋɛyɛli nyɔma yɔkɛna nyana-wɛ mɔ nɔyɔ pɛɛɔyʊ. Na kɔtaya tɔlatɛnaa, na pʌ kʊ nyʌ kʊyɔyɔtʊ tɛɔsɔɔaa. Ma tike kɛ pɛ sɔɔwa, na pa tʊ tɔɲna pɛɛkʊyʊ sɪ pʌ kʊ-m.

¹¹ Ntɛna Taaɔa sɪ: Lu na ɲ kra puɔɔ tɔɔ na ɲ sɔɲ ma ɪsɛntaa, na mʌ tɔ na mʌ tɛɛ.

Pɛ tasaa ɔɛ heelumʊyʊ nakʊli kʊ hɔkaa kɛɛ na kʊ fakɪ pɔɔɲ. Ama Taaɔa fɛi pɛ taa. Pɛɛ pɛ waali kɛ tɛtʊ sɛɔaa, Taaɔa fɛi pɛ taa tɔtɔ. ¹² Tɛtʊ seluyʊ mpi pɛɛ pɛ waali kɛ kɔkɔ nʌ hɔkaa. Taaɔa fɛi kɛɛ ka taa tɔtɔ. Pɛ waali kɛ heelimaya nakɛli ka fɛtaa, na Ilii nu ka tɔɲ. ¹³ Ʋɛna ɪ takɪ ɪ ɪsɛntɔɔ kɛ ɪ kraɪ na ɪ lu na ɪ sɔɲ

kukpamuyu púyú nǎǎ. Na í nu pə tasa-ɪ pəəsuyu si: Ilii n laki weye cəne?

¹⁴ Ntəna í cə si: Hai, Tacaɪ Iso, Toma təna tu, ma seesa isəle na nyá təmle ké. Ama Iseyeli nyéma yəkəna nyana-we mə nǎǎ pəeluyu na kətaya tələtənaa, na pá kú nyá kuyəyətutu teləsəlaa. Ma tike ke pə səwa, na pa tu tənna pəkuyu si pá ku-m.

¹⁵ Ḿpúyú Tacaɪ təma Ilii si: Məli nyá nǎǎ tǎ. Polo Tamasi na ń kra Hasayeli ke Silii nyéma wulav. ¹⁶ Uena ń polo na ń kra Nimsi pəyalu Yehu ke Iseyeli nyéma wulav. Na ń kra Safa pəyalu Ilisee ke Apeeli-Mehola ke Iso kuyəyətutu teləsulu wei ɪ ká ləeti nyá lonte taa tǎ. ¹⁷ Hasayeli í kpisa mpa pa təm, ɪe Yehu náá kú pəle. Yehu í kpisa mpa, ɪe Ilisee náá kú pəle. ¹⁸ Ama maa yele yəlaa iyisi naatosompəyolaya (7000) mpa pa ta lunj tuyu Paali na pá musu-ku tǎ, na pa weesin.

Ilii ləsvyɪ ke ɪ waali təɲɪv Ilisee

¹⁹ Ilii kula təna, ɪena í polo í mayana Safa pəyalu Ilisee na pa haləyənə naan naanwa na naale. Na Ilisee təkə naanwa na naale nyəɲ. Uena Ilii kpatəna-ɪ na í ləyɪ ɪ tǎ ké kraɪ. ²⁰ Ḿpúyú Ilisee lə akuɲu təya, na í kraɲa Ilii waali ké asewa na í təmɪ-ɪ si: Hai, yelem, na má polo na má lá ma caa na ma too ke pə lapa wulee. Uena má kǎ na má tənɪ-ɲ. Ntəna Ilii si: Polo. Ma ta tənɪ-ɲ se. ń kǎ.

²¹ Uena Ilisee məli ɪ naan kəhaləɲ cəɓ, na í kra-ɪ na í la kətaya, na í kraɲa akuɲu kpatəɲ na í tayanəna kəkə na í təsi nantv. Uena í ha ɪ cəɓ nyéma na pá tǎyɪ. Uena í təɲ Ilii, na í pəsi ɪ pəyalu.

20

Silii nyáma na Samalii nyáma pa yoo

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ kuyaku nakuli, Silii wulav Peni-Hatati kpeyela i yoolaa, na pa kpaɣanəɲ, na pa yoo keekena. Na pa cɔlɔ awulaa hiu na naanɔwa na naale. Na p̀a polo Samalii nyáma ke yoonav. ² M̀p̀r̀ỳg̀ Silii wulav tilaa na p̀a heeli Iseyeli wulav Akarɪ si: ³ Cele-m nyá liyitee, na nyá wɔla, na nyá alaa na nyá piya mpa pa kɛla alaafəya tɔ. ⁴ Ntena Iseyeli wulav tili si pa heeli-i si: Má sama. Ie ma maɣamaɣa ke maa ha-ɲ, na p̀a kpeɲna ma kɔwɛnam. ⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ Peni-Hatati tasa tiluyɔ ke tɔm naale nyəm. Na p̀a polo p̀a heeli Akarɪ si: Peni-Hatati si p̀a taɣa nyá liyitee na nyá wɔla na nyá alaa na nyá piya tike ke i caaki. ⁶ Akarɪ nyi teu si cele isəntɔ waatu maa tili ma yɔlaa na p̀a yasi nyá kawulaya tɔɣaɣa, na nyá waali nyáma nyɛɲsi taa, na p̀a kpaɣa nyá wontunaa kɔpantu.

⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ Iseyeli wulav kota tetu nyuyɔ nyáma tɔna na í tɔ-wɛ si: Mə maɣamaɣa í nawa tɔkpataa si isayatu ke ine inɪ i pɛɛkəɣəna-tv. Pə tɔɔ ké i tilaa si má cele-i ma alaa, na ma piya, na ma liyitee, na ma wɔla. Ṕcɔ ma ta tu kisina-i pɔlv.

⁸ Ntena nyuyɔ nyáma na ɪcate tɔna yɔlaa tɔ si: Taa tisi ɲa ń nuna-i.

⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ Akarɪ heela Peni-Hatati tillaa si: I heeli-i si ma celaya-i mpi i ka səlɔma kancadaya tɔɣɔ. Ama mpi i pɛɛkəɣi nɔɔnɔ tɔ, ma kisa yoo.

Iɛna tillaa náá polo na p̀a heeli Peni-Hatati ke mpv. ¹⁰ Mpuyɔle Peni-Hatati tasa tillaa tooso nyáma ke tiluyɔ na p̀a heeli Akarɪ si: Ye ma ta yɔki Samalii ɪcate tɔmuyɔmuyɔ, na ma yoolaa cosi tɔ tetu ke pa ɲkulee taa na p̀a kpeɲna. Tuɲ í tv-m wahala.

11 Κελενα Ισεγελι wulav si: Pa tuka ituule si, pa kuvu tɔɔɔɔɔɔɔɔ kɛ na pɛcɔ pɔ paana ka kɔɔɔɔɔɔɔ.

12 Pa pona Peni-Hatati ke tɔm nti tɔ na pɔ mayana i na awulaa lempa ke coka taa kɛ na pɔ nyɔɔki sɔlɔm. Mɔpɔyɔ i tɔma i yoolaa si: I tayanu mɔ ti na i niki yoo. Uena pele pɔ la mpɔ.

Akari akaitv

13 Mɔpɔyɔ Iso kuvɔɔɔɔtɔtu telɔsɔlɔ nɔɔɔɔɔ i polaa na i mayana Ισεγελι wulav Akari, na i tɔ si: Taca si mɔ heeli-ɔ si yoolaa tuutuuma wei n naaki isɔntɔ tɔ, maa tu-weɔɔ nyɔ niɔ taa kɛ saɔa mayamaɔa. Uena pɛcɔ n nyi si mayale Taca.

14 Ntɛna Akari pɔɔsi si: Awe ton taa kɛ pu tɔna-weɔɔ ma niɔ taa? Taca si: Yoolaa kuvama mpa kuvataɔnaa sɔsaa kpaɔaa tɔ mpe pa ton taa kɛ.

Akari si: Na awe kɔ caalɔna yoo? Iso kuvɔɔɔɔtɔtu telɔsɔlɔ si: Nyaya.

15 Mɔpɔyɔ Akari kala yoolaa mpe, pa we yɔlaa ɔmɔnɔɔɔ na hiu na naanɔwa na naale (232). Uena i kala Ισεγελι yoolaa tɔna. Pele pa we yɔlaa iyisi naatosompɔɔɔɔɔɔɔ (7000). 16-17 Uena yoolaa mpe pɔ tii kolontunaa tɔ kɛ ilim sikuyɔ waatv. Peni-Hatati na i awulaa pa tɔɔna sɔlɔm lipu ke coka taa. I kusa feɔla si pɔ nɔ mpi pɔ laki tɔ. Uena pele pɔ heeli-i si: Samalii yoolaa tɛma luw kɛ. 18 Ntɛna i yɔɔɔɔtɔ sɔlɔm tɔm si: Ye ciikuɔɔ ke pa kɔɔ, iɛ i kpa-we na pa iɛ. Ya ye yoo ke pa tu kɔɔ i kpa-we na pa iɛ tɔtɔ.

19 Mɔpɔyɔ yoolaa kuvama mpe na Ισεγελι yoolaa, pa lu icate taa, 20 na paa wei i kv kolontu. Ama Silii nyɔma kuu-te na Ισεγελι nyɔma tu pa waali. Uena Peni-Hatati na lelɔ pɔ caɔa kpaɔanɔɔ na pɔ se.

²¹ Isəna Iseyeli wulaw yoonaa Silii nyóma na í kpiisi pa krağanəη na í wakəli pa yooou keekənaa, na í pəli pa niη ke səsəm təyəle.

²² Mpyóy Isə kuyəətutu teləsulu məlaa na í heeli Iseyeli wulaw si: Kaasi nyá ti na í maγasi teu ke mpi n ká la tə. Mpi tə, Silii wulaw na i yoolaa paa məli pənte isəntə waatu si pa yookina-η.

Akari akaitv tətə

²³ Mpyóy kuyaku nakuli, Silii wulaw waali nyóma təma-i si: Iseyeli nyóma Isə ke pəəη nyəη ké. Pə təə ké pa kəla-tv. Mpu tə, tə polo tə yoonaa-weyə tetekəle taa. Isu tə kəla-we. ²⁴ Ləsi awulaa mpe na í ləeti pa lona taa ké kufənənaa. ²⁵ Ulena í kraγa yoolaa kufama isu mpa pa səpa tə, na í caa krağanəη na yooou keekənaa, isu ləη nyóma. Ulena tə sulii Iseyeli nyóma ke tetekəle taa. Isu tə kəla-we.

Mpyóy Peni-Hatati mu mpe inu pa təm nti. ²⁶ Pənaγa sikaa isu mpu, ulena í kala i yoolaa na í kraγa-we na í pona Afeki ke Iseyeli nyóma yoonav.

²⁷ Mpyóy Akari ná kala i yoolaa, na pá polo pa kolontunaa ke yoonav. Na pá siki kpeka naale, isu pəη kalakisi. Na Silii nyóma náá waasa tetv təna.

²⁸ Mpyəule Isə kuyəətutu teləsulu məla Iseyeli wulaw kiη na í tə si: Taca a yəətəa si timpi Silii nyóma təma si, maγa pəəη taa Isə tə, maa tv-weyə nyá niη taa. Ulena pá nyi si maγale Taca. ²⁹ Mpyóy pa sika təma kiη ke kuyəeη naatoso təcū na pá nyənəyi təma. Ulena pá yoo naatosompəγəlaya nyəηku wule. Mpyóy Iseyeli kv Silii yoolaa ke iyisi nunuwa (100000) ke kuyaku kulomoyu. ³⁰ Pə kaasa yoolaa iyisi hiu na naatosompəγəlaya (27000) wei ulena pəle pa kuu-te.

Uena pá sou Afeki icate taa, na icate koluŋa ti na pá nyəki-wε.

Akari yela Sili wulav ke kyv

Ama Peni-Hatati ná pəsa na í se na í ηmeli icate taa kutuliya nakəli ka taa. ³¹ Mpyóy í waali nyéma polaa na pá heeli-i si: Tə nuwa si lseyeli awulaa wena yəlaa pətətεε ké. Ue tu takí fələtənaa na tó tú ta luuŋ tεε ké ηmusi, na tó polo tó mayana lseyeli wulav, ntanyi í kaa kv-η.

³² Mpyvule pa taka pa lanwakəlle wontu nti, na pá tu pa luuŋ tεε ké ηmusi na pá polo lseyeli wulav cəlo na pá heeli-i si: Nyá yom Peni-Hatati wiikina-η si í taa kv-i. Ntəna Akari si: Ha, í ta si taa? Hə, ma taapalv ké te.

³³ Tənaγale Sili wulav tillaa mapa kapuka si: Ha, nyá taapalv ke? Akari si: Í polo í kəna-i.

Uena Peni-Hatati lu na í kə, na Akari kpaasi-i í kεεε taa. ³⁴ Uena í tó Akari si: Maə mələna-η acalεε wena ma caa ká lεεka nyá caa tə. Ye n nəkaa n pεətəna Tamasi nyéma ke nyá tetv kulvləm isu ma caa pεetaγana Samalii nyéma tə. Uena Akari si: Ue má na-η tu pεeli nəγə, na má yele-η na í kpe.

Pa tεma nəγə pεelovv uena Akari yele Peni-Hatati na í tεε.

Isə lanje ta heena Akari yaasi

³⁵ Mpyóy Isə kuyəγəttv teləsəlaa taa nəγəlv təma í təγəntəle si: Tacaa yəγəta si í ma-m. Ama ulé í ta tisi.

³⁶ Ntəna í tó si: Timpi í kpeena Isə kuyəγəttv tə, ye n kula kpeente, təγəlaya ká katí-η na ká kv-η.

Kvpəmpəle na í tεε na í suli təγəlaya na ká kv-i.

³⁷ Mpyóy kulvəm iní í pola lεlv kin, na í təm-i si: Ma-m.

Ulena ílé í mapɪ-ɪ na caləm lu. ³⁸ Ulena í həkə saalaya ke ɪ nyuɣu na í polo í ηmeli mpaav ηku akapɪ ká tɛɲ tə kv nəɣə. ³⁹ Waatu wei wulav tɛekaya, ulena Iso kuyəɣətutu teləsulv ma kapuka si: Hai, Tacaα, ma isəle ka sɛena yooou ké. Ulena nəɣəlv lu na í kəna-m yom si má təkɪ-ɪ. Na í heeli-m si ye ɪ fitaa paa kv-m. Yaa ma feli-ɪ liyitee nyəɣətu iyisi tooso (3000). ⁴⁰ Təv, pə kəma na ma isəle sɛɛ teu, ulena yom náá se. Ntɛna Iseyeli wulav si: Ha, n kv nyá ti təm ké té.

⁴¹ Təɲaya apalv unɪ ɪ kəla ɪ isentəə saalaya, na wulav cəkəna si ɪ ké Iso kuyəɣətutu teləsəlaa taa nəɣəlv. ⁴² Mpuɣule Iso kuyəɣətutu teləsulv si, Tacaα yəɣətaa si: Timpi ma təma si pá kú yəlv, na Akapɪ ń yele-ɪ na í tɛ tə, nyaα səna ɪ lonte, na Iseyeli yəlaa si yəlv unɪ ɪ nyəma lonte.

⁴³ Mpuɣú wulav Akapɪ lanɲɛ ta hɛɛna təm ntɪ, na í məli ɪ tɛ na pááná.

21

Akapɪ yelaa na pá kv Napəti

¹ Pəle pə waali, apalv nəɣəlv ɪ ka wɛna Sisilee, na pá yaa-ɪ si Napəti. Í wɛna tuɲ wei pa yaa si lɛsɛɲ tə ɪ taale ke Iseyeli wulav təyaya cəlv. ² Mpuɣú kuyaku nakvli wulav təma Napəti si: Cɛle-m nyá lɛsɛɲ taale nte tə wɛ ma təyaya cəlv tə, na má hala tuusi. Maa layasi-ɲ nte tə kəla mpv tə. Yaa ye n tu səlaa, ma feli-ɲ pə liyitee.

³ Ntɛna Napəti si: Tacaα í pona mpusi ké pooluɲ, na mpi maa cɛle-ɲ kpancoou ηku ma caanaα yelina-m tə.

⁴ Mpuɣú Akapɪ lanɲɛ ta hɛɛna Napəti təm ntɪ, na í haɣa pááná, na í polo í həntɪ ɪ kato təə, na í ha yəlaa ke

siyile na í kisi tǝǝw. ⁵ Ntɛna ɪ alv pǝǝsi-ɪ si: Pepe lapa na ń kisi tǝǝw? ⁶ Mpuɣule si: Ma yǝǝta Napǝti ke Sisilee kɛ si ɪ cɛɛ-m ɪ lɛsɛɲ taale, na ma fɛli-ɪ liyitee, yaa ye ɪ caaki ma layasi-ɪ kufate na í kisi.

⁷ Kelɛna Sesapɛɛli si: Pwɛ, ntɔɲ n sǝǝki si ń kɛ lɛɣɛli wulav na? Kuli na ń tǝǝw. Maa cɛɛ-ɲ Napǝti taale.

⁸⁻¹⁰ Uɛna alv ɪni ɪ ɲmaa Sisilee ɪcate nyuɣu nyǝma ke lɛɛtǝlɛnaa na Akari hǝte taa si: I koti samaa ke nǝhǝkutv kotuɣu, na ɪ tv Napǝti si ɪ paasɛna kotuɣu ɲkv. Uɛna ɪ pona tetelataa napǝlǝɣi ɪ kin na pǝ suu-ɪ tǝm si, ɪ tǝɲsa lɛɔ na wulav ke mpusi. Uɛna pǝ luna-ɪ ɪcate waali na pǝ kv-ɪ na pɛɛ. I tɛma mpv, uɛna ɪ tv wulav kuyvsum, na ɪ tilina Sisilee ɪcate nyuɣu nyǝma, na pǝ sǝsaa si pǝ paasɛna-ti.

¹¹ Uɛna pɛɛ pǝ lǝ teitei ɪsu Sesapɛɛli tuɣu-wɛɣɛ ɪ lɛɛtǝlɛnaa taa tǝ. ¹² Pa kota samaa ke nǝhǝkutv kotuɣu na pǝ tǝ Napǝti si ɪ paasɛna-kv. ¹³ Mpuɣú tetelataa naale kǝma kotuɣu taa tǝna, na pǝ tǝ si: Napǝti tǝɲsa lɛɔ, na wulav ke mpusi.

Tete ɪsu saɲa tǝ, pa luna-ɪ ɪcate waali na pǝ yaya-ɪ pɛɛ na pǝ kǝ. ¹⁴ Mpuɣú nyuɣu nyǝma tilaa na pǝ heeli Sesapɛɛli si pa kvwa Napǝti na pɛɛ. ¹⁵ Waatv wei alv ɪni ɪ nu mpv, uɛna ɪ heeli ɪ paalv si: Polo ń kpaya taale nte Napǝti ka kisa-ɲ pɛɛtǝnav tǝ. I sǝpa.

¹⁶ Mpuɣú Akari pola kpaakpa, na ɪ kpaya taale ńtɛ.

Akari na ɪ alv pa sǝm tǝm

¹⁷ Mpuɣú Tacaa heela lɛɔ kuyǝǝtvtv telɛsulv Ilii wei ɪ kɛ Tisipe ɪcate tv tǝ si: ¹⁸ Polo lɛɣɛli wulav tɛɣɛ Samalii. I wɛ Napǝti taale nte ɪ lɛkkaa tǝ tǝ taa. ¹⁹ Ye n talaa ɪɛ n tǝm-ɪ si: Tacaa yǝǝta si n kǝ yulv ntɛ, na

ń kǎw ı wontu tǎyǎw na? Timpi taa hası niisa Napǎti calǎm tǎ, tǎnaya su niisi nyá nyǎm tǎtǎ.

²⁰ Ilii tala Akarı kin ılena í pǎǎsi-ı sı: Ma kolontu n kǎmaya? Isǎ kuyǎyǎtǎtǎ telǎsǎlı sı: Yee ma kǎma. Timpi nyá lanle heena mpi pǎ ta maya Taca a tǎ pǎ lapǎ tǎ. ²¹ ı tǎma sı: Maa kpiisi nyana nyá luluyǎ nyǎma tǎna. Pǎ krayǎw sǎsaa na piya tǎ. ²² Maa la nyá tǎyaya nyǎma ke teitei ısu maa lapǎ Solopǎwam na Pasa pa nyǎısi tǎ. Mpi tǎ, n kǎla ı pǎáná ke kusuyǎ. Pǎcǎ n tusa lseyeli nyǎma ke laatu taa. ²³ Mǎpǎyǎ Ilii tasaa sı: Nyá alı Sesapǎeli nyǎntu wee tǎtǎ. Hası ká tǎyǎna-ı Sisilee kolonǎ kite. ²⁴ Pǎle pǎ paasi, ye nyá tǎyaya tu wei í sǎpa tǎyaya, hası ka tǎyǎna-ı. Na wei í sǎpa taale, kpelinǎ tǎyǎ ílé.

²⁵ Too tǎ, nǎyǎlı ta lata mpi pǎ ta maya Taca a tǎ, ısu Akarı. ı alı Sesapǎeli tǎsǎna-ı. ²⁶ ı na nǎyǎlı pa ta maya acaalǎtu. Mpi tǎ, ı laakaya tuı ke teitei kǎ ısu Amolii nyǎma, mpa Taca a tǎyǎna na pǎ fee lseyeli nyǎma tǎ.

Akari lanle wakǎlǎna ı yaasi

²⁷ Akarı nu mpǎ, ılena ı lanle wakǎlı sǎsǎm. Na í cǎlı ı wontu na lanwakǎlle, na í suu fǎlǎtǎnaa taka na í hǎntǎyǎna. Na í hǎkǎ nǎyǎ, na í tǎı nǎǎhǎle nǎǎhǎle. ²⁸ Mǎpǎyǎle Taca a heela Ilii sı: ²⁹ Timpi akarı lanle wakǎla katatǎlaya ke ısǎntǎ tǎ. Maa tasǎyi mpusi kǎnǎw ke ı tǎyaya tǎ kǎ ı kawulaya waatu. Ama ı pǎyǎlı waatu taa kǎ maa la mpǎ.

22

*Lamǎti ıcate leekeyǎ tǎm
(Kǎtǎsǎtu II 18:1-3)*

¹ Mprógú pusi naale tɛɛwa, yooɔ ta kɔɔ Iseyeli na Siliɩ nyóma pa heku. ² Pɛnaɣa tooso nyɛnka taa ké Yuta wulav Sosafati pola Iseyeli wulav Akarɩ ke nav. ³ Pɛyele Akarɩ ka tɛma ɩ waali nyóma ke heeluyɩ si: ɩ nyómá teu si tá tɛnna Lamɔti ɩcate ke Kalaati tetu taa. ɩɛ pɛ fei si í la sika na tɛ lɛekuyɩ ke Siliɩ nyóma. ⁴ Mpuɣule Akarɩ pɔɔsa Sosafati si: N kaa kɔɔ na ń sɛna-m na tɔ lɛeki-tɛ?

Sosafati si má na ma yoolaa na ma kraɣanɛɣ ta sɔɔlv puwa si tu sɛna-ɛ.

*Isɔ kuyɔɣɔtɔtu telɛsɛlaa pɛpɛtɔnaa kaloolaya
(Kvtɔɔsvtu II 18:4-11)*

⁵ Paa na mpv, ɩlena Sosafati si: Pɔɔsi Tacaa na pɛcɔ.

⁶ Mpuɣule Iseyeli wulav kota ɩ Isɔ kuyɔɣɔtɔtu telɛsɛlaa. Pa we yulɔnyɔɔɛ nasɛle (400) ke mpv, na ɩ pɔɔsi-we si: Pɛ weɛ si má polo má lɛeki Lamɔti ɩcate ke Kalaati tetu taa yaa má yele? Ntɛna Isɔ kuyɔɣɔtɔtu telɛsɛlaa si: Polo, Tacaa ká tu-weɣe nyá niɣ taa.

⁷ Paa na mpv Sosafati ta nyɔlv-ti. ɩlena í pɔɔsi si: Pɛ ta kaasi Isɔ kuyɔɣɔtɔtu telɛsɛlv nɔɣlv, wei ɩ ká yɔɣɔtɛna-tuyɩ Tacaa tɔ? ⁸ Ntɛna Akarɩ si: Teu, Imila pɛyalv Misee weɛ. Ama maa caaki-ɩ ké. Mpi tɔ, isayatu ke ɩ heeliɣi-m tam.

Ntɛna Sosafati ma kapuka si: Paa yɔɣɔtɔɣi Isɔ kuyɔɣɔtɔtu telɛsɛlv ke mpv.

⁹ Mprógú Akarɩ yaa kawulaya tɔyaya tɛmlɛ tu nɔɣlv, na ɩ tili-ɩ si: Polo na ń yaa Misee ke lɔɣ.

¹⁰ Awulaa mpe pa naale pa suu pa kawulaya wontu ké, na pá caya pa kpelasɩ tɔɔ ké Samalii tɛm tɛhɔvle cɔlv. ɩlena Isɔ kuyɔɣɔtɔtu telɛsɛlaa kpaalɔɣi pa tɛmnaa. ¹¹ Kenaana pɛyalv wei pa yaakaya si Setekiya tɔ, ɩ ka ké pa taa lɛlv ké. ɩ ka lupa ɩ tɔɣi

nyə̀ə̀lɔ̀vɔ̀ hə̀ŋ kɛ́ na í tə̀ŋ sɪ: Hə̀ŋ ɪnɛ ɪ hʊlə̀ɔ̀ə̀na tɔ̀ŋ wei n ká kə̀lə̀na Silii yoolaa tɔ̀.

¹² M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Iɔ̀ kuyə̀ɔ̀tɔ̀tɔ̀ teləsə̀laa lɛlaa ná yə̀ɔ̀tɔ̀ tə̀m kʊlɔ̀mtɔ̀ nti tɔ̀tɔ̀ sɪ: Ta caa, polo ń lɛkɪ Lamə̀tɪ ɪcatɛ kɛ Kalaatɪ tɛtɔ̀ taa. Taca a ká tɔ̀-tɛɣɛ nyá niŋ taa kɛ́ na ń pə̀sɪ-tɛ.

Misee kpaala Akarɪ kprisuyu
(Kv̀tə̀sɔ̀v̀tɔ̀ II 18:12-27)

¹³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ tillu wei ɪ pola Misee waalɪ tɔ̀ ɪ heela-ɪ sɪ: Iɔ̀ kuyə̀ɔ̀tɔ̀tɔ̀ teləsə̀laa tə̀na kɛnta nə̀ɔ̀ kɛ́, na pá heeliyɪ wulav sɪ ɪ ká la aka. Pə̀ tɔ̀ tɔ̀, nyana-wɛ í kɛntɪ nə̀ɔ̀.

¹⁴ Ntɛna Misee sɪ: Ma tuuna Taca a sɪ, nti Iɔ̀ ká heeli-m tə̀ɔ̀ maa yə̀ɔ̀tɪ.

¹⁵ ɪ tala wulav kin, ɪlɛna wulav pə̀sɪ-ɪ sɪ: Misee, tɔ̀ polo na tɔ̀ lɛkɪ Lamə̀tɪ ɪcatɛ yaa tɔ̀ taa polo? Ntɛna Misee sɪ: Ma ta tanɪ-ŋ se. Polo, Taca a ká tɔ̀-tɛɣɛ nyá niŋ taa kɛ́.

¹⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ wulav sɪ: Aweyɛ n sɪwa sɪ í pə̀lɔ̀yɪ-ŋ na pə̀cɔ́ ń teləsɪ-m tə̀m nti Taca a heela-ŋ tɔ̀?

¹⁷ Ntɛna Misee sɪ:
Ma nawa ɪsɛyɛli yoolaa yawa yem kɛ́ pə̀ŋ taa,
ɪsu heeŋ wei ɪ fɛina tiikilu tɔ̀.
ɪlɛna Taca a yə̀ɔ̀tɪ sɪ, pa fɛina wulav.
Yoo tɛma, paa wei í kɛɛ.

¹⁸ Kɛlɛna Akarɪ pə̀sə̀na Sosafatɪ tɔ̀ sɪ: Ntə̀ŋ maa heela-ŋ sɪ ɪsə̀ɣatɔ̀ tike kɛ ɪ heeliyɪ-m tam?

¹⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Misee tasaa sɪ: Tɔ̀v, nu Taca a tə̀m. Ma na-ɪ na í caɣa ɪ kawulaya kumte tɔ̀, na ɪ ɪsɔ̀taa tillaa sə̀ŋaa na pá tɔ̀-ɪ hɛkɔ̀. ²⁰ ɪlɛna í pə̀sɪ-wɛ sɪ: Awe ká polo na í tɔ̀sɪ Akarɪ sɪ ɪ lɛkɪ Lamə̀tɪ ɪcatɛ na pá kɔ̀-ɪ? ɪnɛ sɪ ɪ nyə̀ntɔ̀ ntɔ̀. ɪnɛ ɪlé sɪ ɪlé ɪ nyə̀ntɔ̀ ntɔ̀.

21 Mpuɣule feesuɣu nakuli ku kulaa si ŋku ku polo. Tacaɔ si: Isənaya n ká la? 22 Ḿpóyú si ŋku ku tu Akarı kuyəɣətutu teləsəlaa taa ké pəpətu. Tacaɔ si: Təu, polo na ń la mpv. 23 Ulena Misee tasa si: Ntəɣəle, Tacaɔ yelina si pá tú nyá kuyəɣətutu teləsəlaa taa ké pəpətu. Təfə mpusi ké i caa i kəna-ŋ.

24 Tənaɣale Sitekiya kpətəna Misee, na í mapu-i katarəna na í pəəsi-i si: Tacaɔ Feesuɣu luna ma taa, na kú kəə na kú heeli-ŋ yaa?

25 Mpuɣule Misee si: Kuyaku ŋku ń ká se na ń ŋmeli nyá nan ləkətələkaya taa ɔle, kuyəŋkuyəle n ká tisi.

26 Ulena Akarı tə i təmle nyəma taa nəɣəlu si: Kra Misee na ń cəla ɔcate nyuɣu tu Amoŋ, na wulau pəyalu Yowasi. 27 Heeli-we si ma təma si í tu-i saləka, na í haaki-i potopoto həɣəliya na lom. Haləna má kənna təyoole na alaafəya.

28 Mpuɣule Misee cə-i si: Ye si ń kəmna alaafəya, ɔle pə taya Tacaɔ heelina-m təm si má yəɣəti.

Wulav Akarı səm

(Kvtəəsvtu II 18:28-34)

29 Ḿpóyú Iseyeli wulav na Yuta nyəŋ pa pola Laməti ke yoonav. 30 Ulena Akarı tə Sosafati si: Ma yusəyi ma ti na má polo yoo. Ama nyaa suu nyá kawulaya wontu.

Ulena Akarı la mpv. 31 Pəyele Sili wulav ka heela i yoo keekənaa nyuɣu nyəma hiu na naanəwa na naale ké si, pá taa paasəna yoolaa səkpema yaa səsaa. Ama pá pəeki Iseyeli wulav. 32 Pə təə ké waatu wei Sili yoolaa nyuɣu nyəma mpe pa na Sosafati, ulena pá tú i waali. Ḿpóyú i mapa kapuka. 33 Ulena pele pá cəkəna si pə taya Akarı, na pá məli.

³⁴ Μρύγύ Sili i yoolaa taa nəγəlv i tó nyəmle ke yem. Ilena té polo na té yağa Akarı ke timpi taa i yoou toko fεεwa tó. Ilena í tó i keεke saalv si: Kee na té məli, pə hika-m.

³⁵ Ama kuyakv ηkv yoou lapa tonj ké, na kolon-tunaa təηa-i yoonav. Ilena nəγəlv naa təkə Akarı, na caləm kpeη i keεke taa. Pə taanaa ilena Akarı heε.

³⁶ Ilim təkaya, ilena pá yağa kakiisaya ke tesikile taa si paa wei í kpe. ³⁷ Mpi tə wulav fεi.

Ilena pá kpeena Akarı ke Samalii na pá pimi-i. ³⁸ Waatv wei pa nyaalaya wulav keεke ké lule taa, ilena hasi niisi i caləm, na apalaa təna alaa náá səəki təna, isu Tacaa ka kraalaa tó.

³⁹ Pa keesa Akarı təm lentənaa, na i kvlapəm ke Iseyeli awulaa takəlaya taa, paa isəna í ημά kawulaya təyaya na í lá canəm ke pə taa na tuuη kela tó. Na isəna i ημά i təγi acalənaa tó. ⁴⁰ Akarı səpa, ilena i pəyalv Ahasiya ləeti i lonte taa.

Yuta wulav Sosafati təm

(Kvtəəsvtv II 20:31–21:1)

⁴¹ Akarı kawulaya pənaya liyiti nyəηka taa ké Asa pəyalv Sosafati təγə kawulaya ke Yuta. ⁴² Sosafati lulvγv pusi ka we hiu na naanəwa na kakpası ke waatv inı. Μρύγύ i təγə kawulaya ke pusi hiu na kakpası ke Yosalem. I too keε Sili pεelə Asupa.

⁴³ Sosafati təntε ka siyisaa ké, na í keεkəna i caa Asa, na í lakı mpi Tacaa caakı tó. ⁴⁴ Ama i ta wakəli təkətəlenaa. Yəlaa pukaya ké na pá lakı təla ke kətaya na pə tulaalənaa. ⁴⁵ Sosafati na Iseyeli wulav paa we lelenj ké.

⁴⁶⁻⁴⁷ Pa keesa Sosafati təmnaa lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. Paa isəna i lapa apalətv tó, na

ι γοοη. Na ισəna ι τəγəna apalaa, na alaa mpa paa kaasa ι caa waatu taa, na pά lakι wasaηkalətu ke təkətəlenaa taa tə. ⁴⁸ Waatu ιni ι taa, wulav taa fei Itəm tetu taa. Ama Yuta wulav kpaakayana-weγε kumatəη səsə. ⁴⁹ Mpyó Sosafati saaka kpuləη səsəη ke Isiyəη-Kepee si pά puki Ofi ke wulanaa cələ. Ama lum τəγə kpuləη ke Isiyəη-Kepee kin ιle pa ta pəsi pa təmlə. ⁵⁰ Mpyó Akari pəyalu Ahasiya təma Sosafati si: Ma kpuləη saalaa ká təηəγι nyá nyəma. Ama Sosafati ta tisi. ⁵¹ Sosafati səpa, ιlena pά pimi-ι pa təyaya pəlaav taa ké Tafiiti tə. Na ι pəyalu Solam ləeti ι lonte.

Iseyeli wulav Ahasiya təm

⁵² Yuta wulav Sosafati kawulaya pənaγa, naanəwa na naatosompəγəlaya nyəηka taa ké, Akari pəyalu Ahasiya τəγə kawulaya ke Iseyeli taa ké Samalii ke pusi naale. ⁵³ Mpyó ι lapa mpi pə ta maya Tacaa tə. I keena ι caa na ι too, na Solopwam wei ι tusa Iseyeli nyəma ke tuη laav taa tə. ⁵⁴ I luηa tγy Paali ké na í laa-ku, na í kpaasi Iseyeli Iso Tacaa páná ιsu ι caa.

PIPI LI USO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377